

AZƏRBAYCAN

QƏZETİ

1918-1920

VII CİLD

(Aprel 1919)

TRANSLİTERASİYA EDƏNLƏR

Mehdi Gəncəli

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

Azad Ağaoğlu

Filoloq, tərcüməçi

ELMİ REDAKTOR

Teymur Kərimli

Akademik

**ADA Universitetinin
təşəbbüsü və dəstəyi ilə nəşr edilir.**

MÜNDƏRİCAT**Ön söz****Oxucuların diqqətinə**

Nömrə 148 (2 aprel 1919)	1
Nömrə 149 (3 aprel 1919)	29
Nömrə 150 (4 aprel 1919)	55
Nömrə 151 (7 aprel 1919)	79
Nömrə 152 (8 aprel 1919)	103
Nömrə 153 (9 aprel 1919)	131
Nömrə 154 (10 aprel 1919)	155
Nömrə 155 (11 aprel 1919)	177
Nömrə 156 (13 aprel 1919)	205
Nömrə 157 (14 aprel 1919)	233
Nömrə 158 (16 aprel 1919)	261
Nömrə 159 (17 aprel 1919)	291
Nömrə 160 (18 aprel 1919)	319
Nömrə 161 (20 aprel 1919)	339
Nömrə 162 (21 aprel 1919)	367
Nömrə 163 (22 aprel 1919)	395
Nömrə 164 (23 aprel 1919)	423
Nömrə 165 (24 aprel 1919)	451
Nömrə 166 (25 aprel 1919)	479
Nömrə 167 (27 aprel 1919)	507
Nömrə 168 (28 aprel 1919)	535
Nömrə 169 (30 aprel 1919)	559
Adlar göstəricisi	587

ÖN SÖZ

ADA Universitetinin təşəbbüsü və dəstəyi ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hökumətinin orqanı olan “Azərbaycan” qəzetinin (1918-1920) tam külliyyatı ərəb qrafikalı əlifbadan latın qrafikalı müasir Azərbaycan əlifbasına köçürülərək, lüğət, izahlar, şərhlər və adlar göstəricisi əlavə edilməklə nəşrə hazırlanmaqdadır. Təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, bu istiqamətdə ayrı-ayrı təşəbbüslər olsa da (mərhum professor Şirməmməd Hüseynovun çalışmaları xüsusilə yada salınmalıdır), “Azərbaycan” qəzeti kimi mühüm bir nəşrin müasir oxucu üçün əlçatan olmasını təmin edəcək bu səviyyədə bir iş, 30 illik müstəqillik dövründə həyata keçirilməmişdir.

“Azərbaycan” qəzetindəki materiallar Azərbaycan Cümhuriyyətinin bilavasitə tarixini əks etdirir. Qəzetin səhifələrində Azərbaycan Hökumətinin qərarları, Parlament üzvlərinin çıxışları, paytaxtda və bölgələrdə baş verən hadisələrin təfərrüatları, müxtəlif təhlillər, xatirələr öz əksini tapıb. Günümüzdə xüsusi əhəmiyyət kəsb edən Qarabağ, Zəngəzur bölgələrinə dair materiallar oxucularda böyük maraq doğuracaqdır. Eləcə də, Azərbaycan Cümhuriyyətinin xarici dövlətlərlə münasibətləri, dövrün ab-havası müfəssəl şəkildə qəzetin səhifələrində əks olunub. Ümumiyyətlə bu qəzetin transliterasiyası Azərbaycan Cümhuriyyəti tarixşünaslığında yeni bir səhifə açacaq və gələcək tədqiqatlar üçün mühüm stimül olacaqdır.

İlk dörd nömrəsi Gəncədə, sonrakı nömrələri Bakıda nəşr edilən “Azərbaycan” qəzetinin 15 sentyabr 1918 – 28 aprel 1920 tarixləri arasında 443 nömrəsi çapdan çıxmışdır. Qəzetin redaktorları müxtəlif vaxtlarda Ceyhun bəy Hacıbəyli, Şəfi bəy Rüstəmbəyli, Üzeyir bəy Hacıbəyli və

Xəlil İbrahim kimi dövrün qabaqcıl ziyalıları olmuşdur. Qəzet əksəriyyətlə 4 səhifə həcmində çıxsa da, bəzi nömrələrdə səhifələrin sayı fərqlilik göstərir. Hər səhifədəki sütunların sayı və səhifələrin ölçüsü, qəzetin çap olunduğu 19 ay yarımliq müddət ərzində bir neçə dəfə dəyişmişdir.

“Azərbaycan” qəzetinin nüsxələri Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsində, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Arxivində, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin Siyasi Sənədlər Arxivində, Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunda və Azərbaycan Milli Kitabxanasında pərakəndə halda saxlanmaqdadır.

Qəzetin müasir oxucu üçün əlçatan olması tariximizin Cümhuriyyət dövrü kimi zəngin səhifəsinin öyrənilməsi baxımından çox əhəmiyyətlidir. Azərbaycan xalqının tarixi mirasını qorumaq və gələcək nəsillərə ötürmək işinə töhfə verməkdən ADA Universiteti qürur duyur.

Hafiz PAŞAYEV,
ADA Universitetinin Rektoru

OXUCULARIN DİQQƏTİNƏ

“Azərbaycan” qəzetini transliterasiya edərkən, mətnin orijinallığını qorumaqla birgə, materialların müasir oxucu üçün mümkün qədər anlaşılın olmasına çalışdıq. Bu səbəbdən, bəzi sözlərin imlasını müasirləşdirmək lazım gəldi. Məsələn, “çox” yerinə qəzetdəki kimi “çoq”, “yox” yerinə “yoq”, “etməyi” yerinə “etməgi”, “kimi” yerinə “kibi”, “nömrə” yerinə “numero” və s. yazmaq, oxucunun işini çətinləşdirməkdən başqa bir şeyə yaramayacaqdı. Üstəlik, bu sözlərin fərqli yazılışları qəzetdə bəzən eyni səhifədə yanaşı istifadə edilmiş, yəni imla birliyi prinsipi nəzərə alınmamışdı. Bu qəbildən olan sözlərin müasir yazılışına üstünlük verməyin, daha doğru bir addım olacağına inandıq.

Eyni zamanda, “teatro”, “qəzetə”, “böylə” kimi bəzi sözlərə toxunmadıq. Çünki əvvəla, bu sözlər qəzetdə həmişə eyni cür yazılmışdır; ikincisi də, mütaliəni çətinləşdirmədən dövrün ab-havasını saxlamağa xidmət edir.

Osmanlı türkcəsində və müasir Türkiyə türkcəsində indiki zaman şəkilçisi olan “-yor” qəzetdə qaydasız və pərakəndə bir şəkildə işləndiyi üçün (eyni cümlədə həm “-yor”, həm “-ır, -ir, -ur, -ür” şəkilçisindən istifadə edildiyini görmək mümkündür) mətndən çıxarılmışdır. Şeir parçalarında vəznin pozulmasına yol verməmək üçün “-yor” şəkilçisinin saxlandığı istisnalar da var.

Yer adlarını, fərqli versiyaların işlənməsi baxımından (Bolqarıstan – Bolqariya, Lehistan – Polşa, Macarıstan – Venqriya və s.) qəzetdəki kimi saxladıq, fəqət yazılış baxımından müasirləşdirdik (“Bulqarıstan” yerinə “Bolqarıstan”, “Kiyef” yerinə “Kiyev” və s.). Eləcə də, “Bakü” yerinə bugünkü kimi “Bakı” yazdıq. Soyadı sonluqlarını da (“-of”, “-yef” və s.) müasirləşdirməyi (“-ov”, “-yev” və s.) məqsədəuyğun hesab etdik.

Çətin anlaşılan söz və ifadələr üçün cildin sonuna lüğət əlavə etməyi münasib görmədik. Əvvəla, hər dəfə mütaliəni kəsərək lüğətə baxmaq oxucu üçün çətinidir, ikincisi, bəzi sözlərin bir çox mənası içindən məhz hansının nəzərdə tutulduğunu təyin etmək bəzində oxucu təəddüddə qala bilər. Çətin anlaşılan söz və ifadələrin necə başa düşülməli olduğunu mətnin içində kvadrat mötərizədə göstərdik. Bu halda, kvadrat mötərizədəki sözlər normal mətndən daha kiçik şriftlə verilmişdir. Məsələn: “...xəstəliklərin bittamam rəf”inə [tamamilə aradan qaldırılmasına] qədər...” Qəzetdəki mətndə səhvən buraxılan sözləri də kvadrat mötərizə içində əlavə etdik. Bu halda, kvadrat mötərizədəki sözlərlə normal mətnin şrifti eynidir. Məsələn: “...Xarici [İşlər] nazirinin...”

Hər nömrədən sonra əlavə edilən “Qeyd və şərhlər”də, oxucular üçün faydalı məlumatlar yer alır. Qəzetdəki mürəttib xətalardan bəziləri (xüsusilə əhəmiyyətli olanları) də burada göstərilmişdir. Əlbəttə, bütün xətalara göstərmək lazım və mümkün deyildi. Xüsusilə Birinci Dünya müharibəsində Qərbi cəbhəsi xəbərlərində keçən toponimlər qəzetdə demək olar ki, həmişə səhv yazılmışdır. Bu toponimlər mümkün qədər bərpa edilmiş, eləcə də “Adlar göstəricisi”nə əlavə edilərkən, toponimin aid olduğu dildəki yazılışı da verilmişdir.

Şeir parçalarında rastlanan çətin anlaşılan söz və ifadələrin lüğəti də “Qeyd və şərhlər” bölməsində verilmişdir.

Cildin sonunda “Adlar göstəricisi” verilmişdir. Mətdəki bütün şəxs, yer, dövlət, xalq, qurum, idarə, təşkilat, şirkət və s. adları, hətta bəzi xüsusi terminlər “Adlar göstəricisi”nə daxil edilmişdir.

Mehdi Gəncəli

Azad Ağaoğlu

Gürcüstanda

səh. 581. “...yanan körpünü xilas edə bilməmişik.”: qəzetdə “yanan” yerinə səhvən “yan” getmişdir.

“...Oltu və Qars səmtinə ricət edirlər.”: qəzetdə səhvən belə getmişdir: “Olu Qars səmtinə ricət edirlər.”

Doktor M. B. Şaxnazarov

səh. 583. “əmrəzi-cərrahiyyə”: güman ki, “əmrəzi-zöhrəviyyə” [zöhrəvi xəbəlliklər] olmalıdır.

səh. 584. “606 və 914 müalicəsi”: “606” və “914” sifilis xəstəliyinin müalicəsində istifadə edilən “salvarsan” və “neosalvarsan” preparatlarının şərti adları idi.

ADLAR GÖSTƏRİCİSİ

Abəşidze, A. B. 215, 349

Abəşidze, Əhməd bəy: Diqur bəylərindən olmuşdur. 215

Abbas I (Şah Abbas; 1571-1629): Səfəvi şahı; 1587-1629-cu illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 8, 404

Abbas Ağa Nazir: bax. Qayıbzadə, Abbas Ağa.

Abbas Alish oğlu: Cavad qəzasının Ərəbbalaoglan kəndinin sakini. 502

Abbasqulu: Qalaqayın sakini. 362

Abbasqulu Ağa Mirzə Məhəmməd xan oğlu: bax. Bakıxanov, Abbasqulu Ağa.

Abbasqulu İmamqulu oğlu: Bakıda Balaxanı-Sabunçu dairəsində qaradovoy olmuşdur. 555

Abbasqulu Məhəmməd oğlu: Maştağa sakini. 556

Abbasquluzadə, Əhməd: Novxanı sakini. 447

Abbasov, Ağaəli (Hacı Ağaəli): Ağdaş sakini. 198

Abbaszadə, Abbas (Mizə Abbas; yaxud A. Mollazadə; 1870-1920): Azərbaycanlı pedaqoq və folklorşünas. Azərbaycan məktəbləri üçün dərsliklər qələmə almışdır. Bəzi əsərlərində “A. Mollazadə” imzasından istifadə etmişdir. Gəncə Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin və Gəncə Türk Müəllimləri İttifaqının üzvü olmuşdur. 192, 228, 306, 526

Abdinov, İbrahim bəy: Bakıda Mərkəzi Həbsxananın müdiri olmuşdur. 172

Abdullayev, Ağaabdulla Teymur oğlu: Şamaxı sakini. 363

Abdullazadə, Şükufə xanım: Qazax sakini. 201

Abxazava: zirehli qatar komandiri. 436

Abrami, M.: Fransa Hərbi Nazirliyinin kiçik katibi olmuşdur. 134

Abuyev, Ömər: Azərbaycanlı memar. 471

Adıgözəlov, İmamverdi bəy İsgəndər bəy oğlu (1900-1950): Peterburq Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmiş, ədliyyə sisteminə işləmişdir. 436

Adil: Xıllı (Neftçala) qəsəbəsi sakini. 123

Ağa Ələsgər Qərra: bax. Qərra, Ağa Ələsgər

Ağa Xan III (Sultan Məhəmməd şah; 1877-1957): Müsəlman ismaililərin 48-ci imamı. Hindistanın müstəqilliyi, eləcə də Pakistanın maraqları uğrunda mübarizə aparmışdır. 214, 231

Ağa Seyid Həsən: Bakıda, İçərişəhərdə yaşamışdır. 189

Ağababa Cavad oğlu (Hacı Ağababa): Bakı sakini. 99

Ağababa Yəhya oğlu (Məşhədi Ağababa): Bakı sakini. 257

Ağabəyov, Rza bəy: Göyçaydan Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmişdir. 49, 50

Ağacan Dadaşbala oğlu: Eynibulaq (Siyəzən) sakini. 127

Ağaəlizadə, Axund Ağa (1871-1954): Azərbaycanın dini xadimi. 1918-1920-ci illərdə Azərbaycan Cümhuriyyətinin, 1944-1954-cü illərdə Qafqaz müsəlmanlarının şeyxülislamı olmuşdur. 58, 92, 480, 538

Ağaəmi Əhməd oğlu: Novxanı sakini. 447

Ağahüseyn Cavad oğlu: Velədi kəndinin (Lənkəran) sakini olmuşdur. 531

Ağahüseyn Həsən oğlu: Quba qəzasının Sumaqova kəndinin sakini. 151

Ağahüseyn Kərəm oğlu (Hacı Ağahüseyn): Qaraçaylı kəndinin (Şabran) sakini. 418, 480

Ağaisa: “Azərbaycan” qəzetində imza. 50

Ağakişizadə, Əbdürrəhim 73

Ağamalı Cəfər oğlu (Molla Ağamalı): Digah kəndinin sakini. 474

Ağamalıoğlu, Səməd ağa (yaxud Ağamalızadə; Ağamalıyev; Ağamalov 1867-1930): Azərbaycanın və Sovet İttifaqının dövlət xadimi. Zaqafqaziya Seyminin və Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olmuş, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentində Sosialistlər fraksiyasını təmsil etmişdir. Sovet dövründə Azərbaycanın Kənd Təsərrüfatı xalq komissarı vəzifəsini tutmuş, Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin sədri, Zaqafqaziya Sovet Federativ Sosialist Respublikası Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin sədrilərindən biri olmuşdur. 35, 53, 60, 63, 108, 125, 148, 166, 179, 181

Ağamalov: bax. Ağamalıoğlu, Səməd ağa.
Ağamirzəzadə, Davud: Ağdamda müəllim olmuşdur. 221, 231

Ağaoğlu, Əhməd bəy (1869-1939): Azərbaycanın və Türkiyənin gökəmli ictimai-siyasi xadimi; hüquqşünas, şərqşünas, yazıçı-publisist. Türkçülük hərəkatının ideoloqlarından biri olmuşdur. 12, 186, 249, 348, 487, 520, 547

Ağarəhim Qazı 432
Ağası, Hacı Mirzə (İrəvani, yaxud Fəxri; 1783-1848): İranın siyasi xadimi; 1835-1848-ci illərdə İranda baş vəzir olmuşdur. “Fəxri” təxəllüsü ilə şeir yazmışdır. 12

Ağasıbəyov, Rza: Azərbaycan Parlamentində İdarə müdirini əvəz etmiş, daha sonra Daxili İşlər Nazirliyində Dəftərxana müdirinin müavini olmuşdur. 49, 57, 208, 230

Ağasiyev, Hacıbaba 51
Ağavərdi, Nəcəfqulu oğlu: Eynibulaq (Siyəzən) sakini. 127

Ağayev, Əhməd bəy: bax. Ağaoğlu, Əhməd bəy

Ağayev, Fərhad bəy Məşhədi Rəhim oğlu: bax. Ağazadə, Fərhad Məşhədi Rəhim oğlu.

Ağayev, Güləhməd: 1918-ci ilin Mart soyqırımında ailəsi ilə birgə şəhid edilmişdir. 49

Ağayev, Həsən bəy (1875-1920): Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimi. Moskva

Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmişdir. Azərbaycan Milli Şurasının 28 may 1918-ci il tarixli iclası (Azərbaycanın müstəqilliyinin elan edildiyi iclas) Həsən bəy Ağayevin sədrliyi ilə keçirilmişdir. Azərbaycan Parlamenti sədrinin birinci müavini olmuş və Parlamentin sədri Topçubaşov Bakıda olmadığından, Həsən bəy faktiki olaraq Parlamenta rəhbərlik etmişdir. Tiflisdə erməni terroristi tərəfindən qətlə yetirilmişdir. 18, 58, 60, 94, 106, 147, 148, 208, 264, 341, 560, 563

Ağazadə, Fərhad Məşhədi Rəhim oğlu (1880-1931): Azərbaycanın görkəmli pedaqoqu və publisisti. Şuşada anadan olmuş, Qori Seminariyasını bitirmiş, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllim işləmişdir. Məktəblilər üçün “İkinci il” dərsliyinin müəlliflərindəndir. Dövri mətbuatda çıxış etmiş, həmçinin “Azərbaycan” qəzetinin ən fəal müəlliflərindən olmuşdur. 27, 44, 88, 142, 169, 223, 277, 329, 359, 385, 413, 471, 494

Axundov: Ağdaşda məhkəmə sədri olmuşdur. 197

Axundov: Əzraq Nazirliyinin Qarabağdakı vəkili olmuşdur. 228

Axundov, Bəhram bəy Məşhədi Mirzə Cəfərqulu bəy oğlu (1872-1932): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; həkim. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 177, 196

Axundov, Məhəmmədhüseyn: “Müsavat” partiyasının Tağıyev fabrikindəki şöbəsinin idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 98

Axundov, Muxtar: Salyan sakini. 172

Axundov, Yəhya: Lənkəran sakini; şəhərin Böyük Bazar məhəlləsində dükkanı olmuşdur. 124

Axundov, Zülfüqar: Şuşa Milli Müdafiə Cəmiyyətinin müsahibi olmuşdur. 122, 123

Axundzadə, Ağababa (Molla Ağababa): Xıllı (Neftçala) qəsəbəsinin axundu olmuşdur. 123

Axundzadə, Cavad: bax. Əhməd Cavad.
Axundzadə, Cavad (Mirzə Cavad): bax. Əhməd Cavad.

Axundzadə, Hacı Mirzə Səlim Mirzə İsmayıl Qasir oğlu (1872-1930): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Aprel işğalından sonra İrana mühacirətə getmişdir. 148

Axundzadə, Məhəmmədhüseyn: bax. Axundov, Məhəmmədhüseyn.

Axundzadə, Mirzə Fətəli (1812-1878): Azərbaycan dramaturgiyasının banisi; şair və filosof. 12

Axundzadə, Musa: Bakıda, Nəzər məscidinin ruhanisi. 257

Axundzadə, Rəşid bəy Hacı Əbdüsalım oğlu (1880-1940): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. 1895-1907-ci illərdə Qafqaz müsəlmanlarının Şeyxülislamı olan Axund Hacı Əbdüsalımın oğlu olmuşdur. Kiyevdə hüquq təhsili almışdır. Salyandan Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə üzv seçilmişdir. 1919-cu ilin fevralından avqustunadək Bakının valisi (qubernatoru) vəzifəsini tutmuşdur. Sovet hakimiyyəti dövründə Sibirə sürgün edilmiş və sürgündə ölmüşdür. 47, 59, 360, 386

Axundzadə, Süleyman (Kərbəlayı Süleyman, yaxud Mirzə Süleyman): “Müsavat” partiyasının Keşlə şöbəsinin üzvü olmuşdur. 119

Axverdov, İvan Vasilyeviç (yaxud Ovanes Barseqoviç Axverdyan; 1873-1931): Rusiya imperiyasının və Ermənistan Respublikasının hərbi xadimi, general. Rusiya-Yaponiya və Birinci Dünya müharibələrində iştirak etmişdir. Ermənistanın Hərbi naziri olmuşdur. Sovet dövründə həbs edilərək güllələnmişdir. 198

Akselrod, Pavel Borisoviç (1850-1928): Rus sosial-demokrat; İkinci İnternasionalın liderlərindən biri olmuşdur. 484

Aqaronyan, Avetis Arakeloviç (1866-

1948): Erməni ictimai-siyasi xadim, “Daşnak-sutyun” partiyasının üzvü idi. Ermənistanın müstəqilliyini elan edən Erməni Milli Şurasının sədri, Ermənistan Parlamentinin rəhbəri olmuşdur. İstanbulda danışıqlar apararaq erməni nümayəndə heyətinə rəhbərlik etmişdir. Paris Sülh Konfransında iştirak edən erməni nümayəndə heyətinin rəhbəri olmuşdur. 1920-ci ildən Fransada mühacirətdə yaşamışdır. 245

Alakozov 516

Albert: bax. Eduard VIII.

Albert I [Albert I] (1875-1934): 1909-1934-cü illərdə Belçika kralı. 132, 153, 182, 183

Aleksandr I (1777-1825): Rusiya imperatoru; 1801-1825-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 26, 175

Aleksandr II (1818-1881): Rusiya imperatoru. 1855-1881-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 259, 493

Aleksey Mixayloviç (1629-1676): Rus çarı; Romanovlar sülaləsinin ikinci çarı. 1645-1676-cı illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 338

Alim xan, Seyid Mir Məhəmməd (1880-1944): Buxaranın sonuncu əmiri. 10 yanvar 1911-ci ildə atasının yerinə taxta keçmişdir. Buxaranın Qırmızı ordu tərəfindən işğal edilməsi nəticəsində, 30 avqust 1920-ci ildə Əfqanıstana qaçmış və orada vəfat etmişdir. 231

Alimaskin, Yakov 146

Alimaskina, Yevdokiya Pavlovna 146

Allahverən İsmayıl oğlu: Ağdaş sakini. 99
Altman: Bakıda diş həkimi olmuşdur. 52, 99, 201, 258, 532

Amaspur, Xoren: “Daşnak-sutyun” partiyasının üzvü; Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 263

Amazasp: bax. Srvandzyan, Hamazasp.

Amet, Jan-Fransua-Şarl [Jean-François-Charles Amet; 1861-1940]: Fransız vitse-admiral. Mudros sazişindən sonra Fransanın

İstanbulda Ali komissarı olmuşdur. 516

Anaplı, Əbülhəsən: bax. Anaplınski, Əbülhəsən.

Anaplınski (Anaplı), Əbülhəsən (1894-1921): Teatr aktyoru. Bir sıra teatr truppalarında, o cümlədən Hacı-bəyov qardaşlarının teatr dəstəsində çıxış etmişdir. Əsasən komik rollar oynamışdır. Qarabağda qastrol səfərində olarkən ermənilər tərəfindən xaincəsinə qətl edilmişdir. 24

Ancaparidze, Georgi Nesteroviç (1887-1937): Gürcüstanın siyasi xadimi; Gürcüstan Təsisçilər Məclisinin üzvü olmuşdur. 1937-ci ildə güllələnmişdir. 449

Andranik: bax. Ozanyan, Andranik.

Andreyev, Sergey: Bakı sakini. 576

Aram: Osmanlı dövlətində mütəsərrif olmuşdur. 401

Araratov, Xaçatur: bax. Araratyan, Xristofor

Araratyan, Xristofor (yaxud Xaçatur Araratov; 1876-1937): Ermənistanın hərbi xadimi, general-mayor. 1919-cu ilin martından 1920-ci ilin mayına qədər Ermənistanın Hərbi naziri olmuşdur. 198

Araratyan, Sarkis (1886-1943): Ermənistanın siyasi xadimi. Ermənistanın Tehrandakı səfiri olmuş, habelə müxtəlif vaxtlarda Maliyyə, Sosial Yardım, Daxili İşlər naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. Mühacirətə getmişdir. 246

Arrol, James: Amerika Yardım Administrasiyasının nümayəndəsi olmuşdur. 229

Arutyunov, D. İ.: Bakıda, Sisyanov (indiki Təbriz Xəlilbəyli) küçəsində dükanı olmuşdur. 1, 29, 57

Arutyunov, Samson Stepanoviç (yaxud Samson Stepanoviç Arutyunyan; 1861-1941): Ermənistanın siyasi xadimi. Erməni Xalq Partiyasının təsisçilərindən və rəhbərlərindən biri olmuşdur. Ermənistan Respublikasında Ədliyyə naziri vəzifəsini tutmuşdur. 572

Arutyunyan, Samson Stepanoviç: bax.

Arutyunov, Samson Stepanoviç.

Arzumanov, Mixail: Ermənistanın Şuşadakı ingilis komandanlığı nəzdindəki siyasi nümayəndəsi olmuşdur. 125

Asi, Abdulla bəy (1841-1874): Azərbaycan şairi. 12

Aslanov, Yusif ağa: Ağdaş sakini. 75

Asser: ingilis generalı; Qars qubernatoru olmuşdur. 200

Aşxatsava, Semyon Mixayloviç (1886-1937): Abxazların ictimai-siyasi xadimi; Dağlılar Respublikası Parlamentinin üzvü olmuşdur. 432

Aşurbəyli, İsa bəy (1878-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi və xeyriyyəçisi. Bakı Şəhər Dumasının və “Nicat” cəmiyyətinin üzvü olmuşdur. Birinci Dünya müharibəsində əsir düşən türk əsgərlərinə yardım edən komitənin işində fəal iştirak etmişdir. Mətbuatda “Həqqi” təxəllüsü ilə çıxış etmişdir. 1938-ci ildə güllələnmişdir. 98, 291, 319

Aşurbəyov, Cahangir bəy Mehdixan bəy oğlu (1894-1964): həkim. Cümhuriyyət dövründə Dövlət Müfəttişliyi İdarəsində işləmişdir. 2

Aşurov, Ağa (1880-1936): Azərbaycanın dövlət xadimi. Bakıda anadan olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti dövründə Ticarət və Sənaye naziri, Ərzaq naziri, Poçt və Teleqraf naziri kimi vəzifələrdə işləmişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra Rostova köçmüş, orada vəfat etmişdir. 84, 499

Atabayı, İbrahim: Bakı Poçt və Teleqraf idarəsində işləmişdir. 445

Atabek, Osman Sərvər: bax. Atabəyov, Osman Sərvər bəy.

Atabəyov, Osman Sərvər bəy (yaxud Osman Sərvər Atabek, 1886-1962): Məxet müsəlmanlarının siyasi və hərbi lideri olmuşdur. Türkiyəyə mühacirətə getmişdir. 347, 382, 408, 442, 443, 581

Atabəyov, Sərvər bəy: bax. Atabəyov, Osman Sərvər bəy.

Atakişiyev, İbrahim: bax. Atakişizadə, İbrahim.

Atakişizadə, İbrahim (yaxud İbrahim Azəri; 1898-1969): Aktyor. “Müsavat” partiyasının üzvü olmuşdur. Sovet hakimiyyəti illərində həbs və sürgün edilmişdir. 479

Atamalı Güləli oğlu (Hacı Atamalı Hacı Güləli oğlu): Cavad qəzasının Ərəbbalaoglan kəndinin sakini. 502

Atarbekov, Georgi Aleksandroviç (yaxud Atarbekyan; 1892-1925): erməni əsilli bolşevik, çekist. 1919-cu ildə Həştərxanda fəvqəladə komissiyasının sədri olmuşdur. 1920-ci ildən sonra Bakıda işləmişdir. 297

Atarbekyan: bax. Atarbekov.

Atayan 51

Atayans, İshak Avetisoviç: Bakıda həkim olmuşdur. 258, 316, 364, 419, 447, 476, 532

Avakimov, S.: Bakıda, Stanislavski (indiki Azadlıq prospekti) və Balaxanski (indiki Füzuli) küçələrinin küncündə dükanı olmuşdur. 1, 29, 57

Avakimov, Saak: Saqiyan kəndinin (Şamaxı rayonu) sakini. 361

Avakov: Bakı sakini. 361

Ayn. Rüfət: “Azərbaycan” qəzetində imza. 472

Azər, Lütfəli bəy (1722-1781): şair və təzkirə müəllifi. “Atəşkədə” (“Atəşkədəyi-Azər”) adlı təzkirəsinə farsdilli şairləri daxil etmişdir. 26

Babacan Ağayar oğlu: Quba qəzasının Sumağova kəndinin sakini. 151

Babalyan, Artəşes (1886-1959): Ermənistanın ictimai-siyasi xadimi; həkim. Ermənistan Parlamentinin üzvü, Sosial Müdafiə naziri olmuşdur. Daşnaksutyun partiyasının üzvü idi. 51

Babayar Tağı oğlu: Quba qəzasının Sumağova kəndinin sakini. 151

Babayev, Arsen: Bakıda, Sisyanov (indiki Təbriz Xəlilbəyli) küçəsində dükanı olmuşdur. 1, 29, 57

Babayev, Artyom: Bakıda, Sisyanov (in-

diki Təbriz Xəlilbəyli) küçəsində dükanı olmuşdur. 1, 29, 57

Babayev, Əlisəttar 156

Babayev, Noruzqulu (? - 1919) 535

Bağı Abbasəli oğlu (Məşhədi Bağı Molla Abbasəli oğlu): Bakı sakini; Bazarnı küçədə (indiki Azərbaycan prospektində) dükanı olmuşdur. 256

Bağır ağa (Ağa Seyid Bağır ağa): Salyan ruhanilərindən. 95

Bağirov: Bakıda, Ofiserski (indiki Məmməd Əfəndiyev) küçəsində mağazası olmuşdur. 287

Bağırzadə, Əhəd (Məşhədi Əhəd): Bakı sakini. 257

Bahar, Mirzə Nəsrullah (1834-1883): XIX əsr Azərbaycan şairi. Şamaxıda doğulmuş, mükəmməl mədrəsə təhsili almışdır. Təbrizdə vəfat etmişdir. 12

Baxşı: Astara mahalının Tuluxanlı kənd sakini; Qaçaq Yunisin dəstəsinin üzvü olmuşdur. 74

Bakıxanov, Abbasqulu Ağa Mirzə Məhəmməd xan oğlu (1794-1847): Azərbaycan alimi və şairi. “Gülüstani-İrəm” əsəri ilə Azərbaycan tarixşünaslığının əsasını qoymuşdur. 11, 26

Bakıxanov, Həsən Ağa (1834-1898): general-mayor. Abbasqulu Ağa Bakıxanovun qardaşı oğlu. 11

Bakuvi, Əbdürrəşid (XV əsr): Azərbaycan alimi; səyyah və coğrafiyaşünası. 11, 26

Bakuvi, Seyid Əbu Səid Abdal: Azərbaycanın ilk sufilərindən biri olaraq qəbul edilir (təxm. X əsr). 11, 26

Bakuvi, Seyid Yəhya (? - 1462): Azərbaycanlı sufi, alim, filosof və şair. 26

Balaağa Manqay oğlu (Məşhədi Manqay oğlu): Gərmətük kəndində (Lənkəran) qaradovoy olmuşdur. 531

Balabəy Ağabəy oğlu: Quba qəzasının Ərşəli kəndinin sakini. 151

Balaxan Muradəli oğlu: Cavad qəzasının Ərəbbalaoglan kəndinin sakini. 502

Balakərim Ağakərim oğlu: Digah kəndinin sakini. 474

Balaqardaş Əsgər oğlu (Hacı Əsgər oğlu): Cavad qəzasının Ərəbbalaoğlan kəndinin sakini. 502

Balayans, Boqdan: Şəki və Ağdaşdan Azərbaycan Parlamentinə üzv seçilmişdir. 250

Balfur, Artur [Arthur Balfour; 1848-1930]: Britaniyanın dövlət xadimi. 1902-1905-ci illərdə Baş Nazir, 1916-1919-cu illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 294

Barat xanım: Bakı sakini; 10 yaşında. 201

Baratzadə, Hacı Yaqub: Gəncə ruhanilərindən; Gəncə oğlanlar gimnaziyasının şəriət müəllimi olmuşdur. 192

Baybekov: 1919-cu ildə Həştərxanda bolşeviklər tərəfindən edam edilmişdir. 297

Bayzəd I (yaxud İldırım Bayzəd; 1360-1403): Osmanlı padşahı. 154

Baykov: Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsində işləmişdir. 574

Bayraməlibəyov, Teymur bəy (yaxud Bayraməlibəyzadə, 1862-1937): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, maarifçisi və tarixçisi. Qori müəllimlər seminariyasını bitirmiş, Lənkəranda müəllim işləmişdir. “Müsavat” partiyasının Lənkəran şöbəsinin səri olmuşdur. 74, 124, 579

Bekzadyan, Tiqran Arutyunoviç (yaxud Artyomoviç; 1877-1942): Şuşada anadan olmuş, 1917-ci il inqilabından əvvəl Bakıda neft sənayesi sahəsində işləmişdir. Cümhuriyyət dövründə Ermənistanın Azərbaycandakı siyasi nümayəndəsi olmuşdur. Fransaya mühacirətə getmişdir. 147, 391

Belyayev: Mal paylayıcı şöbə müdiri. 42

Bədəlov, Mehdi: Salyan sakini. 173

Bədr Şirvani: XV əsrdə yaşamış Azərbaycan şairi. 12

Bəhaəddin (Şeyx Bəhaəddin, yaxud Şeyx Bəhai; 1546-1622): riyaziyyat və astronomiya alimi; filosof. Səfəvi sarayında şeyxülislam olmuşdur. 557

Bəkir Sidqi: bax. Çobanzadə, Bəkir.

Bıyıklıoğlu, Mehmed Təvfik (1891-1961): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi, diplomati. Müxtəlif cəbhələrdə döyüşmüş, Qafqaz İslam Ordusu Hərəkət şöbəsinin başçısı olmuşdur. Ordudan istefaya çıxdıqdan sonra Prezident İdarəsinin Baş Katibi, Moskva səfiri, Türk Tarix Qurumunun sədri kimi vəzifələr daşımışdır. 167, 175

Biçeraxov, Lazar Fyodoroviç (1882-1952): Rusiyanın hərbi xadimi. İrandakı Rusiya korpusunda xidmət edərkən, təxminən 1000 nəfərlik bir dəstə yaratmış, ingilislərlə əməkdaşlıq etmişdir. Bakı Komissarları da Qafqaz İslam Ordusuna qarşı Biçeraxovun yardımına müraciət etmişdilər, ancaq daha sonra bolşeviklərlə Biçeraxov arasında ixtilaf meydana gəldi və Biçeraxov öz dəstəsi ilə birgə Dağıstana çəkildi. Sentrokaspi Diktaturası Xəzər dənizindəki hərbi donanmanı Biçeraxovun əmrinə vermişdi. 7, 16, 81, 187, 473, 555, 529

Bilalov, Hacı Mustafa: tacir; 1919-cu ildə Həştərxanda bolşeviklər tərəfindən edam edilmişdir. 297

Biren, Məhməd Tofiq (1867-1956): Türkiyənin siyasi xadimi. Müxtəlif dövlət vəzifələri tutmuş, 1919-cu ilin martından 1920-ci ilin martına qədər, eləcə də 1922-ci ilin aprel-noyabr aylarında Maliyyə naziri olmuşdur. 212, 231

Bliss 486

Bodo, Jan Moris Emil [Jean-Maurice-Émile Baudot; 1845-1903]: fransız mühəndisi və ixtiraçısı. 317

Boqdanov, Y.: Tersk oblastı Xalq Şurasının sədri olmuşdur. 374

Braf: Qafqazdakı Antanta generallarından olmuşdur. 199

Bratianu, İonel [Ionel Brătianu; 1864-1927]: Rumıniyanın dövlət xadimi. Rumıniya Milli-Liberal Partiyasının lideri olmuşdur. Daxili İşlər, Müdafiə, Xarici İşlər naziri vəzifələrini tutmuş, müxtəlif vaxtlarda beş

dəfə (o cümlədən 1914-cü ilin yanvarından 1918-ci ilin fevralına və 1918-ci ilin dekabrından 1919-cu ilin dekabrına qədər) Rumıniyanın Baş naziri olmuşdur. 509

Brays, Ceyms [James Bryce; 1838-1922]: Britaniyanın dövlət xadimi; Millətlər Cəmiyyətinin (Millətlər İttifaqının) yaradılmasının təşəbbüskarlarından olmuşdur. 353

Briks: general; Rusiyadakı Böyük Britaniya heyətinin başçısı olmuşdur. 215, 348, 485

Bron: Bakıda fəaliyyət göstərmiş doktor; eyni zamanda Mərkəzi Ev Komitəsində işləmişdir. 300

Butayev, Aslambek (yaxud Aslanbek, 1880-1939): Dağlılar Respublikasının Əkinçilik və Dövlət Əmlakı naziri olmuşdur. 514, 572

Bünyadov, Bəşir: “Müsavat” partiyasının Suraxanı şöbəsinin üzvü olmuşdur. 313, 556

Bünyadov, Məhəmməd Hüseyin 535

Cabaqiyev, Vassan-Gəray (1882-1961): Şimali Qafqazın siyasi və dövlət xadimi; milliyətçə inqışdur. Almaniyada təhsil almışdır. İnqış Milli Şurasının sədri olmuş, Şimali Qafqaz Dağlılar İttifaqının (Dağlılar Respublikasının) qurulmasında yaxından iştirak etmiş, İttifaqın Mərkəzi Komitəsinin üzvü və Maliyyə naziri olmuşdur. Dağlılar Respublikasının Müstəqillik Aktının müəllifi və Dağlılar Respublikası Konstitusiyasının müəlliflərindən biri idi. Şimali Qafqazın sovetləşməsindən sonra mühacirətə getmişdir. İstanbulda ölmüşdür. 41, 250, 430, 431

Cabbarzadə, Bağır (1894-1951): Azərbaycan aktyoru. 479

Cabbarzadə, Cəfər (yaxud Cəfər Cabbarlı; 1899-1934): Azərbaycanın məşhur dramaturqu, şairi və teatr rejissoru. Cümhuriyyət dövründə Qafqaz Türk Tələbələri Mərkəzi Komitəsinin üzvü, Parlamentin türkçə stenoqrafı olmuşdur. 505

Cahangirov, İbrahim bəy: bax. Cahangir-

zadə, İbrahim bəy.

Cahangirzadə, Haşim bəy: “Müsavat” partiyasının Balaxanı mədənləri ərazisindəki şöbəsinin idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 203, 256

Cahangirzadə, İbrahim bəy (yaxud İbrahim Aydın; 1874-1948): Azərbaycanın və Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. Araz Türk Cümhuriyyətinin Hərbi naziri (1918), Qars Milli Şurasının rəhbəri (1918-1919), Cənub-Qərbi Qafqaz Cümhuriyyətinin Baş naziri (1919), Qars şəhər bələdiyyəsinin sədri (1922-1927) olmuşdur. 407

Cahangirzadə, Rəhim bəy: “Müsavat” partiyasının Balaxanı mədənləri ərazisindəki şöbəsinin idarə heyəti sədrinin müavini olmuşdur. 256

Camal bəy: Qazax qəzasında xidmət etmiş Azərbaycan Ordusu zabiti 247

Camal paşa: bax. Keşmir, Camal.

Camalbəyov, Qasım bəy (1881-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllimlik etmişdir. “Hümmət” partiyasının üzvü idi. Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. 33, 165, 166, 182, 183, 210, 211

Canavili, Moisey Georgiyeviç (1855-1934): Gürcü tarixçi və filoloqu. 553

Canbulat, İsmayıl Haqqı (1880-1926): Türkiyənin siyasi xadimi. Müxtəlif dövrlərdə millət vəkili, İstanbul valisi və İstanbul bələdiyyəsinin sədri olan Canbulat 1918-ci ildə qısa müddət Daxili İşlər naziri vəzifəsini tutmuşdur. Atatürkcə sui-qəsdə təqsirləndirilən edam edilmişdir. 247

Caparidze, Konstantin: Gürcüstan Məclisi-Müəssisəsinin katibi olmuşdur. 60

Cavad: Bakıda Hamballar İttifaqına seçilmişdir. 287

Cavad xan (1748-1804): Gəncə xanı; 1786-1864-cü illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. Gəncə xanlığını işğalçı rus ordusuna qarşı müdafiə edərkən qəhrəmanca şəhid olmuşdur. 8, 9, 115

Cavad xan Səniki: İranlı diplomat; İranın Bakıda və Aşqabadda konsulu olmuşdur. 576

Cavadov, Məhəmməd həsən (Hacı Məhəmməd həsən): Bakı sakini. 146

Cavadzadə, Mir Cəfər: bax. Cavadzadə, Mircəfər.

Cavadzadə, Mircəfər: İran Maarif Cəmiyyətinin üzvü. 313, 314

Cavaxışvili, İvan Aleksandroviç: bax. Cavaxov, İvan Aleksandroviç.

Cavaxov, İvan Aleksandroviç (yaxud Cavaxışvili; 1876-1940): Gürcü tarixçisi. Tiflis Universitetinin əsasını qoyanlardan olmuşdur; bu universitet hal-hazırda onun adını daşıyır. 126

Cavanşir, Behbud xan (1886-1921): Azərbaycanın dövlət xadimi. Almaniyada Frayberq Dağ-Mədən Akademiyasını bitirmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Daxili İşlər naziri, Ticarət və Sənaye naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. İstanbulda erməni terrorçusu Torlakyan tərəfindən odlu silahla vurularaq öldürülmüşdür. 320, 321, 521

Cavanşir, Həmidə xanım: bax. Məmmədquluzadə, Həmidə xanım.

Cəbrayıl: Qarabağlı fəhlə; Bakıda neft mədənlərində işləmişdir. 1918-ci ilin Mart hadisələrində ermənilər tərəfindən öldürülmüşdür. 417

Cəfər Bəndəli oğlu: Bakı sakini. 414

Cəfər qulu xan: İranda quldurluqla məşğul olmuşdur. 68

Cəfərov, Balaəmi 131

Cəfərov, Bəyəli (Hacı Bəyəli) 131

Cəfərov, Cəfər (Məşhədi Cəfər) 131

Cəfərov, Məmməd (yaxud Məhəmməd) Yusif (1885-1938): Azərbaycanın dövlət xadimi. Ali hüquq təhsili almışdır. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti dövründə müxtəlif tarixlərdə Sənaye və Ticarət naziri, Azərbaycanın Gürcüstandakı diplomatik nümayəndəsi və Xarici İşlər naziri olmuşdur. 263, 446, 528, 529, 580, 581

Cəfərov, Sahibqulu Bəyəli oğlu (? - 1919) 131

Cəfərov, Talib (Kərbəlayi Talib): Bakı sakini. 363

Cəfərzadə: Maştağa sakini, “Müsavat” partiyasının üzvü olmuşdur. 46

Cəfərzadə, Hacı: müəllim; İran Maarif Cəmiyyətinin üzvü olmuşdur. 120, 313

Cəlal Qurban oğlu: Qaragüvəndikli kədninin (İmişli) yüzbaşısı olmuşdur. 578

Cəlil İsmayıl oğlu: Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsində işləmişdir. 554, 574, 575

Cənnət Baxşəli oğlu: “Müsavat” partiyasının Balaxanı mədənləri ərazisindəki şöbəsinin üzvü olmuşdur. 418, 531

Cənnəti, Əbdülxaliq: bax. Qafarzadə, Əbdülxaliq Cənnəti.

Cons, Kennedy [Kennedy Jones; 1865-1921]: ingilis jurnalisti; Britaniya Parlamentinin üzvü olmuşdur. 270

Cuvarlı, Cavad bəy: bax. Cuvarlinski, Cavad bəy.

Cuvarlinski, Cavad bəy: Gəncədə maarif müfəttişi olmuşdur. 362

Çarçakçı, Xəlil (1889 - ?): Krım tatarlarının siyasi xadimi. Krım Xalq Respublikası Hökumətinin üzvü olmuşdur. 1928-ci ildə Sovet rejimi tərəfindən həbs edilmişdir. Sonrakı taleyi məlum deyil. 70

Çaykovski, Nikolay Vasilyeviç (1851-1926): Rus inqilabçı. Sankt-Peterburq Universitetini bitirmişdir. Sosialist İnqilabçılar Partiyasına qoşulmuşdur. 1874-1907-ci illərdə Amerika və Avropada yaşamışdır. Bolşeviklərin hakimiyyəti ələ keçirməsinə etiraz etmiş, Ümumrusiya Müvəqqəti Hökumətinin üzvü, Şimal Vilayəti Müvəqqəti Hökumətinin sədri olmuşdur. 133, 426

Çernin, Ottokar [Ottokar Czernin; 1872-1932]: Avstriya-Macaristanın diplomatı və dövlət xadimi. 23 dekabr 1916 – 14 aprel 1918 tarixləri arasında Xarici İşlər naziri olmuşdur. 373

Çxikvişvili: Gürcüstanın Suxumidəki xü-

susi vəkili. 390, 393

Çiçerin, Georgi Vasilyeviç (1872-1936): Rusiyanın siyasi xadimi və diplomatı. 1918-1923-cü illərdə Rusiyanın, 1923-1930-cu illərdə SSRİ-nin Xarici İşlər xalq komissarı olmuşdur. 484

Çiçinadze, Zaxari İqnatoviç (yaxud Zakariya Çiçinadze; 1853-1931): Gürcü tarixçi, yazıçı və nəşiri. Əsərlərini “Mtatsmindeli” təxəllüsü ilə yazmışdır. 553

Çingiz xan (1162-1227): Monqol sərkərdəsi və Monqol imperiyasının banisi. Tarixin yetişdirdiyi ən böyük sərkərdələrdən biri olmuşdur. 8, 138, 154

Çobanzadə, Bəkir (Bəkir Sidqi; 1893-1937): Krım tatarlarının ictimai-siyasi xadimi; şair və türkoloq. 1937-ci ildə Sovet rejimi tərəfindən həbs edilmiş və güllələnmişdir. 70

Çörçill, Uinston [Winston Churchill; 1874-1965]: Britaniyanın görkəmli dövlət xadimi. 212, 270, 515

Çurayev, Andrey Yemelyanoviç [1881 - ?]: Fəhlə, menşevik. Bakıda inqilabi fəaliyyətlə məşğul olmuşdur. 1917-ci ildə Bakı Şəhər Dumasının üzvü, 1920-ci ildə qısa müddət Azərbaycan Fövqəladə Komissiyasının sədri olmuşdur. 208, 554, 555

D'Anselm, Filipp [Philippe d'Anselme; 1864-1936]: Fransız generalı. Cənubi Rusiyadakı Antanta ordularının komandanı olmuşdur; qərargahı Odessa şəhərində yerləşirdi. 168, 325, 381, 382

Dadaş: Lənkəranın Böyük Bazar məhəlləsində çayçı olmuşdur. 531

Dadaşbəyov, Rza bəy: Bakı Poçt və Teleqraf idarəsində işləmişdir. 445

Dadaşov, Dadaş: Bakı Poçt və Teleqraf idarəsində işləmişdir. 445

Dadaşov, Əliislam: Azərbaycan aktyoru. 583

Dadaşov, Hacı (Məşhədi Hacı): Bakı sakini. 392

Dadaşov, Həsən 155

Dadaşov, Paşa 155

Dağkəsəmənki 229, 232

Dalayev: Dağlılar Respublikası Parlamentinin katibi olmuşdur. 41

Damad Fərid paşa (1853-1923): Türkiyənin siyasi xadimi. 4 mart – 30 sentyabr 1919-cu il və 5 aprel – 17 oktyabr 1920-ci il tarixlərində Baş nazir olmuşdur. 186, 212

Daniels, Cazefus [Josephus Daniels; 1862-1948]: Amerikanın ictimai-siyasi xadimi və diplomatı. 1913-1921-ci illərdə Hərbi-Dəniz Donanması naziri vəzifəsini tutmuşdur. 1933-1941-ci illərdə ABŞ-in Meksikadakı səfiri olmuşdur. 484

Dastakov, Abram Nikitiç (yaxud Abram Mkrtçyeviç Dastakyan; 1864-1929): Erməni əsilli ictimai-siyasi xadim. “Daşnaksutyun” partiyasının üzvi idi. Bakı Şəhər Dumasının üzvü, Neft Sənayeçiləri Şurasının İşlər İdarəsinin müdiri olmuşdur. 14 mart – 22 dekabr 1919 tarixləri arasında Azərbaycan Cümhuriyyətinin Səhiyyə naziri vəzifəsini tutmuşdur. 263

Dastakyan, Abram Mkrtçyeviç: bax. Dastakov, Abram Nikitiç.

Davud: Gəncəli müəllim. 524

Delbruk [Delbrück]: Almaniyada şəhər. 516

Demidov, Nikita (1656-1725): Rus sənayeçisi. Silah ustası olmuşdur. Demidovlar soyunun banisi hesab olunur. 410, 505

Demidov, Prokofi Akinfiyeviç (1710-1786): Rus sahibkar və xeyriyyəçi. 505

Demolen, Edmon [Edmond Demolins; 1852-1907]: Fransız tarixçisi və sosioloq. 252

Denikin, Anton İvanoviç (1872-1947): Rusiyanın hərbi xadimi, general-leytenant. Ağ qvardiyanın rəhbərlərindən olmuşdur. Birinci Dünya müharibəsində Qərb cəbhəsinin (may-iyul 1917) və Cənub-qərb cəbhəsinin (avqust 1917), Rusiyada Vətəndaş müharibəsi illərində Könüllü ordunun (aprel 1918 – yanvar 1919) və Cənubi

Rusiya Silahlı Qüvvələrinin (yanvar 1919 – aprel 1920) komandiri olmuşdur. 1920-ci ildə mühacirətə getmişdir. 66, 67, 69, 110, 111, 113, 133, 185, 215, 216, 219, 265, 298, 299, 326, 332, 348, 350, 351, 369, 374, 395, 430, 432, 457, 481, 485, 513, 544, 579

Derkovskaya 192

D’Esperi, Franşe [Franchet d’Espèrey; 1856-1942]: Fransanın siyasi və hərbi xadimi, marşal. Cənubi Rusiyada Fransanın Ali komissarı olmuşdur. 168, 324

Desyatnikov: Bakıda, Birjavaya küçəsində yaşamışdır. 99

Dərviş İbrahim paşa (1817-1896): Osmanlının hərbi xadimi. 1877-1878-ci il Osmanlı-Rusiya müharibəsində Batum ordusu komandanı olmuşdur. 553

Dərviş paşa: bax. Dərviş İbrahim paşa

Dibirov: Azərbaycanın hərbi xadimi. Zaqatala taborunun komandanı olmuşdur. 355

Dilbazi, Xeyransa Yusif qızı: pedaqoq Yusif Əfəndiyevin qızı; H. Z. Tağıyevin qız məktəbində təhsil almışdır. 200

Dilsuz, Məhəmməd Əmin: XIX əsr Azərbaycan şairi. 104, 128

Doluxanov, Arseni Sergeyeviç (1863-1920): Ermənistanın hərbi xadimi; general-mayor. 1918-1920-ci illərdə Ermənistan Hərbi Nazirliyində Baş Qərargah rəisi olmuşdur. 198

Draqomirov, Abram Mixayloviç (1868-1955): Rusiyanın hərbi xadimi, general. Birinci Dünya müharibəsində iştirak etmiş, 1917-ci ilin aprelində Şimal cəbhəsindəki Rusiya ordularının Baş komandanı təyin edilmişdi. Rusiyada Vətəndaş müharibəsi illərində Könüllü orduda və Xüsusi Şurada (Cənub) ali vəzifələr tutmuş, 1918-ci ilin oktyabrından 1919-cu ilin sentyabrına qədər Xüsusi Şuranın sədri (Xüsusi Şura Hökumətinin Baş naziri) olmuşdur. Ağqvardiyaçıların Vətəndaş müharibəsində məğlubiyətindən sonra mühacirətə getmişdir. 326

Dro: bax. Kanayan, Drastamat.

Dubrovin, Semyon İvanoviç 120

Eduard VIII [Eduard VIII; 1894-1972]: 1936-cı ilin 20 yanvar – 11 dekabr tarixləri arasında Böyük Britaniya kralı olmuşdur. 557

Eldar zadə, İsabala: Sabunçunun kəndxudası olmuşdur. 48

Eyvaz: Xıllı (Neftçala) qəsəbəsi sakini. 123

Eyvazov, S. Q.: Bakı İstiqrazi-Mütəqabilə Cəmiyyətinin idarə heyətinin sədri olmuşdur. 75

Eyyub zadə, Cavahir xanım: Qazax sakini. 201

Eyyub zadə, Mədinə xanım: Qazax sakini. 201

Eyyub zadə, Mina xanım: Qazax sakini. 200

Ə. H.: bax. Qaraağzadə, Əhməd Həmdi Əbdizadə, Məhəmmədrza: Ağdaş Qaçqınlara Yardım Cəmiyyətinin üzvü olmuş, “Azərbaycan” qəzetinə Ağdaşdan yazılar göndərmişdir. 75

Əbdüh, Şeyx Məhəmməd (1849-1905): müsəlman reformist. 301

Əbdülhəmid II [1842, 1918]: Osmanlı sultanı; 1876-1909-cu illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 301, 317, 376, 393, 400

Əbdülxaliq Cənnəti: bax. Qafar zadə, Əbdülxaliq Cənnəti.

Əbdülxaliq Yusif: bax. Yaqub zadə, Əbdülxaliq Yusif.

Əbdülsəlim zadə, Məhəmməd Hadi: bax. Hadi, Məhəmməd.

Əbdürrəhim Qüdsi: bax. Qüdsi Vənəndi.

Əbdürrəhimov, Məhəmməd: bax. Məhəmməd, Əbdürrəhim oğlu (Hacı Əbdürrəhim oğlu)

Əbdürrəhman xan (1844-1901): Əfqanıstan əmiri. 1880-1901-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 231

Əbdürrəşid: bax. Bakuvü, Əbdürrəşid

Əbusəttar (Məşhədi Əbusəttar): Qaraçaylı kəndinin (Şabran) sakini. 418, 480

Əbülfəz Əbdülkərim oğlu: Əmircan kəndinin sakini. 333

Əbülhəsən: bax. Anaplinski.

Əbülqasım Mehdiqulu oğlu: Quba qəzası Carxı icmasının mollası olmuşdur. 418, 480

Əbülülə Gəncəvi: XI əsrdə yaşamış Azərbaycan şairi. Fars dilində yazmışdır. 11

Ədhəm Feyzi: bax. Feyzi, Ədhəm.

Ədib bəy (Qaimməqam Ədib bəy): Osmanlı hərbi xadimi; Paris Sülh Konfransına göndərilən Osmanlı heyətinin tərkibində hərbi nümayəndə olmuşdur. 508

Əfəndiyev, Abdullah bəy: bax. Əfəndizadə, Abdulla bəy.

Əfəndiyev, Əbdürrəhman: Ağdaş sakini 198

Əfəndiyev, Həmdulla əfəndi: bax. Əfəndizadə, Həmdulla əfəndi.

Əfəndizadə: Məşixət (Şeyxülislamıq) İdarəsinin katibi olmuşdur. 480

Əfəndizadə, Abdulla bəy İsmayıl əfəndi oğlu (yaxud Əfəndiyev; 1875-1928): Tiflisdə Aleksandr Müəllimlər İnstitutunu bitirmiş, Azərbaycanın bir sıra şəhərlərində müəllimlik etmiş, Şəkidə müəllim kursları və məktəblər açdırmışdır. Şəki Şəhər Bankının və Şəki Şəhər Dumasının sədri olmuşdur. Şəkidən Azərbaycan Parlamentinə üzv seçilmişdir. 192, 343

Əfəndizadə, Əbdülbaqi: Ağdaş Qaçqınlara Yardım Cəmiyyətinin üzvü. 74

Əfəndizadə, Hacı Hüseyn (yaxud Əfəndiyev; 1887-1920): Göyçay qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü seçilmişdir. 191, 346, 387

Əfəndizadə, Həmdulla əfəndi (1870-1929): Azərbaycanın siyasi xadimi. Qubada anadan olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü idi. Sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir. 151

Əfəndizadə, Mövlud: Quba qəzasının Ərşəli kəndinin sakini. 151

Əfəndizadə, Muxtar (1880-1975): Azərbaycanın elm xadimi, şərqsünas. Maarif sahəsində böyük xidmətləri olmuşdur. Ərəş qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parla-

mentinin üzvü olmuşdur. 38, 98, 198

Əfəndizadə, Muxtar (yaxud Əfəndiyev): Quba qəzasının Sumaqova kəndinin yüzbaşısı. 151

Əfəndizadə, Mustafa: Qafqazın müftüsü. 58, 92, 480

Əfəndizadə, Şəfiqə (1882-1959): Azərbaycan pedaqoqu və publisisti. 528, 560

Əfəndizadə, Şəmsəddin: Quba qəzası sakini; Parlamentin üzvü Həmdulla Əfəndizadənin qardaşı. 151

Əfəndizadə, Zəbihşah: Quba qəzasının sakini; Parlamentin üzvü Həmdulla Əfəndizadənin oğlu. 151

Əfqani, Cəmaləddin (1838-1897): müsəlman reformist. 301

Əflatun Ağabaxış oğlu (Məşhədi Əflatun): Bakı sakini. 556

Əfzələddin Xaqani: bax. Xaqani Şirvani.

Əhməd Cavad (Axundzadə, 1892-1937): Azərbaycanlı şair və ictimai xadim. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin sözləri Əhməd Cavada məxsusdur. 12, 27, 192, 193, 223, 226, 231, 274, 318

Əhməd çavuş: Qafqaz İslam Ordusunda xidmət etmişdir; İvanovkada müfrəzə komandiri olmuşdur. 191

Əhməd Məhəmməd oğlu: Quba qəzasının Bəbəli kəndinin sakini. 151

Əhməd Nəsimi bəy (1876-1958): Türkiyənin dövlət xadimi. Ticarət naziri (noyabr 1914 – fevral 1917), Xarici İşlər naziri (fevral 1917 – oktyabr 1918) vəzifələrini tutmuşdur. 487

Əhməd Səməd oğlu (Kərbəlayi Əhməd): Əmirhacıyan kəndindəki hərbi komitənin sədri olmuşdur. 360

Əhməd Tofiq paşa (Okday; 1845-1936): Osmanlı dövlət xadimi. 1909-cu ildə, 1918-1919-cu illərdə və 1920-1922-ci illərdə Baş nazir olmuşdur. Eyni zamanda Osmanlı dövlətinin axırıncı Baş naziri idi. Soyadı qanunu çıxdıqdan sonra “Okday” soyadını qəbul etmişdir. 231

Əhmədbəyov, Zivər bəy (1875-1925): Azərbaycanlı memar. Azərbaycan Cümhuriyyəti dövründə Bakı şəhərinin baş memarı təyin edilmiş və bu vəzifədə 1922-ci ilə qədər işləmişdir. 54

Əhmədcan: bax. Mirzə Əhmədcan

Əhmədov: Bakı Bələdiyyə İdarəsinin üzvü. 13

Əhmədov, A.: Bakı İstiqrazi-Mütəqabilə Cəmiyyəti şurasının üzvü olmuşdur. 75

Əhmədov, Ayn. E.: 1919-cu ildə Həştərxanda bolşeviklər tərəfindən edam edilmişdir. 297

Əhmədov, Əhəd (Mirzə Əhəd): Çaxırlı kəndinin (Masallı) sakini. 579

Əhmədov, Əsədulla Əhməd oğlu (1867-1941): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, xeyriyyəçi. Nəşri-Maarif Cəmiyyətinin təsisçilərindən biri idi. Bakı Bələdiyyə Məclisinin, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin və Müsavat partiyasının üzvü olmuşdur. 563

Əhmədov, Yusif (yaxud Yusifəli Əhmədov; ? - 1938): Ticarət və Sənaye İttifaqının sədri olmuşdur. Azərbaycan Parlamentinin üzvü idi. 567

Əhmədzadə, Nəbi 363

Əkbər ağa Sadiq: bax. Sadiqov, Əkbər ağa Hacı Xəlil oğlu.

Əkbərov, Ağəli: Bakıda Naberejni küçəsində (indiki Neftçilər prospektində) zərgər dükanı olmuşdur. 557

Əl-Əfqani: bax. Əfqani, Cəmaləddin.

Əl-Kövkəbi: bax. Kövkəbi.

Ələkbər İbrahim oğlu: Bakı sakini. 531

Ələkbərov, Ələsgər: bax. Ələkbərzadə, Ələsgər.

Ələkbərzadə, Cabbar (Mirzə Cabbar) 48, 49

Ələkbərzadə, Ələsgər: tələbə, “Müsavat” partiyasının üzvü. 388, 503

Ələsgərov, Məşhədi Şirin 123

Əli Hacı: Dağlılar Respublikasının ictimai-siyasi xadimi. 431

Əli Həməzəli oğlu: Əmircan kəndinin

sakini. 333

Əli Həsən oğlu 362

Əli Həsən oğlu (Hacı Əli): Eynibulaq (Siyəzən) sakini. 127

Əli Qəmbərəli oğlu (Hacı Əli): Maştağa sakini. 360, 361

Əli Nəzmi: bax. Məhəmmədzadə, Əli Nəzmi.

Əliabbas Qafar oğlu: Bakı sakini. 229

Əliabbas Muradxan oğlu (Hacı Muradxan oğlu): Qubanın Tülər kəndinin sakini. 389

Əliabbaszadə, Məhəmmədcəfər: Əncüməni-İraniyyə tərəfindən Bakıda Hamballar İttifaqına seçilmişdir. 287

Əliəğa Ağabala oğlu: Eynibulaq (Siyəzən) sakini. 127

Əlibala (Məşhədi Əlibala): Xıllı (Neftçala) qəsəbəsi sakini. 123

Əlihəsən Məhəmmədağlı oğlu: Əlixanlı icmasının (Siyəzən) mollası olmuşdur. 127

Əlihüseyn Əbdüləli oğlu: Bülbülə kəndinin sakini. 146

Əlihüseyn Xəlil oğlu: Salyan sakini. 172

Əlixanov, Ağalar bəy: Bakıdakı Zəngəzurlular Komitəsinin üzvü olmuşdur. 499

Əliisgəndərov, Səməd bəy: bax. Əliisgəndərzadə, Səməd bəy.

Əliisgəndərzadə, Səməd bəy: mühəndis; “Müsavat” üzvü. 415, 474, 577

Əlikərimov, Nasir: “Müsavat” üzvü 333

Əliməhəmməd Məhəmməd oğlu (Hacı Məhəmməd oğlu): Şamaxı qəzasının Qulular kəndinin sakini. 149

Əliməhəmmədzadə, Məhəmmədəli: Xanqışlaq kəndinin (Salyan qəzası) sakini. 504

Əlişükür Vəlixan oğlu: Əmirhacıyan sakini. 363

Əliyev, Allahverdi: Bakı quberniyası sakini. 389

Əliyev, Bəhman 156

Əliyev, Erisxan Sultan Girey (1855-1920): Rusiyanın hərbi xadimi; general. Çeçenistanın ali hakimi olmuşdur. 273, 485

Əliyev, Əlihüseyn: Bakı sakini. 559, 560

Əliyev, Əliməhəmməd (Göyçay) 49

Əliyev, Hüseyn: İrəvan quberniyası sakini. 447

Əliyev, Mirzə Vəli: Bakı sakini. 99, 127

Əliyev, Yusifəli: Ticarət və Sənaye nazirinin müavini olmuşdur. 42, 157, 183, 523

Əliyullah Allahrza oğlu: Suraxanı sakini. 363

Əlizadə, Əliəğa: Azərbaycan Hökumət mətbəəsinin artelçisi olmuşdur. 177

Əlizadə, Həsən İxfa (1893-1972): Azərbaycan müəllimi; şair və dramaturqu. 528

Əlizadə, Qəzənfər: Bakıda Dəlləklər İttifaqı idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 286, 287

Əlizadə, Məhəmməd bəy: Azərbaycanın hərbi xadimi; polkovnik. 1919-cu ildə Azərbaycanın Gürcüstandakı hərbi attaşesi təyin edilmişdi. 273

Əlizadə, Möhsün (Mirzə Möhsün): Heyəti-Şurəviyyə tərəfindən Bakıda Hamballar İttifaqına seçilmişdir. 287

Əlizadə, Muxtar (Məşhədi Muxtar): Bakıda Dəlləklər İttifaqı idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 286

Əmin bəy: Paris Sülh Konfransına göndərilən Osmanlı nümayəndə heyətinin baş katibi olmuşdur. 508

Əminov, Ağə Məşhədi Kərim oğlu (yaxud Əminzadə; 1888-1921): “Müsavat” partiyasının, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 1919-cu ildə Ticarət və Sənaye naziri vəzifəsini tutmuşdur. 181

Əminov, Sadiq: Dərbənd sakini. 363

Əmir (Məşhədi Əmir): Kürdəmirin Sağırılı kəndinin sakini. 362

Əmir Əkrəm (İran) 68

Əmiraslan Məhəmməd oğlu (Məşhədi Əmiraslan): Gəncə sakini. 363

Əmiraslanov, Cəlal: Bakı sakini. 504, 555

Əmiraslanov, Əşrəf (Kərbəlayi Əşrəf) 49
Əmiraslanov, Nəcəf: Bakı sakini. 473, 474, 503, 504

Əmircanov, Əbdüləli bəy (1870-1948): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Tiflisdə Müəllimlər İnstitutunu bitirmiş, Azərbaycanın bir sıra yerlə-rində müəllim işləmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Maliyyə naziri, Dövlət Nəzarəti naziri vəzifələrini tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra Türkiyəyə mühacirətə getmişdir. 564

Əmircanov, Lütfəli bəy: Balaxanı-Sabunçu dairəsinin, sonra Bakının polis müdiri (komendantı) olmuşdur. 48

Əmircanzadə, Musa bəy: Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 189

Əmirxan Əhməd oğlu: Bakı sakini. 498
Əmirov, Əsəd bəy Abdulla bəy oğlu (1887 - ?): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; həkim. Bakı Bələdiyyəsinin, Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. 563

Əncibadov: 1919-cu ildə Həştərxanda bolşeviklər tərəfindən edam edilmişdir. 297
Ərcümənd Əkrəm: bax. Talu, Ərcümənd Əkrəm

Əsad paşa: bax. Toptani, Əsad paşa
Əsəd ağa: Ağstafa sakini. 161

Əsəd Qurban oğlu (Kərbəlayi Əsəd Dərviş Qurban oğlu): Bakı sakini. 529

Əsədov, Murtuza 123

Əsədullayev 416

Əsədullayev, İbrahim 156

Əsədullazadə, Məhəmmədəli (yaxud Məhəmmədəli Tabaqçı) 170, 359

Əsgərəli Cavad oğlu: Sabunçu sakini 536
Əzimzadə, Zülfüqar: Bakı Poçt və Teleqraf idarəsində işləmişdir. 445

Fateh Sultan Məhməd: bax. Məhməd II.
Faynşteyn: Muğandakı Könüllü ordu zabitlərindən. 577

Faysal I (1885-1933): Hicaz kralı Şərif Hüseynin oğlu idi. 1920-ci ildə Suriya kralı,

1921-1933-cü illərdə İraq kralı olmuşdur. 217, 298

Fazil Cəbrayıl oğlu (Molla Fazil): Göyçayın Qaraman kəndinin sakini. 361

Fazil Məhəmməd 361

Feysi, Ədhəm: Kırım Milli Şurasının üzvü olmuşdur. Türkiyəyə mühacirətə getmiş, “Gözdən” soyadını qəbul etmişdir. 71, 72, 193, 223, 251, 309

Feyzulla Allahqulu oğlu: Xaçmazın Səlimoba kəndinin sakini. 578

Fəxrəddin paşa: bax. Türkkən, Ömər Fəxrəddin.

Fəxri paşa: bax. Türkkən, Ömər Fəxrəddin.

Fəxri, Hacı Mirzə Ağası: bax. Ağası, Hacı Mirzə.

Fələki Şirvani: XII əsrdə yaşamış Azərbaycan şairi. Fars dilində yazmışdır. 11, 12

Fərəzadə, Zülfüqar: Bakıdakı Zəngəzurlular Komitəsinin üzvü olmuşdur. 499

Fətəliyev, Abdulla: Bakı sakini. 364

Fəttah Durmuş oğlu (Məşhədi Fəttah): Bakı sakini. 257

Fətulla (Kərbəlayi Fətulla): Xilli (Neftçala) qəsəbəsi sakini. 123

Firdovsi (935-1020): Fars şairi, fars ədəbiyyatının ən böyük nümayəndələrindən biri. 104, 116, 314, 380

Foş, Ferdinand [Ferdinand Foch, 1851-1929]: Fransanın hərbi xadimi, marşal. 85, 185, 427

Fren, Xristian [Christian Frähn; 1782-1851]: alman və rus şərqşünası. Kazan Universitetinin professoru, Sankt-Peterburq Elmlər Akademiyasının akademiki olmuşdur. 11

Fridrix Vilhelm [Friedrich Wilhelm; 1882-1951]: Almaniya və Prussiyanın vəliəhd şahzadəsi; Almaniya imperatoru II Vilhelmin oğlu. Birinci Dünya müharibəsində əvvəlcə Beşinci ordunun komandiri, sonra Kronprins Vilhelm Orduları Qrupunun baş komandanı olmuşdur. 185, 244, 259, 271, 294, 317, 484,

496, 505, 533

Gegeçkori, Yevgeni Petroviç (1881-1954): Gürcüstanın dövlət xadimi. Menşevik. Hüquq təhsili almışdır. Zaqafqaziya Komissarlığının sədri seçilmişdir. Gürcüstan müstəqilliyini elan etdikdən sonra Xarici İşlər naziri, 1921-ci ildə isə Ədliyyə naziri oldu. Gürcüstanın sovetləşməsinin ardından mühacirət etmişdir. 308, 572, 580

Genninq: bax. Hennin, Georq Vilhelm de Georgi (Polkovnik Georgi): Ukraynadakı bolşevik komandirlərindən. 5

Gibbons, Herbert Adams [Herbert Adams Gibbons; 1880-1934]: Amerikalı jurnalist. 300

Gidevanov: polkovnik; Gürcüstan Hökumətinin Batumidəki nümayəndəsi olmuşdur. 308

Girs, Mixail Nikolayeviç (1856-1932): Rus diplomat. Rusiyanın Brazilyada (1895-1898), Çində (1898-1901), Rumıniyada (1902-1912), Türkiyədə (1912-1914) və İtaliyada (1915-1917) səfiri olmuşdur. 133

Gizer, Hikmət (1881-1966): Türk həkimi. 247

Gövhər xanım (mama): bax. Qazızadə, Gövhər xanım.

Gözəlzadə, Zeynalabdin: Azərbaycan Parlamenti İdarəsində məktub xidmətçisi, Torpaq və Fəhlə komissiyasının kargüzarı işləmişdir. 560

Gülhüseyn Allahyar oğlu: Quba qəzasının Ərşəli kəndinin sakini. 151

Gülməhəmməd Əhməd oğlu (Molla Gülməhəmməd Hacı Əhməd oğlu): Göyçaydan “Azərbaycan” qəzetinə məktub yazmışdır. 98

Gülməhəmməd Soltan oğlu: Bülbülə kəndinin sakini. 146

Hacı Xan: İran təbəəsi. 173, 174

Hacı Mirzə Ağası: bax. Ağası, Hacı Mirzə.

Hacı Murad: Dağıstanlı polkovnik. 298

Hacıabbasquluzadə, Həmid: Ağdaş tacirlərindən. 74

Hacıbaba Rza oğlu: Bakıda neft mədənlərində işləmişdir. 417

Hacıbəyli, Ceyhun bəy (yaxud C. Dağıstani; 1891-1962): Azərbaycanlı filoloq, tarixçi, jurnalist və ictimai xadim. Peterburq və Sorbonna universitetlərində təhsil almışdır. “Azərbaycan” qəzetinin redaktorlarından olmuşdur. Qəzetdəki yazılarını “C. Dağıstani” imzası ilə nəşr etdirmişdir. Üzeyir Hacıbəylinin kiçik qardaşdır. 249, 547

Hacıbəyli, Üzeyir (1885-1948): Azərbaycanlı bəstəkar, musiqişünas, publisist, pedaqoq və ictimai xadim. Azərbaycanın müasir peşəkar musiqi sənətinin və milli operanın banisi. Dövrünün bir sıra qəzet və jurnallarında, o cümlədən “Azərbaycan” qəzetində məqalə, felyeton, hekayə və miniaturlərlə çıxış etmişdir. “Azərbaycan” qəzetinin redaktorlarından biri olmuşdur. Sovet dövründə Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının rektoru, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü olmuşdur. Azərbaycan SSR-in və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnlərinin musiqisinin müəllifidir. 24, 25, 32, 52, 75, 76, 98, 100, 127, 137, 153, 157, 159, 174, 202, 230, 238, 258, 263, 287, 316, 337, 364, 392, 419, 425, 448, 454, 476, 482, 504, 532, 557

Hacıbəyli, Zülfüqar (1884-1950): Azərbaycanlı bəstəkar. Üzeyir Hacıbəylinin böyük qardaşdır. 25, 52, 56, 98, 157, 177, 291, 319, 583

Hacıməhəmmədzadə, Məhəmməd Nuxulu: Ağdaşdan “Azərbaycan” qəzetinə yazı göndərmişdir. 500

Hacıməhəmmədzadə, Məhəmmədşafi: Ağdaş Qaçqınlara Yardım Cəmiyyətinin üzvü. 74

Hacinski, Camo bəy (1888-1942): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuş, Poçt və Teleqraf naziri vəzifəsini tutmuşdur. Bakı və Ətrafının Zəhmətkeş

Ziyalılar İttifaqının üzvü olmuşdur. 1938-ci ildə sürgün edilmiş, həbs düşərgəsində ölmüşdür. 42, 263

Hacinski, Əbdülislam bəy: Bakı sakini. 146

Hacinski, Mehdi bəy: Azərbaycan Cümhuriyyəti Daxili İşlər Nazirliyində idarə müdürü olmuşdur. 208, 292, 341

Hacinski, Məhəmməd həsən (1875-1931): Azərbaycanın dövlət xadimi. Peterburq Texnologiya İnstitutunu bitirmişdir. Cümhuriyyətdən əvvəl Bakının abadlaşdırılmasında xidmətləri olmuşdur. Zaqafqaziya Seyminin üzvü idi. Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikasında Ticarət və Sənaye naziri vəzifəsini tutmuşdur. Azərbaycan Milli Şurasının üzvü idi. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Xarici İşlər naziri, Dövlət Nəzarəti naziri, Maliyyə naziri, Daxili İşlər naziri, Ticarət, Sənaye və Ərzaq naziri kimi vəzifələrdə işləmişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra repressiyaya məruz qalmışdır. 547

Hacıyev, Əhmədəli 155

Hacıyev, Əsəd 155

Hacıyev, Əsəd bəy (yaxud Əsəd Oktay; 1885-1972): doktor, siyasətçi. Cənub-Qərbi Qafqaz Cümhuriyyəti Parlamentinin sədri, Türkiyə Parlamentinin deputatı olmuşdur. 407

Hacıyev, Həsən 155

Hacıyev, İsmayıl 123

Hacıyev, M.: Bakıda, Çelyayev (indiki Mirvarid Dilbazi) küçəsində yerləşən Aleksandro-Nevski pasajında (keçmiş Pasaj bazarı) dükanı olmuşdur. 1, 29, 57

Hacıyev, Məhəmməd bəy: Azərbaycan Cümhuriyyətinin Maliyyə nazirliyində işləmişdir. 205, 206

Hacıyev, N.: Bakıda, Çelyayev (indiki Mirvarid Dilbazi) küçəsində yerləşən Aleksandro-Nevski pasajında (keçmiş Pasaj bazarı) dükanı olmuşdur. 1, 26, 29, 57

Hacızadə, İsmayıl Haqqı 156

Hacızadə, Yahya: Batumdan “Azərbaycan” qəzetinə yazı göndərmişdir. 503

Hadi, Məhəmməd (Əbdülsəlimzadə; 1879-1920): Azərbaycanlı şair və jurnalist. 12, 43, 65, 118, 190, 414, 439, 522

Hadizadə, Əbdürrəhim: Bakı qazısı olmuşdur. 333

Haqverdiyev, Əbdürrəhim bəy (1870-1933): Azərbaycanın yazıçısı və dramaturqu, ədəbiyyatşünası və teatr xadimi. Azərbaycan Cümhuriyyətinin Dağıstandakı siyasi nümayəndəsi olmuşdur. 41

Haman Feyzulla oğlu: Bülbülə kəndinin sakini. 146

Hamburq, S. M.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi olmuşdur. 24, 99, 153, 202, 258, 316, 364, 419, 447, 476

Haşım Məhəmməd oğlu: Bülbülə kəndinin sakini. 145

Haşimbəyov, Əliyar bəy (1856-1920): Azərbaycanın hərbi xadimi. Rusiya imperiyası ordusunda general-mayor rütbəsinə yüksəlmişdi. Cümhuriyyət dövründə Zaqatala valisi (qubernatoru) olmuşdur. 357

Hauz, Edvard [Edward House, 1858-1938]: Amerika siyasi xadimi və diplomatı. Hərbçi olmasa da “polkovnik Hauz” kimi tanınmışdır. Amerika prezidenti Vilson, Hauzun təsiri altında qalmışdır. 214, 294

Hennin, Georq Vilhelm de [Georg Wilhelm de; 1676-1750]: alman əsilli mühəndis. 421

Hennin, Vilim İvanoviç de: bax. Hennin, Georq Vilhelm de

Herostrat: Qədim Yunanistanın Efes şəhərinin sakini; bu şəhərdəki Artemida məbədini yandırmışdır. 433

Heybət: Quba qəzasında Dəvəçi pristavının kazakı. 151

Heybət Xanməhəmməd oğlu: Xanqışlaq kəndinin (Salyan qəzası) sakini. 504

Heybətqulu Məhəmməd oğlu (Hacı Heybətqulu): Əmirhacıyan kəndindəki hərbi komitənin sədri olmuşdur. 360

Heydərov, Səməd (Hacı Səməd) 447

Həbibulla xan (1872-1919): Əfqanıstan əmiri. 1 oktyabr 1901 – 20 fevral 1919-cu il tarixlərində hakimiyyətdə olmuşdur. Suiqəsd nəticəsində öldürülmüşdür. 218, 231

Həmid: Göyçay qəzası polis idarəsi rəisinin müavini olmuşdur. 386

Həmid əfəndi: Ağdaşda tacir olmuşdur. 197

Həmidə xanım Cavanşir: bax. Məmməd-quluzadə, Həmidə xanım.

Həmzə əfəndi: 1919-cu ildə İzmirdə yunanlılar tərəfindən şəhid edilən türk polis nəfəri. 214

Həmzəzadə, Mirxəlil (Hacı Mirxəlil): Gəncə sakini. 115

Həmzəzadə, Mirqasım (Hacı Mirqasım): Gəncə sakini. 115

Həmzəzadə, Mirnağı (Hacı Mirnağı): Gəncə sakini. 115

Həsən Balaməhəmmədli oğlu: Bakı sakini. 257

Həsən bəy: Bakı sakini. 25, 56

Həsən bəy: Türkiyənin Tiflisdəki konsulu olmuşdur. 125

Həsən Hüseyn oğlu: Göyçayın Qaraxıdır kəndinin sakini. 361

Həsən İxfa: bax. Əlizadə, Həsən İxfa

Həsənbala Baxşəli oğlu (Məşhədi Həsənbala): Bakı sakini. 556

Həsənov, Ayn. Y.: 1919-cu ildə Həştər-xanda bolşeviklər tərəfindən edam edilmişdir. 297

Həsənov, Əliağa (1871-1933): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; Cümhuriyyət dövründə Maliyyə naziri, Dövlət Müfəttişi, Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. “Nəşri-maarif” cəmiyyətinin yaradılmasında və fəaliyyətində yaxından iştirak etmiş, Bakı Şəhər Dumasının üzvü olduğu dövrdə Şollar su kəmərinin çəkilişi və şəhərdəki digər quruculuq-abadlıq işlərində xüsusilə böyük xidməti olmuşdur. 2, 57, 80, 103, 233, 234, 236, 261, 263, 563

Həsənov, Hacı Müseyib: tacir. 189

Həsənzadə, Əliağa: bax. Həsənov, Əliağa.

Həsənzadə, Seyid Hüseyn (Seyid Həsənzadə): Maştağa kəndinin axundu olmuşdur. 46

Həşmət: İranda Cəngəlilər hərəkatının üzvü; həkim. Hərəkatın lideri Mirzə Kiçik xanın həkimi olmuşdur. 57

Həvvə Seyidməhəmməd qızı: Qubanın Tülər kəndinin sakini. 389

Hidayət Qərib oğlu: Eynibulaq (Siyəzən) sakini. 127

Höccətülislam, Hacı Mirzə Həsən ağa 68
Huysman, Jan-Jozef Kamil [Jean Joseph Camille Huysmans; 1871-1968]: Avropa sosialist hərəkatının xadimi. Belçika Fəhlə Partiyasının və Belçika Sosialist Partiyasının rəhbərlərindən olmuşdur. 1905-1922-cı illərdə Beynəlxalq Sosialist Bürosunun katibi idi. 1946-1947-ci illərdə Belçikanın Baş naziri vəzifəsini tutmuşdur. 456

Hülakü xan (1217-1265): Elxanilər dövlətinin qurucusu. Çingiz xanın nəvəsi idi. 8

Hümmət Quluş oğlu (Məşhədi Quluş oğlu): Çadırılı kəndinin (Salyan) sakini. 389

Hüseyn: İmam, Məhəmməd Peyğəmbərin nəvəsi, həzrəti-Əlinin oğlu. 96

Hüseyn Cahid (Yalçın; 1875-1957): Türk yazıçısı, publisisti və siyasətçisi. Bir müddət Türkiyənin məşhur ədəbiyyat və incəsənət jurnalı olan “Sərvəti-fünun”un redaktoru olmuş, daha sonra “Tənin” qəzetini qurmuşdur. Birinci Dünya müharibəsindən sonra ingilislər tərəfindən Malta adasına sürgün edilmişdir. Türkiyə Böyük Millət Məclisinin deputatı olmuşdur. Soyadı qanunu çıxdıqdan sonra “Yalçın” soyadını qəbul etmişdir. 348

Hüseyn əfəndi (Molla Hüseyn əfəndi): Salyan ruhanilərindən, axund və rövzəxan. 96

Hüseyn Qulu oğlu: Dağıstan sakini. 172
Hüseyn Mustafa oğlu (Kərbəlayi Mustafa

oğlu): Şamaxı qəzasının Qulular kəndinin sakini. 149

Hüseynquluzadə, İmaməli: Bakıda Dəlləklər İttifaqı idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 286

Hüseynov, Əliəsgər 156

Hüseynov, Firidun (Məşhədi Firidun): Yevlax sakini; Yevlaxda komisiyon kantoru olmuşdur. 337

Hüseynov, İsmayıl: Yevlax sakini; Yevlaxda komisiyon kantoru olmuşdur. 337

Hüseynov, Məşhədi Məhəmmədli 123
Hüseynov, Rəhim: Əmək Nazirliyində işləmişdir. 187, 220, 329, 355

Hüseynov, Saleh: Şuşa Milli Müdafiə Cəmiyyətinin müsahibi olmuşdur. 122

Hüseynzadə, Ələkbər (1887-1967): teatr və kino aktyoru. Azərbaycan SSR Əməkdar artisti idi. 538

Hüseynzadə, Əli bəy (1864-1940): Azərbaycanın və Türkiyənin görkəmli ictimai xadimi, eyni zamanda həkim, publisist və pedaqoq. 12

Hüseynzadə, Əliəkbər Bağır oğlu (Mirzə Əliəkbər): tələbə; Şəmkir hadisəsində yaralanmışdır. 437

Hüseynzadə, Mətləb: Maştağa sakini. 335, 415.

Hüseynzadə, Şeyxəli (yaxud Hüseynov; 1889 - ?): Azərbaycanın ictimai xadimi. 1919-cu ildə Fabrik müfəttişi təyin edilmişdir. 573

Huuz, Devid Edvard [David Edward Hughes; 1831-1900]: ingilis və amerikan fizik və ixtiraçısı. 317

Xaçatur: Saqiyan kəndinin (Şamaxı rayonu) sakini. 361

Xaçaturyan: Amerika leytenantı. 229

Xaqani Şirvani (Əfzələddin Xaqani): XII əsrdə yaşamış Azərbaycan şairi. Fars dilində yazmışdır. 11, 12, 104

Xalxali, Məhəmməd Bağır (1829-1901): Azərbaycan şairi. 104, 128

Xalidə Ədib (Soyadı qanunundan sonra “Adıvar” soyadını qəbul etmişdir; 1884-

1964): Türk yazıçısı və siyasi xadimi. Türk Qurtuluş Savaşında iştirak etmiş, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü olmuşdur. 300

Xankişi bəy: Göyçayda polis təşkilatının rəisi olmuşdur. 386

Xanlar Əbdülxaliq oğlu (Hacı Əbdülxaliq oğlu): Cavad qəzasının Ərəbbalaoglan kəndinin sakini. 502

Xanməhəmmədov: mühəndis; Dağlılar Respublikası Parlamenti Rəyaset Divanı sədrinin müavini. 41, 272

Xasməmmədov, Ələkbər bəy (1870-1925): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. “Difai” partiyasının, Gəncə Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin, Gəncə Milli Komitəsinin üzvü olmuşdur. Fövqəladə Təhqiqat Komissiyasının sədri təyin edilmişdir. Azərbaycan Məhkəmə Palatasının sədri vəzifəsini tutmuşdur. 2

Xasməmmədov, Ələsgər bəy: Gəncə Şəhər Bələdiyyə İdarəsinin rəisi olmuşdur. 192

Xasməmmədov, Xəlil bəy (yaxud Xasməhəmmədov; 1873-1947): Azərbaycanın dövlət xadimi. Moskva Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Rusiya Dövlət Dumasının, Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində portfelsiz nazir, Ədliyyə naziri, Daxili İşlər naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. Azərbaycanın Türkiyədə səfiri təyin edilmiş, Cümhuriyyətin süqutundan sonra Azərbaycana qayıtmamışdır. Siyasi fəaliyyətini mühacirətdə də davam etdirmişdir. 83, 163, 528, 572

Xatısov, Aleksandr İvanoviç (1874-1945): Erməni ictimai-siyasi xadim, “Daşnaksutyun” partiyasının üzvü idi. Müxtəlif dövrlərdə Ermənistanın Baş Naziri, Səhiyyə, Daxili İşlər və Xarici İşlər naziri olmuşdur. Ermənistanın sovetləşməsindən sonra Fransa və Portuqaliyada mühacirətdə yaşamışdır. 51

Xatısyan: bax. Xatısov, Aleksandr İvanoviç.

Xeyrənsə Qasım qızı: Bakı sakini. 146

Xəlil: Xıllı (Neftçala) qəsəbəsi sakini. 123

Xəlil İbrahim: bax. İbrahimov, Xəlil.

Xəlil İsmayıl oğlu (Məşhədi Xəlil): Bakıda neft mədənlərində fəhlə işləmişdir. 417

Xəlilzadə, Əbdülhüseyn (Məşhədi Əbdülhüseyn): Bakıda Hamballar İttifaqına seçilmişdir. 172

Xəttatov, Seyidcəlil Üsein oğlu (1873 - ?): Krım tatarlarının ictimai-siyasi xadimi, pedaqoq. Krım Xalq Respublikasının Maliyyə naziri olmuşdur. 1928-ci ildə Sovet rejimi tərəfindən həbs edilmişdir. 1936-cı ildə həbsdən azad edilmiş, 1937-ci ildə yenə həbs edilmişdir. Sonrakı taleyi məlum deyil. 70

Xəyyam: bax. Ömər Xəyyam.

Ximşiyev, Camal bəy 581

Ximşiyev, Rəhman bəy 581

Xocayev, İsak Nikitiç: Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur; Erməni fraksiyasına daxil idi. 210, 211.

Xoyski, Fətəli xan (1875-1920): Azərbaycan Cümhuriyyətinin qurucularından biri, görkəmli dövlət xadimi. Moskva Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Bakı Şəhər Dumasının sədri (1917-1918), Zaqafqaziya Seyminin üzvü və Zaqafqaziya Federativ Respublikasının Xalq Maarifi naziri (1918) olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyətinin ilk hökumətinin sədri seçilmiş, Cümhuriyyət dövründə bir neçə dəfə Baş Nazir, eləcə də Daxili İşlər naziri, Ədliyyə naziri, Xarici İşlər naziri vəzifələrini icra etmişdir. Bolşevik işğalından sonra Tiflisə mühacirət etmiş və orada erməni daşnakları tərəfindən şəhid edilmişdir. 57, 80, 92, 103, 144, 147, 206, 291, 299, 446, 519, 520, 528, 572

Xubyar Xudayar oğlu: Quba qəzasının Sumaqova kəndinin sakini. 151

Xurşidbanu Natəvan (1832-1897): Azərbaycan şairəsi. Sonuncu Qarabağ xanı Mehdiqulu xan Cavanşirin qızı olmuşdur. 12

İbadov, Rüstəm: Bakı Poçt və Teleqraf idarəsində işləmişdir. 445

İbn Sina (980-1037): Orta əsrlər dövrünün böyük həkim və filosofu. 314

İbnüsuud (Əbdüləziz ibn Suud; 1880-1953): Müasir Səudiyyə Ərəbistanının banisi. 298

İbrahim (peyğəmbər) 139

İbrahim Tahir: bax. Musayev, İbrahim Tahir.

İbrahimli, Yusif (Məşhədi Yusif): Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsində işləmişdir; “Müsavat” üzvü olmuşdur. 574

İbrahimov, Xəlil (Xəlil İbrahim; Xəlil İbrahimzadə; 1892-1938): Azərbaycanlı müəllim, publisist və tənqidçi. Şuşada anadan olmuşdur. Bakıda müəllim işləmiş, müxtəlif qəzet və jurnallarda, o cümlədən “Azərbaycan” qəzetində yazılar dərc etdirmiş, bir müddət “Azərbaycan” qəzetinin “müvəqqəti müdiri” olmuşdur. 1938-ci ildə həbs edilərək güllələnmişdir. 19, 552

İbrahimov, Şəfi 52, 229, 257, 316

İdaşkina, M. S.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 24, 99, 153, 202, 258, 316, 364, 419, 448, 476, 532, 572

İldırım Bayəzid: bax Bayəzid I.

İlyas: Sağırılı dəmiryol stansiyasında açarçı olmuşdur. 362

İlyəşeviç: Muğanda Azərbaycan Cümhuriyyətinin ordusuna qarşı döyüşən qüvvələrin komandirlərindən biri olmuşdur. 577, 578

İmam Rza 380

İmamquluyev, İsgəndər bəy: Bakı Poçt və Teleqraf idarəsində işləmişdir. 445

İmran Surxay oğlu 172

“İrani Nejad”: “Azərbaycan” qəzetində imza. 331

İrəvanski, Kərim xan Abbasqulu xan oğlu (1885-1919): Rusiyanın və Azərbaycanın hərbi xadimi. 355

İsa (peyğəmbər) 139

İsfahani, Ağa Məhəmmədcəfər: Bakıdakı

İranlılardan olmuşdur. 189

İskəndərli, Ağalar: Azərbaycan Cümhuriyyətinin Məclisi-Məbusan İdarəsində məktub xidmətçisi və mütərcim işləmişdir. 560

İskəndərzadə, Rüstəm: Salyan sakini; “Azərbaycan” qəzetinə yazı göndərmişdir. 96, 97, 124, 124, 173, 446, 578

İsmayıl bəy: Gəncə Müəllimlər İttifaqının üzvü olmuşdur. 226

İsmayılov, Rəşid bəy (1877-1942): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, pedaqoq və publisist. İrəvan Müəllimlər Seminariyasında oxumuşdur. Qafqazın müxtəlif yerlərində pedaqoji və publisistik fəaliyyətlə məşğul olmuşdur. Azərbaycan və tarixi və ədəbiyyatına dair əsərlər yazmışdır. Araz Türk Cümhuriyyəti hökumətinin nümayəndəsi olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökuməti Dəftərxanasının müdiri olmuşdur. Sovet dövründə repressiyaya məruz qalmışdır. 581

İsmayılzadə, Hacı: Tağiyev fabrikində işləmişdir. 388, 414

İsrafil (Məşhədi İsrafil): Xıllı (Neftçala) qəsəbəsi sakini. 123

İzvolski, Aleksandr Petroviç (1856-1919): Rusiyanın dövlət xadimi və diplomati. 1906-1910-cu illərdə Xarici İşlər Naziri, 1910-1917-ci illərdə Rusiyanın Parisdə səfiri olmuşdur. 352

İzzəddin Şirvani: XII əsrdə yaşamış Azərbaycan şairi və alimi. 12

Jores, Jan [Jean Jaurès; 1859-1914]: fransız sosialisti; beynəlxalq socialist hərəkatı xadimi. 225, 352

Kaçı, Məhməd Vəhib: bax. Məhməd Vəhib paşa.

Kamal bəy: bax. Mehmed Kamal bəy

Kamil Şamil oğlu: Göyçayın Ləkçilpaq kəndinin sakini. 361

Kamil Zəkəriyyə 361, 362

Kanayan, Drastamat (Dro; 1883-1956): Erməni terrorçu və hərbi cinayətkar; Daşnaksutyun üzvü. Şərqi Anadolu və

Qafqazda dinc müsəlman-türk əhaliyə divan tutulmasında xüsusi rolu olmuşdur. 198, 274

Kandelaki, Kateva: bax. Kandelaki, Konstantin Platonoviç

Kandelaki, Konstantin Platonoviç (yaxud Kateva Kandelaki; 1883-1958): Gürcüstanın siyasi xadimi; Maliyyə və Ticarət naziri olmuşdur. Mühacirətə getmişdir. 572

Kantemir: bax. Kantemirov, Əlixan Qadoyeviç.

Kantemirov, Əlixan Qadoyeviç (1889-1963): Dağlılar Respublikasının siyasi xadimi və diplomatı. Milliyyətə osetindir. Peterburq və Kiyev Universitetlərində təhsil almışdır. Zaqafqaziya Seyminin üzvü, Dağlılar Respublikasının Azərbaycandakı diplomatik nümayəndəsi olmuşdur. 41, 66, 67, 113, 117, 485, 514, 572

Karl I, Frans İosif [Karl I. Franz Josef; 1887-1922]: Avstriya-Macaristan imperatoru; 21 noyabr 1916 – 12 noyabr 1918 tarixləri arasında hakimiyyətdə olmuşdur. 373, 393

Kartoçian 390

Kartsivadze, Nikolay İotamoviç (1884-1937). Gürcüstanın ictimai xadimi və diplomatı. Ali hüquq təhsili almışdır. Menşeviklərin Gürcüstandakı rəhbərlərindən biri idi. Gürcüstanın Azərbaycan Cümhuriyyətindəki siyasi nümayəndəsi təyin edilmişdi. 1937-ci ildə Sovet rejimi tərəfindən həbs edilərək güllələnmişdir. 147

Kasparov, Y.: Bakıda, Telefonu (indiki 28 May) küçəsində dükanı olmuşdur. 29, 57

Katerina I: bax. Yekaterina I.

Katerina II: bax. Yekaterina II.

Kautski, Karl [Karl Kautsky; 1854-1938]: Almanyanın siyasi xadimi, marksizm nəzəriyyəçisi, sosial-demokrat; eyni zamanda iqtisadçı və publisist. Atası çex, anası avstriyalı olan Kautski Vyana Universitetində təhsil almışdır. 1920-ci ildə Gürcüstanda 3 ay qalmışdır. 455

Kazakov, Vasili Vasilyeviç 120

Kazimi, Mirmahmud (yaxud Mirmahmud Kazımlı; Mirmahmud Kazımovski; 1882-1940): Azərbaycan aktyor, rejissor və dramaturqu. 173

Kazımov, Ağahüseyn (1882-1937): Bakıda fəaliyyət göstərmiş həkim. Azərbaycan SSR-in ilk Səhiyyə komissarı olmuşdur. Stalin rejimi tərəfindən güllələnmişdir. 24, 52, 75, 127, 152, 174, 201, 229, 257, 287, 316, 336, 364, 392, 419, 447, 476, 504, 532, 536, 583

Kazımov, Məbud Əfəndizadə: Şəki sakini. 47

Kazımov, Möhsün: “Müsavat” partiyası Keşlə şöbəsinin sədri olmuşdur. 119

Kazımovski, Mirmahmud: bax. Kazımi, Mirmahmud.

KazıMZadə, Abbasqulu (1882-1947): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuşdur. 18, 20, 72, 286, 287, 388

KazıMZadə, Möhsün (Hacı Möhsün): Tağıyev fabrikində işləmişdir. 388, 414

Keçəçizadə İzzət Fuat paşa (1860-1925): Osmanlı dövlət xadimi və diplomatı. 508

Keçəçizadə İzzət paşa: bax. Keçəçizadə İzzət Fuat paşa

Kerenski, Aleksandr Fyodoroviç (1881-1970): Rusiya Müvəqqəti Hökumətinin (1917) başçısı. 133, 214, 381, 433, 434

Keşmir, Camal (yaxud Artin Camal; 1862-1949): Türkiyənin siyasi xadimi. Osmanlı dövlətinin son dövrlərində Daxili İşlər naziri, Ticarət və Əkinçilik naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. 212

Keyxosrov 380

Keykavus 380

Keylixis, Yakov İosifoviç (1872-1950): memar, həykəltəraş. Odessa yaxınlığında Balta şəhərində anadan olmuş, 1908-ci ildə Bakıya köçmüşdür. 471, 472

Kəbirlinski, Ağa bəy 165

Kəlbəli xan Gəncəvi: bax. Müsahib, Kəlbəli xan

Kəminə, Fatma xanım (1841-1898):

Azərbaycan şairəsi. 12

Kərim Ağa Fateh (1788-1858): Azərbaycan şairi. Şəki xanlarından Fətəli xanın oğlu idi. 12

Kərim İsmayıl oğlu (Məşhədi Kərim): Qaraçaylı kəndinin (Şabran) sakini. 418

Kərimov, Tağı Hacı Əbdülkərim oğlu (1888-1919): Azərbaycanlı həkim. Xarkov Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmişdir. 123, 255

Kərimzadə, Mirzəağa: “Müsavat” partiyasının Balaxanı mədənləri ərazisindəki şöbəsinin idarə heyətinin sədri olmuşdur. 256

Kəsmeyi Hacı Əhməd: İranda Cəngəlilər hərəkatının başçılarından biri olmuşdur. 573

Kiçikxanov, Bayram Niyazi oğlu (yaxud Kiçikxanlı; 1889-1922): Azərbaycanın siyasi xadimi. Zaqatalada maarif müfəttişi işləmişdir. Zaqataladan Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmiş, eyni zamanda Parlamentin katibi olmuşdur. “Əhrar” partiyasının üzvü idi. 30, 60, 68, 357

Kine, Vital 461

Klatterbak: Azərbaycandakı ingilis ordusunun zabiti; polkovnik. 92

Klemanso, Jorj [Georges Clemenceau; 1841-1929]: Fransanın dövlət xadimi. 1906-1909 və 1917-1920-ci illərdə Baş Nazir olmuşdur. 212, 225, 294, 324, 317, 427, 430, 448, 558

Klenevski, Viktor Viktoroviç (1883 - ?): Milliyyətə polyak olan Klenevski Slavyan-Rus Cəmiyyətindən Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmiş, 1919-cu ilin mart-dekabr aylarında Sosial Təminat naziri olmuşdur. 263, 288, 300

Kolçak, Aleksandr Vasilyeviç (1874-1920): Rusiyanın hərbi və siyasi xadimi; admiral. Ağqvardiyaçılar hərəkatının başçısı, Rusiyanın Ali rəhbəri (noyabr 1918 – fevral 1920) və Rus ordusunun Ali Baş komandanı (noyabr 1918 – yanvar 1920) olmuşdur. 6, 40, 111, 133, 350, 425, 426, 483, 517

Koni, Anatoli Fyodoroviç (1844-1927): Rus hüquqşünası. Rusiya Dövlət Şurasının üzvü olmuşdur. 241

Konovalov, Aleksandr İvanoviç (1875-1949): Rusiyanın ictimai-siyasi xadimi. Müvəqqəti Hökumət dövründə (1917) Ticarət və Sənaye naziri olmuşdur. 214

Koş, Robert fon [Robert von Kosch; 1856-1942]: Almanyanın hərbi xadimi; general. Almanyanın Ukraynadakı işğal ordusunun tərkibində Kırmda və Sevastopolda olmuşdur. 69

Kotsev, Pşemaxo Tamaşeviç (1884-1962): Şimali Qafqazın siyasi xadimi; Dağlılar Respublikasının Baş naziri olmuşdur. 14, 66, 325, 349, 432, 513, 514

Kottin, Lui Emil [Louis Émile Cottin; 1896-1936]: fransız anarxisti; 19 fevral 1919-cu ildə Fransanın Baş naziri Klemansoya sui-qəsd etmişdir. 212

Köçərli, Firdun bəy (1863-1920): Azərbaycanın görkəmli maarif xadimi, ədəbiyyatşünası və yazıçısı. Qori Müəllimlər Seminariyasını bitirmişdir. 1918-ci ildə Qori Müəllimlər Seminariyasının Azərbaycan şöbəsini Qazaxa köçürərək müstəqil bir seminariyaya çevirmiş və bu seminariyanın direktoru olmuşdur. Azərbaycan Milli Şurasının üzvü kimi İstiqlal Bəyannaməsini imzalayanlar arasında yer alan Firdun bəy Köçərlinin Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinə dair əsərləri xüsusilə dəyərlidir. Bolşeviklər tərəfindən güllələnmişdir. 12, 197, 200

Kövkəbi: müsəlman reformist. 301

Krasnov, Pyotr Nikolayeviç (1869-1947): Rusiyanın hərbi xadimi, general. Don kazaklarının atamanı olmuşdur. 39

Krijanovski, F. A.. Bakı qubernatorluğunun müfəttişi. 145

Kırım Girey 113, 128, 515

Kırım, Solomon Samoyloviç (1867-1936): İkinci Kırım Regional Hökumətinin başçısı. 70
Kriçinski, Aslan bəy: bax. Kriçinski, Leon Konstantinoviç

Kriçinski, Leon Konstantinoviç (Leon-Nayman Mirzə Kriçinski; Kriçinski Radvan; Aslan bəy Kriçinski; 1887-1939): Krım və Azərbaycanın ictimai xadimi, tarixçi. Polşa tatarlarından olan Kriçinski Vilnüsədə anadan olmuşdur. Sankt-Peterburq Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Simferopol dairəsinin prokuroru olmuş, Krım Xalq Respublikası Hökumətində və Krım Regional Hökumətində müxtəlif vəzifələr tutmuşdur. 1919-cu ildə Azərbaycana gəlmiş, Azərbaycan Hökuməti İşlər İdarəsi Dəftərxanasının müdiri olmuşdur. 1920-ci ildə Vilnüsə getmişdir. 1939-cu ildə Polşanı işğal edən almanlar tərəfindən həbs edilmiş və güllələnmişdir. 70

Kriçinski, Leon-Nayman: bax. Kriçinski, Leon Konstantinoviç

Kriçinski, Radvan: bax. Kriçinski, Leon Konstantinoviç

Kulikov: Mərkəzi Valideyn Şurası sədrinin müavini olmuşdur. 22

Kurat: Ağstafa deposunda fəhlə. 250

Kvinitadze, Georgi İvanoviç (1874-1970): Rusiya imperiyasının və Gürcüstanın hərbi xadimi; general-mayor. Abxaziyanın general-qubernatoru, Gürcüstan ordularının Baş komandanı olmuşdur. Mühacirətə getmişdir. 215, 581

Qacar, Hümayun Mirzə: general; şahzadə. 249

Qacar, Xosrov Mirzə: Azərbaycanın hərbi xadimi. Üçüncü Şəki süvari alayının komandanı olmuşdur. 355

Qaçaq Məhəmməd: Zuvand mahalının komissarı olmuşdur. 124

Qaçaq Yunis: Cümhuriyyət dövründə Azərbaycanın cənub bölgələrində fəaliyyət göstərmiş qaçaq. 74, 124

Qadjimukov, Sergey Nikolayeviç: Könüllü ordunun Təbliğət şöbəsinin Dağıstan nümayəndəliyinin rəhbəri olmuşdur. 349

Qafar zadə, Əbdülxaliq Cənnəti (1855-1931): Azərbaycan şairi. 12

Qafar zadə, Səftər: bax. Səftər Qafar oğlu (Molla Səftər Molla Qafar oğlu): Şamaxı mollası. 256, 333

Qafur: Bakı sakini; bəna. 257

Qalanovski: Bakı Bələdiyyə İdarəsində Kənd təsərrüfatı şöbəsinin kargüzarı olmuşdur. 286

Qalib Kamali bəy: bax. Söyləməzoğlu, Qalib Kamali

Qambaşidze, David (? - 1946): Gürcüstanın siyasi xadimi və diplomatı. 1918-ci ilin noyabrından 1921-ci ilin fevralına qədər Gürcüstanın İngiltərədə diplomatik nümayəndəsi olmuşdur. 126

Qanem, Çakri: bax. Qanem, Şükrü

Qanem, Şükrü (1861-1929): Livanlı yazıçı; Livanın müstəqilliyi uğrunda mübarizə aparmışdır. 486

Qanqa Sinx [Ganga Singh; 1880-1943]: Hindistanın şimal-qərbində mövcud olmuş Bikaner knyazlığının maharcası (1883-1943) olmuşdur. 231

Qaplanov, Rəşid xan (1883-1937): Azərbaycanın və Dağıstanın siyasi xadimi. Kumik əsillidir. Sorbon Universitetinin (Paris) Hüquq fakültəsini bitirmişdir. İstanbulda müxtəlif təhsil qurumlarında, o cümlədən İstanbul Universitetində dərslər demişdir. 1918-ci ilin dekabrından 1919-cu ilin martına qədər Dağlılar Respublikasının Daxili İşlər naziri olmuşdur. Dağıstan Denikin qoşunları tərəfindən işğal edildikdən sonra Azərbaycana gəlmiş, əvvəlcə Maarif və Dini Etiqad (aprel-dekabr 1919), sonra Maliyyə (dekabr 1919 – aprel 1920) naziri olmuşdur. 1937-ci ildə güllələnmişdir. 272, 430, 485

Qara Cəfər oğlu (Məşhədi Qara Hacı Cəfər oğlu): Bakı sakini. 257

Qaraağazadə, Əhməd Həmdi (1893-1928): Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 469, 554

Qarabəyli, Qara bəy (1873-1953): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, eyni zamanda həkim və jurnalist; Azərbaycan

Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü. “Difai” partiyasının rəhbərlərindən, “İttihad” partiyasının sədri olmuşdur. “Həyat”, “İrşad”, “Kaspi” kimi bir sıra nəşrlərlə əməkdaşlıq etmişdir. 18, 19, 84, 148, 196, 247, 269, 293, 320

Qaraş (Molla Qaraş): Bakıdakı Zəngə-zurlular Komitəsinin üzvü olmuşdur. 499

Qaraşarov, Rza bəy (yaxud Qaraşarlı; 1891-?): Azərbaycanın siyasi xadimi. Bir sıra məktəblərdə, o cümlədə Gəncə Ruhani Mədrəsəsində müəllimlik etmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Sovet dövründə repressiyaya məruz qalmışdır. 38

Qarayev, Əliheydər (1896-1938): Azərbaycanın siyasi xadimi. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonar Bakı Sovetinin sədri, Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının Hərbi Dəniz İşləri xalq komissarı, Əmək xalq komissarı və Ədliyyə xalq komissarı olmuş, bir sıra digər vəzifələrdə işləmişdir. 1937-ci ildə həbs edilmiş, 1938-ci ildə güllələnmişdir. 182

Qardaşov, Aslan bəy (1866-1920): Azərbaycan Cümhuriyyətinin dövlət xadimi. “Əhrar” partiyasının liderlərindən biri, Milli Şuranın və Parlamentin üzvü, Əkinçilik və Dövlət Əmlakı naziri olmuşdur. 32, 33, 34, 60, 84, 263, 343

Qasım Qəmbər oğlu: Gəncə sakini. 363

Qasıməli: Bakı sakini. 257

Qasimov, Əli bəy: Salyanda müəllim olmuşdur. 96

Qasimov, Kazım 49

Qasimov, Qasım: Bakı Şəhər Dumasının üzvü. 147, 148, 368

Qasimov, Qasım: Ağdaşda Qaçqınlara Yardım Komitəsinin sədri olmuşdur. 198, 580

Qasimov, Ruhulla (Məşhədi Ruhulla): Lənkəran sakini; şəhərin Kiçik Bazar məhəlləsində dükkanı olmuşdur. 124

Qasımzadə, Hüseyin bəy: Azərbaycanlı

zabit; Parlamentin mühafizə böliyü komandirinin yavəri olmuşdur. 560

Qasımzadə, Feyzulla (1898-1976): Azərbaycan alimi, ədəbiyyatşünas və pedaqoq. Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü olmuşdur. 98

Qatsbinski: Dağlılar Respublikası Şəriət İdarəsinin başçısı olmuşdur. 272

Qayıbzadə, Abbas Ağa (1849-1919): Azərbaycan şairi. Şeirələrini “Nazir” təxəllüsü ilə yazmışdır. 12

Qayıbzadə, Həmidə xanım: Qazax sakini. 200

Qayıbzadə, Mələk xanım: Qazax sakini. 200

Qazaryan: Tiflisdəki Erməni Milli Şurasının üzvü. 335

Qazıxanov, Yusif (Məşhədi Yusif): Gəncə Sənətkarlar İttifaqının sədri olmuşdur. 20

Qazızadə, Nurulla (1876-1938): Zaqatala dairəsində Milli Komitənin və Qırmızı Aypara cəmiyyətinin sədri, şəriət məhkəməsinin üzvü olmuşdur. 356

Qazızadə, Gövhər xanım 24, 56, 99, 152, 201, 258, 316, 364, 419, 447, 532

Qəbulov, İbrahim bəy: Zaqatala dairəsində şəriət məhkəməsinin üzvü olmuşdur. 356

Qəbulov, İslam bəy (1879-1920): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Qaxda və Bakıda müəllimlik etmiş, mətbuatda məqalələrlə çıxış etmiş, dərslilər yazmışdır. Müsavat partiyasının, Zaqafqaziya Seyminin üzvü olmuşdur. 356

Qədir Səməd oğlu (Qədir əfəndi Molla Səməd oğlu): Ağdaş ziyalılarının. 500

Qədirov, Əmiraslan: Ağdaş sakini 198

Qəmbər Abutalıb oğlu: Bakı sakini. 556

Qəmbər Atakişi oğlu (Məşhədi Qəmbər): Cavad qəzası İmranlı kəndinin yüzbaşısı olmuşdur. 531

Qənbərlizadə, Rəhman: Bakıda yaşayan İranlılardan. 415

Qəniyev, Həmid (Məşhədi Həmid):

Şamaxı sakini. 337

Qənizadə, Sultanməcid Murtuzəli oğlu (1866-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; yazıçı, pedaqoq və publisisti. Tiflis Aleksandr Müəllimlər İnstitutunu bitirmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 61, 173, 203, 209, 345, 349, 500

Qərib Ağa oğlu (Kərbəlayi Qərib Kərbəlayi Ağa oğlu) 447

Qərra, Ağa Ələsgər: Azərbaycan şairi; Şəkiddə yaşamışdır. 12

Qəzənfəroğlu: Həştərxanda Müsəlman alayının komandanı olmuşdur. Bolşeviklər tərəfindən edam edilmişdir. 297

Qəznəvi, Sultan Mahmud (971-1030): Qəznəvilər dövlətinin hökmdarı; 998-1030-cu illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 116, 128

Qiyasbəyli, Mədinə xanım (yaxud Qiyasbəyzadə; 1889-1937): Azərbaycanlı pedaqoq, jurnalist və tərcüməçi. Anadan olduğu Salahlı kəndində (Qazax) qız məktəbi açmışdır. Maarifçilik fəaliyyətinə Bakıda da davam etmişdir. Sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir. 200

Qiyasbəyzadə, Huri xanım: Qazax sakini. 201

Qiyasbəyzadə, Mədinə xanım: bax. Qiyasbəyli, Mədinə xanım.

Qiyasbəyzadə, Müqəddəsətünnisə: Qazax sakini. 201

Qiyasbəyzadə, Sultan xanım: Qazax sakini. 201

Qiyasbəyzadə, Şirin xanım: bax. Qiyasbəyli, Şirin xanım. 197, 201

Qoca Məhəmməd oğlu: (Məşhədi Qoca Kərbəlayi Məhəmməd oğlu): Qaraçaylı kəndinin (Şabran) sakini. 418

Qof, Hubert [Hubert Gough; 1870-1963]: Britaniyanın hərbi xadimi; general. Qafqazda olmuşdur. 359

Qolovin: polkovnik; müfəttiş. 360

Qozzi, Karlo [Carlo Gozzi; 1720-1806]: İtalyan yazıçısı və dramaturqu. 26

Qriqori: Bakıda, Qukasovun mədəninə işləmiş erməni. 361

Qriqori: Saqiyan kəndinin (Şamaxı rayonu) sakini. 387

Qriqoryans, L. M.: Bakıda, Telefonu (indiki 28 May) küçəsində yerləşən Səfəraliyev pasajında dükanı olmuşdur. 1, 29, 57

Quxman, Moisey Arkadyeviç: Qulaq-burun-boğaz həkimi. Yəhudi Milli Şurasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmiş, Parlamentdə Milli azlıqlar fraksiyasının üzvü olmuşdur. 293, 320, 470

Quliyev, Ağabala (1862-ci ildə doğulmuşdur): Azərbaycanlı sahibkar və xeyriyyəçi. Bakıda və Rusiyanın bir sıra şəhərlərində un dəyirmanlarına və düyü təmizləmə fabriklərinə sahib idi. Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin qurucularından idi. Cümhuriyyətin süqutundan əvvəl İrana gedən Quliyev bir daha Azərbaycana qayıtmamışdır. 187, 220, 329, 356

Quliyev, Yusif: Bakı Poçt və Teleqraf idarəsində işləmişdir. 445

Qulubəyov, Mirzəəli bəy: Qaradonlu nahiyəsində (Salyan) çavuş olmuşdur. 578

Quluzadə, Hüseynqulu (Məşhədi Hüseynqulu): “Müsavat” partiyası Keşlə şöbəsinin mühasibi olmuşdur. 119

Quluzadə, Naib 48

Qusareli: polkovnik (Gürcüstan). 557

Qüdsi Vənəndi (Mir Əbdürrəhim; 1773-1861): Azərbaycan şairi; Ordubadda yaşamışdır. 12, 26

Laqoda, Nikolay Nikolayeviç: Tiflis Məhkəmə Palatasının sədri olmuşdur. 241

Laleviç, İsmail Arkadyeviç (1881 - ?): memar; Azərbaycan Dəmiryol İdarəsində işləmişdir. 574

Lansinq, Robert [Robert Lansing; 1864-1928]: ABŞ-ın dövlət xadimi; 1915-1920-ci illərdə Dövlət katibi vəzifəsini tutmuşdur. 111, 294, 396

Laptev, Anton: XVII əsr rus taciri. 328, 329

Laurens, Tomas Edvard [Thomas Edward Lawrence; 1888-1935]: Britaniyalı arxeoloq, çəsus və diplomat. 217

Lazım Hacı Rəhim oğlu: Bakıda Balaxanı-Sabunçu dairəsində qaradovoy olmuşdur. 555

Lear, Marsel [Marcel Léart]: bax. Zohrab, Kirkor.

Leblon, Jan-Batist [Jean-Baptiste Le Blond; 1679-1719]: fransız memarı; 1716-cı ildən etibarən Sankt-Peterburq şəhərinin baş memarı olmuşdur. 409

Lenin, Vladimir İliç (1870-1924): Rus inqilabçı və marksist. Əsl soyadı Ulyanov idi. Rusiyada 1917-ci il Oktyabr inqilabının təşkilatçısı və rəhbəri, Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqının (SSRİ) qurucusu və SSRİ Nazirlər Sovetinin ilk sədri olmuşdur. 134, 135, 397

Levandovski, Vladimir Antonoviç (1873-1946): Rusiyanın hərbi xadimi, general-mayor. Birinci Dünya müharibəsi dövründə, 1918-ci ilin iyulundan etibarən Qafqaz cəbhəsi Qərargah rəisinin səlahiyyətlərini icra etmişdir. 1921-ci ildə mühacirətə getmişdir. 325

Levitski: Çarlıq dövründə xalq məktəbləri müfəttişi olmuşdur. 90

Levi, Silven [Sylvain Lévi; 1863-1935]: yəhudi əsilli fransız şərqşünası. 400

Leyq, Jorj [Georges Leygues; 1857-1933]: Fransanın siyasi xadimi. Müxtəlif nazirliklərə rəhbərlik etmiş, o cümlədən 1917-ci ildən 1920-ci ilin yanvarına qədər Dənizçilik naziri, 1920-ci ilin sentyabrından 1921-ci ilin yanvarına qədər Baş nazir və Xarici İşlər naziri vəzifələrini tutmuşdur. 110

Ləli, Mirzə Əli (İrəvani; 1845-1907): Azərbaycan şairi və həkimi. 12, 104, 128

Lətifbəyov, Rza (Rza Zaki): Azərbaycanlı pedaqoq və yazıçı. Bakı, Gəncə, Şəki, Göyçay və Batumda müxtəlif təhsil ocaqlarında ana dili və şəriətdən dərs demişdir. Bədii yaradıcılıqla da məşğul olmuş, xüsusilə tarixi

mövzularda əsərlər yazmışdır. 17, 406

Lianozov, Stepan Georgiyeviç (1872-1949): Erməni əsilli neft sənayeçisi. 1907-ci ildə “G. M. Lianozov və oğulları” adlı neft şirkətini qurmuşdu. 27

Libknext, Karl [Karl Liebknecht; 1871-1919]: Almaniya və beynəlxalq fəhlə hərəkatının fəal iştirakçısı, Almaniya Kommunist Partiyasının banilərindən biri. 202

Lin, Şarl Cozef de [Charles-Joseph de Ligne; 1735-1814]: Avstriyanın hərbi xadimi və diplomatı. 377

Lizqar, Konstantin Nikolayeviç: Slavyan-Rus Cəmiyyətinin üzvü; Azərbaycan Cümhuriyyətinin Ərzaq naziri olmuşdur. 3, 44, 157, 312

Lloyd Corc, Devid [David Lloyd George; 1863-1945]: Britaniyalı siyasətçi. 1905-1908-ci illərdə Ticarət naziri, 1908-1915-ci illərdə Maliyyə naziri, 1915-1916-cı illərdə Hərbi nazir olmuşdur. 6 dekabr 1916 – 19 oktyabr 1922 tarixləri arasında Britaniyanın Baş Naziri vəzifəsini tutmuşdur. 38, 85, 110, 132, 134, 178, 185, 225, 226, 231, 270, 271, 294, 312, 317, 324, 346, 347, 354, 372, 427, 448, 533, 543, 558

Lomtadze, Aleksandr Spiridonoviç (1882-1924): Gürcüstanın siyasi xadimi. Zaqafqaziya Seyminin, Gürcüstan Müəssislər Məclisinin və Gürcüstan Parlamentinin üzvü olmuşdur. 60

Lopatinski: Bakıda Mərkəzi Ev Komitəsində çalışmışdır. 312

Lou, Bonar [Bonar Law; 1858-1923]: Britaniyanın siyasi xadimi. 1916-1921-ci illərdə Mühafizəkarlar Partiyasının lideri olmuş, 1922-1923-cü illərdə Britaniyanın Baş naziri vəzifəsini tutmuşdur. 293

Lüdendorf, Erix (Erich Ludendorff, 1865-1937): Almaniyanın hərbi xadimi, general. Birinci Dünya müharibəsində, 1916-cı ilin avqust ayından etibarən alman ordularını faktiki olaraq Lüdendorf idarə etmişdir. 372

Lüksemburq, Roza [Rosa Luxemburg;

1871-1919]: Almaniyanın polyak əsilli filosofu, iqtisadçısı və publisisti; marksizm nəzəriyyəçisi. 202

Lütfəlibəyov, Abbasqulu bəy: Ağdaş sakini 198

Lvov, Georgi Yevgenyeviç (1861-1925): Rusiyanın siyasi xadimi. 1917-ci ilin mart-iyul aylarında Müvəqqəti Hökumətin başçısı olmuşdur. 6, 132, 133

Lyaxov, Vladimir Platonoviç (1869-1920): Rusiyanın hərbi xadimi; general-leytenant. 14, 112, 114, 215, 216, 273, 299, 349, 350, 351, 415, 514

Maçabeli, Baxşibəy: Mesxet müsəlmanlarının liderlərindən olmuşdur. 443

Mah xanım: XIX əsr Azərbaycan şairəsi; Şəkiddə yaşamışdır. 12

Mahmudov, Mustafa (1878-1937): Azərbaycanın siyasi xadimi. Qori seminariyasını bitirmiş, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllimlik etmişdir. Rusiya II Dövlət Dumasının, Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentinin üzvü olmuşdur. Sovet rejimi tərəfindən repressiyaya məruz qalmış, güllələnmişdir. 345, 365

Mahtab xanım: bax. Mahtaban xanım.

Mahtaban xanım (yaxud Mahtab xanım): XIX əsr Azərbaycan şairəsi; Şəkiddə yaşamışdır. 12

Mağrubov: kapitan; Azərbaycan ordusunda xidmət etmişdir. 355

Makarov: Lənkəranda ermənilərdən ibarət hərbi dəstənin başçısı olmuşdur. 124

Makdonald: İngilis diplomatı; İngiltərənin Qafqazdakı nümayəndə heyətinin tərkibində (konsul) olmuşdur. 185

Makinski, Teymur bəy (1874-?): Azərbaycanın dövlət xadimi. Zaqafqaziya Seyminin Müsəlman fraksiyasının, Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Bir müddət Ədliyyə naziri vəzifəsini tutmuş, daha sonra Ermənistan Hökuməti yanında Azərbaycanın diplomatik nümayəndəsi təyin

edilmişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra mühacirətə getmişdir. 556, 581

Maknamara, Tomas [Macnamara, Thomas; 1861-1931]: Britaniyanın siyasi xadimi. Milli Müəllimlər İttifaqının prezidenti, Parlamentin İcmalar Palatasının üzvü olmuşdur. 1920-1922-ci illərdə Əmək naziri vəzifəsini tutmuşdur. 167, 175

Maqilov: Muğandakı Könüllü ordu zabitlərindən. 577

Maqomayev, Müslüm (1885-1937): Azərbaycanlı bəstəkar və ictimai xadim. Milli musiqinin inkişafında müstəsna xidmətləri olmuşdur. 98

Malxazyan, Arşak İoanesoviç (yaxud Malxazov): “Daşnaksutyun” partiyasının, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 33, 62, 63, 81, 82, 83, 160, 321, 337

Malışev: Bakı sakini. 221, 222

Malinko: Ağstafa deposunda fəhlə. 250

Malkarov, M.: Petroqrad Konservatoriyasının sənətçisi; Bakıda skripka dərsləri vermişdir. 99, 202, 226, 229, 336

Malsaqov, Səfərbek (1868-1944): Rusiyanın hərbi xadimi; general-mayor. Milliyətcə inqış olmuşdur. 14, 15

Mamikonyan, Stepan (1859-1921): Ermənistanın ictimai-siyasi xadimi; publisist. Ermənistan Parlamentinin üzvü olmuş, Zaqafqaziya Konfransında iştirak etmişdir. 572

Mannerheim, Karl Qustav Emil [Carl Gustaf Emil Mannerheim; 1867-1951]: Rusiyanın və Finlandiyanın siyasi və hərbi xadimi. 482

Mantaşev, Aleksandr İvanoviç (1842-1911): Erməni əsilli neft sənayeçisi. 277

Marağayi, Məhəmməd Səidülüzərə: İranın Azərbaycandakı konsulu olmuşdur. 173, 174, 415

Marks, Karl (1818-1883): Alman filosofu, iqtisadçısı və sosioloqu. 253

Maslov: Batumidəki Rus Milli Şurasının sədri olmuşdur. 185

Maşallah xan (İran) 68

Mehdiqulu Daşdəmir oğlu (Kərbəlayi Daşdəmir oğlu): Quba qəzası Carxı icmasının mollası olmuşdur. 418

Mehdiyev, Əlixas 49

Mehdiyev, Mehdiqulu 49

Mehdizadə, İsfəndiyar: tələbə; Şəmkir hadisəsində şəhid olmuşdur. 437

Mehmandarov, Kərim: doktor, Şuşa Milli Müdafiə Cəmiyyətinin sədri olmuşdur. 123, 150

Mehmandarov, Səməd bəy (1856-1931): Azərbaycanın hərbi xadimi. Peterburqda hərbi məktəb bitirmiş, Çar Rusiyası ordusunda xidmət etmiş, Rusiya-Yaponiya müharibəsində göstərdiyi şücaətlərə görə mükafatlandırılmış, Birinci Dünya müharibəsində iştirak etmişdir. 1917-ci ilin fevral inqilabından sonra Rusiya ordusundan istefa vermişdir. Cümhuriyyət dövründə Azərbaycanın Hərbi naziri olmuş, ordu quruculuğu sahəsində böyük işlər görmüşdür. Cümhuriyyətin süqutundan sonra bolşeviklər tərəfindən həbs edilmiş, azadlığa çıxdıqdan sonra müxtəlif vəzifələrdə işləmişdir. 14, 72, 81, 82, 92, 93, 107, 141, 147, 148, 262, 263

Mehmanov, Əbdürrəhman: Xıllı (Neftçala) qəsəbəsi sakini. 123

Mehmanov, Mehman: Xıllı (Neftçala) qəsəbəsi sakini. 123

Mehmed Kamal bəy (1884-1919): Türkiyənin Yozgat vilayətinin Boğazlıyan qəzasının rəisi olmuşdur. Ermənilərin köçürülməsi (təhcir) əsnasında vəzifəsini yaxşı yerinə yetirməkdə günahlandırılaraq edam edilmişdir. 1922-ci ildə “milli şəhid” elan edilmişdir. 547, 548

Melqenov: Rusiyanın hərbi xadimi; general. 325

Merdaxayev, Mixail: Şamaxı sakini. 363

Merfilov 473

Mesrop: Bakıda, Qukasovun mədəniyyətində işləmiş erməni. 387

Məhəmməd: “Azərbaycan” qəzetindəki

imzalardan biri. 406, 497

Məhəmməd bəy: Ağdaşda qəza rəisi olmuşdur. 198

Məhəmməd Əbdülkərim: Göyçayın Qaraman kəndinin sakini. 361

Məhəmməd Əbdürrəhim oğlu (Hacı Əbdürrəhim oğlu): Ağdaş sakini 198

Məhəmməd əfəndi (Hacı Məhəmməd əfəndi): Qusarlı. 19

Məhəmməd Əhməd oğlu: Mərzə kəndinin (Şamaxı) sakini. 474

Məhəmməd Əli oğlu (Məşhədi Əli oğlu): tələbə; Şəmkir hadisəsində şəhid olmuşdur. 361

Məhəmməd Məhəmməd oğlu: Göyçayın Qaraxıdır kəndinin sakini. 361

Məhəmməd Nuri oğlu: İran vətəndaşı. 171

Məhəmməd Peyğəmbər 73, 138, 334

Məhəmməd Səid: “Azərbaycan” qəzetində imza. 90

Məhəmməd Şərif: Xuluq (Qusar) kəndi rüşdiyyə məktəbinin müdiri olmuşdur. 122

Məhəmməd Tağı Sidqi: bax. Sidqi, Məhəmməd Tağı.

Məhəmməd Tofiq: bax. Bıyıklıoğlu, Mehmed Təvfiq

Məhəmmədbağır Əbdüləli oğlu (Hacı Məhəmmədbağır): Bakı sakini. 257

Məhəmmədbağır Qafar oğlu: Bakı sakini. 229

Məhəmmədbəyov: Bələdiyyə İdarəsi üzvü. 445

Məhəmmədbəyov, Heybətqulu (yaxud Heybətqulu Məhəmmədbəyli; Məmmədbəyov; 1888-1937): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuşdur. 1919-cu ilin dekabrından 1920-ci ilin aprel ayına qədər Dövlət Nəzarəti naziri vəzifəsini tutmuşdur. Sovet rejimi tərəfindən həbs edilmiş və güllələnmişdir. 32, 33, 286

Məhəmmədbəyzadə, İsmayıl bəy: tələbə, “Müsavat” partiyasının üzvü. 388

Məhəmmədəlizadə, Əli (Məşhədi Əli): Bakı sakini. 257
 Məhəmmədhanifə Bayraməli oğlu: Bakı sakini. 257
 Məhəmmədhüseyn Atamoğlan oğlu: Bakı sakini. 556
 Məhəmmədhüseyn xan Müştəq: bax. Müştəq, Məhəmmədhüseyn xan.
 Məhəmmədov: Ağdaş sakini. 250
 Məhəmmədov: Bakı sakini. 361
 Məhəmmədov: Dağıstanlı polkovnik. 348
 Məhəmmədov, Abbas 55, 79
 Məhəmmədov, Ağabala: Cümhuriyyət dövründə tələbə olmuşdur; Dövlət Müfəttişliyi İdarəsində işləmişdir. 2
 Məhəmmədov, Hilal 55, 79
 Məhəmmədov, Hüseyin Gülməhəmməd oğlu (1875-1921-ci ildən sonra): Gürcüstanın siyasi xadimi; Gürcüstan Təsisçilər Məclisinin üzvü olmuşdur. Rusiya Sosial-Demokrat Fəhlə Partiyasının üzvü və Hümmət Sosial-Demokrat Müsəlman Partiyasının təsisçilərindən idi. 449
 Məhəmmədov, İsmayıl 55, 79
 Məhəmmədov, Məhəmməd 156
 Məhəmmədov, Mirdaməd 535
 Məhəmmədov, Mirfəttah 535
 Məhəmmədov, Seyidağa 535
 Məhəmmədsadiq: Bakı neft mədənlərində fəhlə işləmişdir. 417
 Məhəmmədzadə, Cəmaləddin: Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamenti İdarəsində karguzar olmuşdur. 58
 Məhəmmədzadə, Əbdülvahab: bax. Yurdsever, Əbdülvahab Məmmədzadə.
 Məhəmmədzadə, Əli Nəzmi (1878-1946): Azərbaycan şairi və ədəbiyyatşünası. 12, 274
 Məhəmmədzadə, Fatma xanım: Qazax sakini. 200
 Məhəmmədzadə, Qəni: bax. Məmmədov, Qəni.
 Məhəmmədzadə, Mirzəbala (1898-1959): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi,

publisist və dramaturq. 1924-cü ildən mühacirətdə yaşamışdır. 388
 Məhəmmədzadə, Zülfüqar: Bakıda fəhlə təşkilatlarının işində fəal iştirak etmişdir. 256
 Məhərrəm (Məşhədi Məhərrəm): Bakıdakı Zəngəzurlular Komitəsinin üzvü olmuşdur. 499
 Məhərrəm Asif oğlu: Ağdaş sakini. 250
 Məhərrəm Zərbəli oğlu (Məşhədi Məhərrəm Kərbəlayi Zərbəli oğlu): Şamaxı qəzasının Qulular kəndinin sakini. 149
 Məhərrəmov, Məhəmməd (1895-1982): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Moskva Universitetində təhsil almışdır. Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Parlamentinin üzvü, Paris Sülh Konfransına göndərilən nümayəndə heyətinin müşaviri olmuşdur. Aprel işğalından sonra mühacirətdə qalmışdır. 547
 Məhməd II (Fateh; 1432-1481): Osmanlı sultanı. 1444-1446 və 1451-1481-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. İstanbulu fəth etdiyi üçün “Fa-teh” adıyla tanınmışdır. 154
 Məhməd VI (1861-1926): Osmanlı İmperiyasının sonuncu sultanı Məhməd Vəhidəddin. Sultan Əbdülməcidin oğlu idi. 3 iyul 1918-ci ildə Osmanlı sultanı olmuş, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin monarxiyanı ləğv etdiyi 1 noyabr 1922-ci il tarixinə qədər hakimiyyətdə qalmışdır. Mühacirətdə ölmüşdür. 231
 Məhməd Vəhib paşa (Kaçı; 1877-1940): Türkiyənin hərbi xadimi; general. Qafqaz İslam Ordusunun da tabe olduğu Şərq Ordular Qrupunun komandanı idi. Türkiyədə soyadı qanunu çıxdıqdan sonra “Kaçı” soyadını almışdır. 348, 434
 Məhsəti Gəncəvi: XII əsr Azərbaycan şairəsi. 10, 11, 104
 Məlik-Karakozov, Georgi: bax. Məlik-Qaragözyan, Gevork.
 Məlik-Qaragözyan, Gevork (yaxud Georgi Məlik-Karakozov; 1873-1940): Ermənistanın ictimai-siyasi xadimi. Bir sıra qəzet və

jurnalların redaktoru, Ermənistanın Maarif naziri olmuşdur. 51
 Məlikaslanov, Xudadad bəy (1879-1935): Azərbaycanın dövlət xadimi. Peterburqda mühəndislik təhsili almışdır. Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti hökumətində Nəqliyyat və Rabitə naziri, Poçt və Teleqraf naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra da bir sıra vəzifələrdə işləmişdir. Repressiyaya məruz qalmış və həbs düşərgəsində vəfat etmişdir. 293, 336
 Məlikaslanov, Teymur bəy: Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsinin rəisi idi. 335, 574
 Məlikov: Ağdaşda pristav olmuşdur. 197
 Məlikov, Hüseyin (Məşhədi Hüseyin) 51, 535
 Məlikov, Məlikhüseyn 535
 Məlikov, Mətləb 535
 Məlikov, Yusif bəy: Ağdaş sakini 198
 Məlikzadə, Bəhram: Gəncə Türk Tələbələr İttifaqının üzvü. 192
 Məmmədquluzadə, Həmidə xanım (1873-1955): maarifçi və xeyriyyəçi; Cəlil Məmmədquluzadənin həyat yoldaşı. 150
 Məmmədov, Qəni (yaxud Məhəmmədzadə): Azərbaycanlı xeyriyyəçi; pambıq ticarəti və gəmi nəqliyyatı ilə məşğul olmuşdur. 581
 Məmmədov, Rəhim: Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsində işləmişdir. 554, 574
 Mənsur: İran Baş nazirinin müavini olmuşdur. 516
 Mənuçöhrov, Sarkis Xaçaturoviç: Zəngəzur sakini. 171
 Məryəm Tağı qızı: Bakı sakini. 474
 Məstanzadə, Qasım (Məşhədi Qasım): Bakıda Dəlləklər İttifaqı idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 286
 Mixaylov: tibb professoru. 258, 316, 364, 419, 447, 477, 532.
 Mikayılov, Məhəmməd: Bərgüşad dəmir-yol stansiyasında komissiyaçı olmuşdur. 361,

362
 Mikayılov, Vəli (Kərbəlayi Vəli): Cümhuriyyət dövründə Hökumət mətbəəsinin müdiri olmuşdur. 177
 Miloslavskaya, Mariya İliniçna (1624-1669): Rus çarçası; çar Aleksey Mixayloviçin birinci arvadı olmuşdur. 338
 Miloslavski, İlya Daniloviç (1595-1668): Rus boyarı və diplomati. Çar Aleksey Mixayloviçin birinci arvadı Mariya Miloslavskayanın atası idi. 338
 Milyukov, Pavel Nikolayeviç (1859-1943): Rusiya siyasi xadimi, eyni zamanda tarixçi və publisist. Konstitusion-Demokratik Partiyanın (Kadetlər partiyası) liderlərindən biri idi. Müvəqqəti Hökumətdə (Rusiya) Xarici İşlər naziri olmuşdur. 15
 Mirağa Mircabbar oğlu (Məşhədi Mirağa Hacı Mircabbar oğlu): Bakı sakini. 257
 Mirmehdiyev, Mirtağı 99, 127
 Mirmöhşünzadə, Mirabdulla (Hacı Mirabdulla): Bakı sakini. 414
 Mirmustafa: Xıllı (Neftçala) qəsəbəsi sakini. 123
 Mirnağı Məhəmmədnəbi oğlu (Hacı Mirnağı): Bakı sakini. 257
 Mirzə Əhmədخان 364
 Mirzə Həbib oğlu: Digah kəndinin sakini. 474
 Mirzə Hüseyin Axund Nəsir oğlu: müəllim. 526, 534
 Mirzə İsmayıl Zəbih: bax. Zəbih, Ağa İsmayıl
 Mirzə Şəfi: bax. Vəzeh, Mirzə Şəfi
 Mirzəağa Ağarza oğlu: Zuvand mahalı sakini. 124
 Mirzəcəmalov, Hüseyin bəy Məhəmmədrəfi bəy oğlu (1890-1974): Azərbaycan Cümhuriyyəti Ziraət nazirinin katibi, Parlamentdə Qanun Layihələri Şöbəsinin müdiri olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra maarif sahəsində çalışmış, 1921-1922-ci illərdə Türkiyəyə mühacirətə getmişdir. Türkiyədə “Yanar” soyadını qəbul etmişdir. 58

Mirzəcani: “Azərbaycan” qəzetində imza. 445

Mirzəyev: Kürdəmirin pristavı olmuşdur. 172

Mirzəyev, Əbdüləziz (Mirzə Əbdüləziz): Salyanda doktor olmuşdur. 173

Miskinzadə əfəndi: Ağdaşdan “Azərbaycan” qəzetinə məktub yazmışdır. 98

Mnasakanov, S. K.: Bakıda, Telefonu (indiki 28 May) küçəsində yerləşən Səfərəliyev pasajında dükanı olmuşdur. 1, 29, 557

Molla Qasım Zakir: bax. Zakir, Molla Qasım.

Möhsünzadə, Qulam: İran Maarif Cəmiyyətinin üzvü. 314

Muxranski, Teymur bəy 443

Muxtarov, Murtuza (1855-1920): Azərbaycanlı sahibkar və xeyriyyəçi. 469

Muxtarova, Liza (Yelizaveta Tuqanova): Osetin zadəganlarından Aslanbek Tuqanovun qızı, Murtuza Muxtarovun həyat yoldaşı. 51

Muqumov, Balaoğlu: Ağdaş sakini 198

Muradzadə, Bənövşə xanım: Qazax sakini. 200

Muradzadə, Nəzifə xanım: Qazax sakini. 200

Muradzadə, Rüksarə: Qazax sakini. 200

Muromtsev, Sergey Andreyeviç (1850-1910): Rus hüquqşünası. Birinci Dövlət Dumasının sədri olmuşdur. 241

Musa (peyğəmbər) 139

Musa Cabbar oğlu: Quba qəzasının Sumaqova kəndinin sakini. 151

Musakiyev: gürcü zabiti. 215

Musakov, Əfzəl bəy: Cənub-Qərbi Qafqaz Respublikasının ictimai-siyasi xadimi. 408

Musalayev: Dağlılar Respublikasının Hərbi naziri olmuşdur. 430

Musayev: Ərzaq Nazirliyinin Ağdaşdakı nümayəndəsi olmuşdur. 74, 197

Musayev: Ərzaq Nazirliyinin Göyçay qəzasındakı vəkili olmuşdur. 23

Musayev, İbrahim Tahir (1869-1943):

Azərbaycan şairi. 12, 27

Mustafa xan: təbib; Abbasqulu Ağa Bakıxanovun qohumu. 11

Mustafa Rəşid paşa (1858-1924): Osmanlı dövlət xadimi; 1918-1919 və 1919-1920-ci illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 508

Mustafabəyov: 1919-cu ildə Həştərxanda bolşeviklər tərəfindən edam edilmişdir. 297

Mustafaqulu Ağabala oğlu: Qaraçaylı kəndinin (Şabran) sakini. 418

Mustafayev: İvanovkanın pristavı olmuşdur. 386

Mustafayev, H.: 1919-cu ildə Həştərxanda bolşeviklər tərəfindən edam edilmişdir. 297

Mustafazadə, Azad: Cümhuriyyət dövründə Şəki Bələdiyyəsinin sədri olmuşdur. 47

Mustafazadə, Fatma xanım: Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlament İdarəsinin telefonçusu və məktub xidmətçisi olmuşdur. 560

Mustafazadə, Xanım: Qazax sakini. 200

Mutuşev, Əhməd Magomedoviç (yaxud Əhmədhan; ? - 1943): Dağlılar Respublikasının ictimai-siyasi xadimi; milliyətçə çeçen. Xarkov Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. 272

“Müəllim Davud”: “Azərbaycan” qəzetində imza; Davud Ağamirzəyevə məxsusdur.

Müftüzadə, Şahzadə xanım: Qazax sakini. 201

Mürsəlzadə, Piri: “Müsavat” üzvü. 17, 72, 120, 256, 312, 334, 388, 415, 474, 577

Müsaib, Kəlbəli xan: XVII əsrdə yaşamış şair və Qarabağ bəylərbəyi. Sonuncu Gəncə xanı Cavad xanın babası idi. Şeirələrini “Müsaib” təxəllüsü ilə yazmışdır. 11, 115, 128

Müştaq, Məhəmməd Hüseyin xan (? - 1780): Azərbaycanın siyasi xadimi və şairi. 1759-1780-ci illərdə Şəki xanı olmuşdur. Şeirələrini “Müştaq” təxəllüsü ilə yazmışdır. 12

Mütəvəkkil (Cəfər əl-Mütəvəkkil; 822-

861): Abbasi xəlifəsi; 847-861-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 557

Müzəffərov, Hüseyin: Azərbaycanda fəhlə hərəkatının fəal iştirakçılarında olmuşdur. 577

Müznib, Əliabbas (Mütəllibzadə; 1883-1938): Azərbaycan yazıçısı və jurnalisti. Eyni zamanda ədəbiyyatşünas və tərcüməçi kimi də fəaliyyət göstərmişdir. 167, 171

Myasoyedov, Sergey Nikolayeviç (1865-1915): Rusiyanın hərbi xadimi, polkovnik. Rusiya əleyhinə casusluqda günahlandırılaraq edam edilmişdir. 141

Naci, Mirzə Mehdi (1805-1882): Azərbaycan şairi. Gəncədə yaşamışdır. 11

Nadir şah Əfşar (1688-1747): Əfşarlar sülaləsinin banisi və Əfşarlar dövlətinin I şahı; 1736-1747-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 8, 543

Nadirov: Gürcüstanın Laqodexi qəzasının hərbi komandanı olmuşdur. 356

Nağdəlizadə, Tağı 46, 405, 441

Nağıyev, Məshədiəğa: Salyanda pristav müavini olmuşdur. 173

Nağıyev, Musa (1842-1919): Azərbaycanın neft sənayeçisi və xeyriyyəçi. 256, 416

Naxçıvanski, Kəlbəli xan Cəfərqulu xan oğlu (1891-1931): Rusiyanın və Azərbaycanın hərbi xadimi. 355

Nakam, İsmayıl bəy (1829-1906): Azərbaycan şairi; Şəkidə yaşamışdır. 12

Namiq Kamal (1840-1888): Türk şair, dramaturq və ictimai xadimi. “Hürriyyət şairi” kimi tanınmışdır. Türk ədəbiyyatı və siyasi mühiti üzərində böyük təsirə malik olmuşdur. 438

Napoleon I (1769-1821): 18 may 1804 – 6 aprel 1814 və 20 mart – 22 iyun 1815 tarixlərində Fransa imperatoru. 512, 533

Natəvan: bax. Xurşidbanu Natəvan.

Nazir, Abbas Ağa: bax. Qayıbzadə, Abbas Ağa.

Nazlı Cavad qızı: Ərəbşahverdi (Qobustan rayonu) kəndinin sakini. 361

Neçayev: professor. 349

Nemanzadə, Ömər Faiq (1872-1937): Azərbaycanın publisist və pedaqoqu; ictimai-siyasi xadimi. Milliyətçə Axıska türküdür. 125, 276, 288, 307, 308, 309, 318, 341, 383, 442, 444, 449, 563.

Nəbati, Əbülqasim (1812-1873): Azərbaycan şairi. 104, 128

Nəbi Qasım oğlu: Gəncə sakini. 363

Nəbibəyov, Çarkəz bəy: Ağdaş sakini. 198

Nəcəfqulu Quluş oğlu: Çadırılı kəndinin (Salyan) sakini. 389

Nəcəfzadə, Nəcəfqulu: Ağdaş Qaçqınlara Yardım Cəmiyyətinin üzvü. 74

Nədir Yusif oğlu (Məshədi Yusif oğlu): Ərəbbalaoğlu kəndinin yüzbaşısı olmuşdur. 389, 501, 502

Nəqdi Şeyxəli oğlu (Molla Nəqdi): Quba qəzasının Sumaqova kəndinin sakini. 151

Nərimanbəyov, Nəriman bəy Haşım bəy oğlu (yaxud Nərimanbəyli; 1889-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, “Müsavat” partiyasının üzvü. Xarkov Universitetinin Hüquq fakültəsində təhsil almışdır. Zaqafqaziya Seyminin və Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Dövlət Nəzarəti naziri olmuşdur. Sovet dövründə bir neçə dəfə həbs edilən Nərimanbəyov 1938-ci ildə güllələnmişdir. 263

Nərimanov, Nəriman (1870-1925): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi və dövlət adamı; eyni zamanda yazıçı, publisist və həkim. 40, 203

Nəsim Russo: Türkiyə Maliyyə Nazirliyində xüsusi şöbənin müdiri olmuşdur. 545

Nəsir Əcəm oğlu: Quba qəzasının Sumaqova kəndinin sakini. 151

Nəsirov, İsgəndər: Şuşa Milli Müdafiə Cəmiyyətinin müsahibi olmuşdur. 122

Nəzər Soltanəhməd oğlu (Məshədi Nəzər): Bakı sakini. 257

Nikoladze, Nikolay Yakovleviç (1843-1928): Gürcüstanın ictimai xadimi; publisist.

Paris Sülh Konfransına gedən Gürcüstan heyətinin tərkibinə daxil idi. 126, 456

Nikolay I (1796-1855): Rusiya imperatoru; 1825-1855-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 492, 493

Nikolay II (1868-1918): Rusiya imperatoru; 1894-1917-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 59, 89, 108, 109, 121, 126, 150, 151, 164, 165, 166, 179, 180, 182, 227, 228, 253, 350, 372, 383, 393, 415, 442, 443, 481, 503

Nizami Gəncəvi (1141-1209): Dahi Azərbaycan şairi. 10, 104, 115, 137

Nizam Qədəş oğlu: Quba qəzasının Sumaqova kəndinin sakini. 151

Noqayev, Arslan: Çeçenlərin ictimai-siyasi xadimi; Dağlılar Respublikası Parlamentinin üzvü olmuşdur. 431

Novruzov, Yusif: Azərbaycan Hökuməti Dəftərxanası rəisinin qasidi olmuşdur. 581

Nurəddin Ziya bəy: Türkiyədə “İttihad və Tərəqqi” partiyasının üzvü olmuşdur. 247

Nuri paşa (Killigil; 1889-1949): Osmanlı ordusunun general-leytenantı. Qafqaz İslam Ordusunun komandanı olmuşdur. 519

Nurizadə, Hacıağa (yaxud Hacıağa Nuri; 1894-1930): Almaniyada təhsil almışdır. Parlament İdarəsində kvestorun (təsərrüfat müdirinin) müavini işləmişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra Türkiyədə yaşamışdır. 388

Nurizadə, Nurməhəmməd: Azərbaycan Parlamenti İdarəsində kuryer işləmişdir. 554, 555

Nüsrət Qılıncan oğlu: Əmircan sakini. 555, 556

Odier: İsveçrənin Petroqraddakı səfiri olmuşdur. 243

Odişelidze, İlya Zuraboviç (1865-1925): Gürcüstanın hərbi xadimi; general-leytenant. Gürcüstan ordularının Baş komandanı olmuşdur. 126

Okuma Şigenobu (yaxud Markiz Okuma; 1838-1922): Yaponiyanın siyasi xadimi və

diplomati. 1888-1889, 1896-1898-ci illərdə Xarici İşlər naziri, 1898, 1914-1916-cı illərdə Baş nazir olmuşdur. 213

Oleq Veşiy (? - 912): 879-912-ci illərdə Novqorod, 882-912-ci illərdə Kiyev knyazı olmuşdur. 10, 26

Olenskaya, Yeva Nikitiçna (1900-1959): Azərbaycan aktrisası. Qubada doğulmuş, kiçik yaşda ailəsiylə birgə Bakıya köçmüşdür. “Nicat” və “Səfa” truppalarının, “Hacıbəyov qardaşları müdiriyyəti” truppasının üzvü olmuşdur. Uzun müddət Milli Dram Teatrının səhnəsində çıxış etmişdir. 1949-cu ildə Azərbaycan SSR Xalq artisti adına layiq görülmüşdür. 98

Orconikidze, Fəzail ağa 443

Orlando, Vittorio Emanuele [Vittorio Emanuele Orlando; 1860-1952]: İtaliyanın siyasi xadimi; 1917-1919-cu illərdə Baş nazir olmuşdur. 225, 317, 324, 448, 558

Orucov, Abuzər Əliəğa oğlu (1878 - ?): Bakıdakı Orucov Qardaşları mətbəəsinin ortaqlarından olmuşdur. 1930-cu ildə həbs edilərək sürgünə göndərilmişdir. 60, 61, 62

Otoker: general 7

Ozanyan, Andranik (1865-1927): Erməni hərbi. Daşnaksutyun partiyasının üzvü idi. Başçılıq etdiyi silahlı dəstələr Qarabağda, Zəngəzurdə və Türkiyənin şərqi dinc əhaliyə qarşı törədilən qırğınlarda xüsusilə fəal iştirak etmişdir. 320, 499, 517, 518

Ömər Xəyyam (1048-1131): fars şair, riyaziyyatçı və astronomu. 104, 314, 380.

Paloçiya: Gürcüstan Daxili İşlər nazirliyində işləmişdir. 581

Paramonov, Nikolay Elpidiforoviç (1876-1951): Rus sahibkar. Könüllü ordunun Təbliğat şöbəsinin (OSVAQ-ın) rəhbəri olmuşdur. 349

Paşa Osman oğlu (Paşa bəy Osman bəy oğlu): Cavad qəzasının Ərəbbalaoğlan kəndinin sakini. 502

Paşababa Paşababa oğlu: Cavad qəzasının Ərəbbalaoğlan kəndinin sakini. 502

Paşabəyov, Hüseyn bəy (Göyçay) 49
Paşayev, Camal (1895-1953): Azərbaycan aktyoru; Üzeyir Hacıbəylinin bacısı oğlu idi. 583

Paşazadə, Camal: Parlament İdarəsində dəftərdar (qeydiyyat məmuru) olmuşdur. 58, 560

Paşazadə, Həmid (Məshədi Həmid): Bakıda yaşayan İranlılardan, “Müsavat” üzvü. 256, 415, 416

Paşiç, Nikola (1845-1926): Serbiyanın və Yuqoslaviyanın siyasi xadimi. Bir neçə dəfə (həmçinin 1912-1918-ci illərdə) Serbiyanın Baş naziri və yenə bir neçə dəfə (həmçinin 1918-ci ilin dekabr ayında) Yuqoslaviya Krallığının Baş naziri olmuşdur. “Böyük Serbiya” ideologiyasının əsas ideoloqlarından idi. 509

Pavel I (1754-1801): Rusiya imperatoru; 1796-1801-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 491, 505

Pekarski: Bakıda işləmiş polyak əsilli mühəndis. 18

Penzulayev, Muhiddin Mahmudoviç (1874-1942): Dağlılar Respublikasının Rabitə, Poçt və Teleqraf naziri olmuşdur. Zaqafqaziya Konfransına göndərilən nümayəndə heyətinin tərkibinə daxil idi. 514, 572

Pepinov, Əhməd bəy (yaxud Əhməd Cövdat Pepinov; 1893-1937): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuş, Əmək və Əkinçilik naziri vəzifəsini tutmuşdur. Sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir. (ayrıca bax: Axıskalı) 18, 19, 35, 38, 53, 106, 177, 180, 182, 318, 564

Petlyura, Simon Vasilyeviç (1879-1926): Ukraynanın siyasi və hərbi xadimi. Ukrayna Xalq Respublikası Direktoriyasının rəhbərlərindən olmuşdur. 5

Peyzipin (Abxaziya) 390

Piri Atakişi oğlu: Bakı sakini. 352

PişnamazzadəPişon, Stefan [Stéphen Pichon; 1857-1933]: Fransanın siyasi xadimi. 1906-1911-ci illərdə Xarici İşlər naziri

olmuşdur. Birinci Dünya müharibəsinin sonlarında və Paris Sülh Konfransı dövründə aktiv fəaliyyəti ilə diqqəti cəlb etmişdir. 214, 271

Pitsxalava, Samson Georgiyeviç (1872-1952): Gürcüstanın siyasi xadimi; Gürcüstan Təsisçilər Məclisinin üzvü olmuşdur. 1921-ci ildə Fransaya mühacirətə getmiş, 1946-cı ildə Gürcüstana qayıtmışdır. 1951-ci ildə həbs edilərək Orta Asiyaya sürgünə göndərilmiş və sürgündə ölmüşdür. 449

Plijev 272

Poqos Nubar paşa (1851-1930): Osmanlı dövlətində yaşayan ermənilərin siyasi təşkilatı olan Erməni Millət Məclisinin və Ümumi Erməni Xeyriyyə İttifaqının sədri olmuşdur. 152, 282, 285, 353, 354, 453, 509, 510

Popovyan: Tiflisdəki Erməni Milli Şurasının üzvü. 335

Pozanov, Timofey Konstantinoviç: Göyçay qəzasının dəmiryol stansiyalarında poçt işçisi olmuşdur. 149

Prins de-Lin: bax. Lin, Şarl Cozef de

Prjevalski, Mixail Alekseyeviç (1859-1934): Rusiyanın hərbi xadimi, general. Birinci Dünya müharibəsi dövründə, 1917-ci ilin iyun-dekabr aylarında Qafqaz cəbhəsinin komandiri olmuş, daha sonra ağqvardiyaçılar hərəkatına qoşulmuşdur. 14, 82, 272, 348

Prussiyalı Yoaxim [Joachim von Preußen; 1890-1920]: Alman imperatoru II Vilhelmin altıncı (ən kiçik) oğlu idi. İntihar etmişdir. 244

Puankare, Raymon [Raymond Poincaré; 1860-1934]: Fransanın dövlət xadimi. 1912-1913-cü illərdə Baş nazir və Xarici İşlər naziri, 1913-1920-ci illərdə Prezident, 1922-1924-cü illərdə yenidən Baş nazir və Xarici İşlər naziri olmuşdur. 6

Purişkeviç, Vladimir Mitrofanoviç (1870-1920): Rusiyanın siyasi xadimi; monarxist və qaragüruhçu. Rus Xalqının İttifaqı (Soyuz ruskoqo naroda) adlı qaragüruhçu monarxist təşkilatın liderlərindən biri olmuşdur. 15,

16, 27

Pyer Loti [Pierre Loti; 1850-1923]: Fransız zabiti və yazıçısı. Həqiqi adı Lui Mari-Jülyen Vio [Louis Marie-Julien Viaud] idi. Ekzotik ölkələrin həyatından bəhs edən romanları ilə məşhur olmuşdur. 254

Pyotr I (1672-1725): Rusiya hökmdarı; 1682-1725-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 408, 409, 410, 412, 413, 421, 493

Raci, Əbülhəsən (1831-1876): Azərbaycan şairi. 104, 128

Radko-Dmitriyev, Radko Dmitriyeviç (1859-1918): Bolqarıstanın və Rusiyanın hərbi xadimi, general. 1877-1878-ci illər Rusiya-Türkiyə müharibəsində, Balkan müharibələrində və Birinci Dünya müharibəsində iştirak etmişdir. 473

Rafael [Rafaello; 1483-1529]: İtalyan rəssamı və memarı. İntibah dövrünün görkəmli nümayəndələrindən hesab olunur. 241

Ramazan xan: İranın Bakıdakı məmurlarından olmuşdur. 415

Ramişvili, Noy Vissarionoviç (1881-1930): Gürcüstanın dövlət xadimi. Menşevik. Ruhani seminariyasını bitirmiş, yarımçıq hüquq təhsili almışdır. Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikasının Daxili İşlər naziri, Gürcüstan Demokratik Respublikasının Baş Naziri, eyni zamanda Daxili İşlər naziri, daha sonra Xarici İşlər naziri olmuşdur. 307, 308, 383, 444, 572

Rasizadə, Hüseyn Cavid (1882-1941): Azərbaycanın görkəmli dramaturqu, yazıçısı və şairi. 12

Recaizadə, Əkrəm (yaxud Recaizadə, Mahmud Əkrəm; 1847-1914): Türk şairi və yazıçısı. 246

Repin: Privolnoye kəndinin (Cəlilabad) sakini. 579

Reyhan xanım (yaxud Reyhanət xanım): Həsən Ağə Bakıxanoun qızı; Adil xan Ziyadxanovun arvadı. 11

Reyhanət xanım: bax. Reyhan xanım

Rəfibəyli, Bağır bəy Kərbəlayi Həsən oğlu (?-1927): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. 79, 103

Rəfibəyli, Cavad bəy Hadı bəy oğlu (1890-1956): Azərbaycanın maarif xadimi. Ölkənin müxtəlif orta və ali məktəblərində dərslər demişdir. 80

Rəfibəyli, Ələkbər bəy Kərbəlayi Həsən oğlu (? - 1919): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Peterburqda təhsil almış, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində pristav kimi fəaliyyət göstərmişdir. Gəncə Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin, Gəncə Şəhər Dumasının üzvü olmuşdur. Erməni-daşnak dəstələrinin azərbaycanlılara qarşı həyata keçirdikləri soyqırımların qarşısını almaq üçün mübarizə aparmış, eyni zamanda onların vəhşiliklərini ifşa edən çoxsaylı məqalə və məktublar yazmışdır. 55, 71, 79, 88, 89, 90, 100, 103, 191, 192, 436

Rəfibəyli, Xudadad bəy (1877-1920): Azərbaycanın dövlət xadimi. Xarkov Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmiş, həkim işləmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Xalq Səhiyyə naziri vəzifəsini tutmuşdur. Gəncə qubernatoru olduğu dövrdə erməni quldurlarının dinc əhaliyə qarşı törətdikləri soyqırımın qarşısının alınmasında böyük rol oynamışdır. Cümhuriyyətin süqutundan sonra bolşeviklər tərəfindən güllələnmişdir. 55, 79, 90, 192, 436

Rəfibəyov, Abdulla bəy 55, 79

Rəfibəyov, Bağır bəy: Rəfibəyli, Bağır bəy. Rəfibəyov, Cavad bəy: bax. Rəfibəyli, Cavad bəy

Rəfibəyov, Ələkbər bəy: bax. Rəfibəyli, Ələkbər bəy.

Rəfibəyov, Əli bəy 79

Rəfibəyov, Əsgər bəy (Məşhədi Əsgər) 56, 80

Rəfibəyov, Əyyub bəy (yaxud Əyyub Sayqın; 1890-1979): Gəncənin pristavı, Şəkinin qəza rəisi olmuşdur. Aprel işğalından

sonra Türkiyəyə köçmüşdür. Türkiyədə “Sayqın” soyadını daşımışdır. 55, 80

Rəfibəyov, Əzim bəy (Məşhədi Əzim) 55, 79

Rəfibəyov, Xudadad bəy: bax. Rəfibəyli, Xudadad bəy.

Rəfibəyov, Qəhrəman bəy 79, 103

Rəfibəyov, Qənbər bəy: bax. Rəfibəyli, Qənbər bəy. 55, 80

Rəfibəyov, Məşhədi bəy 56, 80

Rəfibəyov, Zeynal bəy (Məşhədi Zeynal) 55, 79

Rəfiyev, Məşədi Əli (1886-1948): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi və xeyriyyəçi. “Müsavət” partiyasının, Gəncə Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin aktiv üzvlərindən olmuşdur. 1920-ci ildə Türkiyəyə mühacirət etmişdir. 20

Rəfiyev, Musa bəy (1888-1938): Azərbaycanın dövlət xadimi. Xarkov Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmiş, həkim işləmişdir. Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində portfelsiz nazir, Səhiyyə və Sosial Təminat naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra mühacirətə getmişdir. 24, 52, 62, 63, 75, 84, 100, 127, 152, 174, 189, 201, 208, 229, 258, 287, 316, 336, 343, 344, 364, 392, 419, 447, 476, 504, 520, 532, 536, 583

Rəfizadə, Yaqub: tələbə; Şəmkir hadisəsində şəhid olmuşdur. 437

Rəhimli, Rəsul: Azərbaycan Cümhuriyyəti Poçt və Teleqraf Nazirliyində kargüzar işləmişdir. 304, 359, 365

Rəhimov, Məhəmməd: Bakıda Naberejni küçəsində (indiki Neftçilər prospektində) zərgər dükkanı olmuşdur. 557

Rəhimov, Səfər 49

Rəhimzadə, Böyükxanım: Qazax sakini. 200

Rəhman: Bakıdakı iranlılardan; usta. 416
Rəsul Əhməd oğlu (Hacı Əhməd oğlu): Ağdaş sakini. 198

Rəsulzadə, Məhəmməd Əmin (1884-1955): Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimi, Cümhuriyyətin qurucularından biri. Azərbaycan Milli Şurasının və “Müsavət” partiyasının sədri; eyni zamanda jurnalist və publisist. 5, 12, 18, 19, 34, 35, 38, 61, 81, 106, 108, 148, 180, 208, 230, 292, 321, 344, 446, 519, 528, 543, 557

Rəşad Xalis bəy (1883-1945): Osmanlı diplomatı. Berndə səfir olmuş, Sevr müqaviləsini imzalayan heyətin tərkibində yer almışdır. 508

Rəşid bəy: Osmanlı diplomatı; Xarici İşlər Nazirliyinin Siyasi İşlər şöbəsinin müdiri olmuşdur. 508

Robakidze, Qriqol (1882-1962): Gürcü yazıçısı, ictimai-siyasi xadim. Birinci Dünya müharibəsində (İran cəbhəsində) iştirak etmişdir. Paris Sülh Konfransına göndərilən Gürcüstan heyətinin katibi olmuşdur. Tiflis Universitetində gürcü ədəbiyyatı, Bakı Universitetində alman ədəbiyyatı haqqında mühazirələr oxumuşdur. 1931-ci ildə Almaniyaya mühacirətə getmişdir. 126

Roxlin, Abram Veniaminoviç (1881-1941): Menşeviklərin Bakı komitəsinin üzvü, Sentrokaspi Diktaturasının Ərzaq komissarı, Bakı Şəhər Bələdiyyə Şurasının üzvü. Sovet dövründə Bakıda kommunal təsərrüfat sahəsində işləmişdir. Casusluqda təqsirləndirilərək 1939-cu ildə həbs edilmiş, 1941-ci ildə güllələnmişdir. 206

Rotşild 399, 416

Rubanoviç, İlya Adolfovici (1859-1922): Rus inqilabçı. 484

Ruh Həmid oğlu: Cavad qəzasının Ərəbbalaoğlan kəndinin sakini. 502

Ruxadze, Levan Porfiryeviç (1884-1937): Gürcüstanın siyasi xadimi. Gürcüstan Təsisçilər Məclisinin üzvü olmuşdur. 1937-ci ildə sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir. 443, 444

Rusanov, Yuri Dmitriyeviç: Tiflis Məhkəmə Palatasının sədri, Azərbaycan

Ədliyyə Nazirliyinin Xüsusi təftiş və istintaq Komissiyasının üzvü. 220
 Rüstəm Qədəş oğlu: Quba qəzasının Sumaqova kəndinin sakini. 151
 Rüstəm Məhəmməd oğlu (Hacı Rüstəm Hacı Məhəmməd oğlu): Bakı sakini. 146
 Rüstəm Nəriman oğlu (Kərbəlayi Nəriman oğlu): Göyçay sakini. 392
 Rüstəmbəyli, Şəfi bəy (1893-1960): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Kiyev Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü, “Azərbaycan” qəzetinin redaktorlarından biri olmuşdur. 32, 33, 35, 209, 211, 436, 563
 Rüstəmbəyov, Arslan bəy: Salyanda həbsxana müdiri olmuşdur. 173
 Rüstəmbəyov, Cəfər bəy Mustafa bəy oğlu: bax. Rüstəmbəyli, Cəfər bəy Mustafa bəy oğlu. 414
 Rüstəmbəyov, Mustafa bəy: Ağdaş sakini. 198
 Rüstəmzadə, Mirsahib (Göyçay) 49
 Rza Zaki: bax. Lətifbəyov, Rza.
 Rzayev, Abuzər bəy Əliəsgər bəy oğlu (1876-1920): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Moskva Ali Texniki Məktəbini bitirmiş, Azərbaycanda neft mədənlərində mühəndis kimi işləmişdir. Gəncədən Azərbaycan Parlamentinə üzv seçilmişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra bolşeviklər tərəfindən güllələnmişdir. 38, 344
 Rzayev, Bağır (1891-1927): Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. 342
 Rzayev, Məhəmmədağlı (Hacı Məhəmmədağlı): İran taciri. 23
 Saakyan, Sako: Sosialist-inqilabçı; Sentrokaspi Hökuməti İcraiyyə Komitəsinin üzvü, Bakı Sovetinin sədri olmuşdur. 206
 Sabir, Mirzə Ələkbər (1862-1911): Azərbaycanlı şair, məşhur satira ustası. 12,

104, 500
 Sabit, Həsənağa: Salyanda teatr rejissoru olmuşdur. 173
 Sadiqov, Əkbər ağa Hacı Xəlil oğlu (1892-1928): Azərbaycan Cümhuriyyətinin Zakaspi Hökuməti nəzdindəki konsulu olmuşdur. 196
 Sadiq (Mirzə Sadiq): Gədəbəy zavodu fəhlə komitəsinin sədri olmuşdur. 247
 Sadiqzadə, Məcid: “Müsavat” partiyasının Balaxanı mədənləri ərazisindəki şöbəsinin idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 418
 Salahov, Ağa: Ağdaş sakini. 197
 Saleh bəy: Parlamentdə şöbə zabiti olmuşdur. 479
 Salehov: 1919-cu ildə Həştərxanda bolşeviklər tərəfindən edam edilmişdir. 297
 Salehzadə, Yusif (Məshədi Yusif) 334
 Salman Əsgər oğlu: bax. Salman Mümtaz. 12
 Saltinski, Uzun Hacı (1848-1920): Şimali Qafqazın dini, hərbi və siyasi xadimi. Dağlılar Respublikası Parlamentinin üzvü, Dağıstan və Çeçenistanın imamı olmuşdur. 325, 349, 431
 Sambros: Muğandakı Könüllü ordu zabitlərindən. 577
 Sanders paşa: bax. Sanders, Otto Liman fon 135
 Sapinkov: Privolnoye kəndinin (Cəlilabad) sakini. 579
 Sara Abdulla qızı: Bakı sakini. 474
 Sarablı, Hüseyinqulu (yaxud Hüseyinqulu Rzayev; 1879-1945): Azərbaycan aktyoru. Azərbaycan Cümhuriyyətinin mədəni həyatında fəal iştirak edən Sarablının, Azərbaycan teatrının, eləcə də musiqisinin inkişafında misilsiz xidmətləri olmuşdur. 98
 Sarabski: bax. Sarablı, Hüseyinqulu
 Saruxanov, A. N.: Bakıda, Sisyanov (indiki Təbriz Xəlilbəyli) küçəsində dükanı olmuşdur. 1, 29, 57
 Saturov, Baxşı: Bakıda, Qukasovun mədəmində buruq ustası olmuş erməni. 387, 416.

Savinkov, Boris Viktoroviç (1879-1925): Rusiyanın siyasi xadimi. Sosialist-inqilabçılar partiyasının liderlərindən biri olmuşdur. Bolşeviklərə qarşı mübarizədə kömək almaq məqsədi ilə Antanta hökumətləri ilə danışıqlar aparmışdır. 6
 Sayks, Persi: İrandakı ingilis ordusu komandanlarından olmuşdur. 280
 Sayondzi Kimmoti (1849-1940): Yaponiyanın siyasi xadimi və diplomati. Mədəniyyət naziri, Xarici İşlər naziri, Baş nazir kimi vəzifələr tutmuşdur. Paris Sülh Konfransında ölkəsini təmsil etmişdir. 245
 Sazonov, Sergey Dmitriyeviç (1860-1927): Rusiyanın diplomati. Bir sıra ölkələrdə səfir kimi işləmiş, 1910-1916-cı illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. Rusiyanın cənubunda Xüsusi Şura Hökumətinin tərkibində yer almışdır. Mühacirətdə ölmüşdür. 6, 40, 133, 352
 Seoyev, Daniil: Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlament İdarəsində protokol katibi olmuşdur. 560
 Sesil, Robert [Robert Cecil; 1864-1958]: Britaniyanın ictimai-siyasi xadimi. Millətlər İttifaqının ideoloqlarından biri olmuşdur. Millətlər İttifaqının həyata keçirilməsindəki xidmətlərinə görə 1937-ci ildə Nobel Sülh mükafatına layiq görülmüşdür. 184, 399, 569
 Seyid Abdal: bax. Bakuvi, Seyid Əbu Səid Abdal.
 Seyid Alim xan: bax. Alim xan, Seyid Mir Məhəmməd.
 Seyid Zülfüqar: bax. Zülfüqar Şirvani
 Seyidəlili, Fəttah: “Azərbaycan” qəzetində imza. 490
 Seyidməhəmməd Bayram oğlu: Qubanın Tülər kəndinin sakini. 389
 Sezar, Yuli [Gaius Iulius Caesar; b. e. ə. 100 – b. e. ə. 44]: Qədim Romanın dövlət xadimi. 116
 Sədi Şirazi: XIII əsrdə yaşamış fars şairi. 104, 314, 380

Səfər Şirməhəmməd oğlu: Bülbülə kəndinin sakini. 146
 Səfərli Cabbar oğlu (Kərbəlayi Səfərli Məshədi Cabbar oğlu): Gərmətük kəndinin (Lənkəran) sakini. 531
 Səfəraliyev, Ağa bəy 155
 Səfəraliyev, Əli bəy 155
 Səfəraliyev, Əliəsgəndər bəy 155
 Səfəraliyev, Hacıbala 535
 Səfəraliyev, Həsən bəy (? - 1919) 131, 155, 156
 Səfəraliyev, Hüseyin bəy 155
 Səfəraliyev, İsmayıl bəy (yaxud Səfəralizadə): Azərbaycanlı xeyriyyəçi; Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin üzvü olmuşdur. 75, 155
 Səfəraliyev, Kamil bəy 156
 Səfəraliyev, Məhəmməd bəy 155
 Səfəraliyev, Sadiq bəy 156
 Səfəraliyev, Tağı bəy (yaxud Tağı bəy Səfəralibəyov; 1881-1936): Azərbaycanlı mühəndis. Neftçilər Şurasının üzvü, Ticarət və Sənaye nazirinin müavini olmuşdur. 155, 522
 Səfərov, İsa 123
 Səfərzadə, Bəşir: “Azərbaycan” qəzetində imza. 98
 Səfikürdlü, Aslan bəy: bax. Səfikürdski, Aslan bəy
 Səfikürdski, Aslan bəy (yaxud Səfikürdlü, 1881-1937): Azərbaycanın dövlət xadimi. Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuş, 3-cü hökumət kabinetində Poçt-Teleqraf və Əmək naziri, 4-cü kabinetdə Ədliyyə və Əmək naziri vəzifələrini tutmuşdur. 34, 35, 37, 92, 263, 436
 Səidbəyov, Kərbəlayi Ələkbər bəy 123
 Səidülvüzəra: bax. Marağayi.
 Səlim xan: Qafqaz rəqsləri ifaçısı. 24, 25
 Səlimov, Həbib bəy (1881-1920): Azərbaycanın hərbi xadimi; general-mayor. 91
 Səlimzadə, Həbib bəy: bax. Səlimov,

Həbib bəy.

Səməd Talib oğlu (Hacı Səməd): Bakı sakini. 257

Sərdarov, Cəmşid: Azərbaycanda fəhlə hərəkatının fəal iştirakçılarında olmuşdur. 577

Sərvər Saday qızı: Ərəbşahverdi (Qobustan rayonu) kəndinin sakini. 361

Sidqi, Məhəmməd Tağı (1854-1903): Azərbaycan şairi və pedaqoqu. 12

Sidqi Məhəmməd oğlu: Quba qəzasının Sumaqova kəndinin sakini. 151

Silikov, Movses Mixayloviç (yaxud Silikyan; 1862-1937): Rus ordusunun general-mayoru, Qafqaz cəbhəsində xidmət etmişdir. Daha sonra Ermənistan ordusunda xidmət etmiş, 1937-ci ildə güllələnmişdir. 198

Simyons, Frank: ABŞ-ın siyasi xadimi. 511, 512

Sirac Məhəmməd oğlu: Qubanın Tülər kəndinin sakini. 389

Sisianov, Pavel Dmitriyeviç (1754-1806): Rusiyanın hərbi xadimi, general. Gürcü əsilli idi. Rusiyanın Qafqazdakı ordularının Baş komandanı olmuşdur. 8, 9, 10

Söyləmzəoğlu, Qalib Kamali (1873-1960): Türk diplomatı. 508

Srvandzyan, Hamazasp (1873-1921): “Daşnaksutyun” partiyasının liderlərindən, erməni qatil və terrorist. Türkiyənin Van şəhərində anadan olmuşdur. Gəncə, Şuşa, Quba, Bakı və başqa yerlərdə dinc Azərbaycanlı əhaliyə divan tutmuş, minlərlə dinc sakini qətl etmişdir. Bolşeviklər tərəfindən İrəvanda həbs edilmiş, həbsxanada öldürülmüşdür. 16, 27

Staxoviç, Mixail Aleksandroviç (1861-1923): Rusiyanın siyasi xadimi. Rusiya Müvəqqəti Hökumətinin İspaniyada səfiri (1917) və Finlandiyanın general-qubernatoru (1917) olmuşdur. Oktyabr inqilabından sonra Fransada mühacirətdə yaşamışdır. 133

Stanq, Emil 243

Staroselski, Vsevolod Dmitriyeviç (1875-

1935): Rus zabiti. Kabardin atlı polkunun və İran kazak diviziyasının komandiri olmuşdur. 573, 585

Sulkeviç, Süleyman bəy (Məmməd bəy Sulkeviç; Matvey Aleksandroviç Sulkeviç; 1865-1920): Rusiyanın, Krımın və Azərbaycanın hərbi xadimi. Mənşəcə tatarlardır. Rus ordusunda xidmət etmiş, Krımda yaradılan Krım-Tatar Hökumətinin sədri olmuş, bu hökumətin Denikin tərəfindən aradan qaldırılmasından sonra Azərbaycana gəlmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Ordusunun Baş qərargah rəisi olmuş, milli ordu quruculuğuna böyük töhfə vermişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra güllələnmişdir. 69

Sultanov, A.: “Azerbaydjan” qəzetinə məktub yazmışdır. 358

Sultanov, Cəlil bəy Əsgər bəy oğlu (1880-?): Zəngəzur qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə üzv seçilmişdir. 61, 320, 529

Sultanov, Xosrov bəy (1879-1943): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi və hərbi xadimi. Azərbaycanın İstiqlal Bəyannaməsini imzalayanlardan biri olan Xosrov bəy Sultanov Cümhuriyyət dövründə Hərbiyyə naziri, Kənd Təsərrüfatı naziri, Qarabağ general-qubernatoru kimi vəzifələr daşımışdır. Sovet işğalından sonra mühacirət etmişdir. 122, 150, 156, 168, 169, 198, 225, 237, 238, 518

Sultanov, İsmayıl bəy: Bakıda məhkəmə hakimi olmuşdur. 220

Sumbat Fərzəli oğlu: Bülbülə kəndinin sakini. 146

Surquladze, Pyotr Rostomoviç (1873-1931): Gürcüstanın siyasi xadimi; Gürcüstan Təsisçilər Məclisinin üzvü olmuşdur. 1921-ci ildə İstanbula getmiş, orada ölmüşdür. 449

Suşkov, Filipp Semyonoviç: 1919-cu ildə Kuban hökumətinin sədri olmuşdur. 373

Suvorov, Aleksandr Vasilyeviç (1729-1800): Rusiya tarixinin ən böyük

sərkərdələrindən biri hesab olunur. 154

Süleyman I (Qanuni; 1494-1566): Osmanlı sultanı; 1520-1566-cı illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 557

Süleyman Nəzif: Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamenti İdarəsində türkçə protokol katibi olmuşdur. 58

Süleyman Nuri, İslam oğlu: Azərbaycan Cümhuriyyətinin Məclisi-Məbusan İdarəsində məktub xidmətçisi işləmişdir. 57

Süleymanov, Məcid (Məshədi Məcid) 123

Süleymanzadə, Süleyman 536

Sürəhi Əli qızı (Hacı Əli qızı): Eynibulaq (Siyəzən) sakini. 127

Şadlızadə, Dilşad xanım: bax. Şadlinskaya, Dilşad xanım.

Şadlinskaya, Dilşad xanım (yaxud Şadlızadə): Qazax sakini. 201

Şahhəsən Muradxan oğlu (Hacı Muradxan oğlu): Qubanın Tülər kəndinin sakini. 389

Şahkərim İsmayıl oğlu: Cavad qəzasının Ərəbbalaoglan kəndinin sakini. 502

Şahmirzə Ağarza oğlu: Qubanın Tülər kəndinin sakini. 389

Şahnəməzov, Nurulla: Dağıstan sakini. 171

Şahnəzərov: Gəncə ermənilərindən. 221

Şahpələng Qəhrəman oğlu (Hacı Qəhrəman oğlu): Cavad qəzasının Ərəbbalaoglan kəndinin sakini. 502

Şahrza Hacıbaba oğlu: Digah kəndinin sakini. 474

Şahsevənli Həsən (Kərbəlayi Həsən) 436
Şaxnazarov, M. B.: Bakıda həkim olmuşdur. 583

Şaiq: bax. Talibzadə, Abdulla Şaiq.

Şalay: Dağıstanlı fəhlə; Bakıda neft mədənlərində işləmişdir. 1918-ci ilin Mart hadisələrində ermənilər tərəfindən öldürülmüşdür. 417

Şamil (Şeyx Şamil; 1797-1871): Qafqaz dağlılarının rəhbəri, Şimali Qafqazda milli-

azadlıq hərəkatının lideri. 9

Şanayev: Osetinlərin ictimai-siyasi xadimi; Dağıllar Respublikası Parlamentinin üzvü olmuşdur. 431, 432

Şatilov, Vladimir Pavloviç (1855-1928): Rusiyanın hərbi xadimi, general. Könüllü ordunun Gürcüstandakı nümayəndəsi olmuşdur. Mühacirətə getmişdir. 219

Şattlvort, Diqbi [Digby Shuttleworth; 1876-1948]: Britaniya Hindistanı Ordusu'nun zabiti; general. 1917-1919-cu illərdə Britaniyanın Qafqazdakı 39-cu piyada briqadasının və Qara dənizdəki 83-cü piyada briqadasının komandiri olmuşdur. 92, 122, 225, 560

Şeremetyev, Dmitri Nikolayeviç (1803-1871): Rus dvoryan; xeyriyyəçi. 494

Şevkunov: Könüllü ordu zabiti, polkovnik; Muğanda Azərbaycanlı əhaliyə divan tutan silahlı dəstələrin rəhbərlərindən. 74, 577

Şeydeman, Filipp [Philipp Heinrich Scheidemann] (1865-1939): alman sosial-demokrat, 1919-cu ilin fevral-iyun aylarında Veymar Respublikasının Baş naziri olmuşdur. 371

Şeyx Bəhaəddin: bax. Bəhaəddin.

Şeyx Bəhai: bax. Bəhaəddin.

Şəfi Məhəmməd oğlu: Bülbülə kəndinin sakini. 145

Şəmkür (padşah) 436

Şəmsəddin Sami (1850-1904): Türk yazıçısı, publisisti və dil alimi. “Təəşşüqi-Tələt və Fitnat” adlı əsəri türk ədəbiyyatında ilk roman olaraq qəbul edilir. Müxtəlif qəzetlərdə baş redaktor olmuş, eləcə də məqalələr yazmışdır. Fransızca və ərəbcə lüğətlər, türk dilinin izahlı lüğətini (“Qamusitürki”) hazırlamışdır. “Qamusül-ə’lam” adlı biyoqrafiya, tarix və coğrafiya ensiklopediyasını nəşrə hazırlamışdır. Dram əsərləri, fransız ədəbiyyatından tərcümələri, türk mədəniyyəti və ədəbiyyatı tarixinə dair əsərləri var. 541, 583

Şərabçiyev, Ziya bəy 443

Şərifov, Hacıbaba: bax. Şərifzadə, Hacıbaba.

Şərifzadə, Dilruba xanım: Qazax sakini. 200

Şərifzadə, Hacıbaba (yaxud Hacıbaba Şərifov; 1895-1920): Azərbaycanın teatr aktyoru və rejissoru. 98

Şıxlı, Müqəddəsətünnisa xanım: Qazax sakini. 200

Şıxlı, Səadət xanım: Qazax sakini. 201

Şıxlı, Zümrüd xanım: Qazax sakini. 201

Şiller, Fridrix [Friedrich von Schiller; 1759-1805]: Alman şairi və filosofu. 10, 26, 137

Şimanski 335

Şirəli Xələf oğlu (Kərbəlayi Xələf oğlu): Cavad qəzasının Ərəbbalaoğlan kəndinin sakini. 502

Şirvani, Seyid Əzim 104

Şor, Miron Yakovleviç: Cümhuriyyətdən əvvəl və Cümhuriyyət dövründə Azərbaycanda məhkəmə sistemində işləmiş, Bakı Şəhər Dumasının üzvü olmuşdur. 469

Şort, Alfred [Alfred Short; 1882-1938]: Britaniyanın siyasi xadimi; leyborist. 397

Şpitalski, Anatoli İvanoviç: Cümhuriyyətdən əvvəl Bakı quberniyası Torpaq və Dövlət Əmlakı İdarəsində çalışmışdır. Cümhuriyyət dövründə Əkinçilik və Dövlət Əmlakı Nazirliyinin Torpaq Şöbəsinin müdiri olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra Xalq Torpaq Komissarlığında Torpaq idarəetməsi şöbəsinin müfəttişi işləmişdir. 22

Şternin, Boris Moiseyeviç: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 25, 75, 99, 153

Şuri Cahangir oğlu: Cavad qəzasının Ərəbbalaoğlan kəndinin sakini. 502

Şuvalov, Aleksandr İvanoviç (1711-1761): Rusiyanın dövlət xadimi, general və senator. 413

Şükrü əfəndi: Türkiyədə “İttihad və Tərəqqi” partiyasının üzvü olmuşdur. 247

Şvarts, Aleksey Vladimiroviç (yaxud fon-Şvarts 1874-1953): Rusiyanın hərbi xadimi; general-leytenant. 1919-cu ilin martında Odessanı tutan fransız orduları tərəfindən Odessa general-qubernatoru təyin edilmişdi. 1919-cu ilin aprelinde mühacirətə getmişdir. 168, 325

Tağıyev, Ağazeynal: bax. Tağıyev, Zeynal. Tağıyev, Əsrəf bəy (yaxud Qarxunlu Əsrəf bəy; 1867-1930): Azərbaycanın siyasi xadimi. Ərəş qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə üzv seçilmişdir. 198

Tağıyev, Mirdaməd: 1919-cu ildə Həştərxanda bolşeviklər tərəfindən edam edilmişdir. 297

Tağıyev, Zeynal Sadiq oğlu (Ağa Zeynal Ağa Məhəmmədsadiq oğlu; 1893-1940): Azərbaycanın siyasi xadimi; Hacı Zeynalabdin Tağıyevin nəvəsi. Petroqrاد Politexnik İnstitutunu və Petroqrاد Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Bakı Şəhər Dumasının, “İttihad” partiyasının və Parlamentin üzvü olmuşdur. 1940-cı ildə güllələnmişdir. 563

Tağıyev, Zeynalabdin: Azərbaycanlı milyonçu və xeyriyyəçi. 12, 17, 42, 92, 147, 148, 220, 229, 334, 368, 387, 388, 414, 446, 577

Tahirzadə, Ədalət 318

Talıbxan: Göyçay qəzası polis idarəsi rəsinin müavini olmuşdur. 386

Talıbzadə, Abdulla Şaiq (1881-1959): Azərbaycan şairi, yazıçısı və pedaqoqu. 12

Talu, Ərcümənd Əkrəm (1888-1956): Türk jurnalisti və yazıçısı. Məşhur yazıçı və şair Rezaizadə Əkrəmin oğlu. 246

Tansen (doktor) 544

Taranovski: Bələdiyyə İdarəsi xidmətçisi. 445

Ter-Akopov: neft sənayeçisi. 416

Ter-Akopyan: Ermənistan Parlamentinin üzvü olmuşdur. 51

Ter-Andreasyan: Mərkəzi Ev Komitəsində işləmişdir. 575

Ter-Xaçaturyan: Ermənistan Parlamenti sədrinin müavini olmuşdur. 50, 51

Ter-Qriqoryan 51
Ter-Stepanov, Q. B.: bax. Ter-Stepanyan, Q. B.

Ter-Stepanyan, Q. B. (yaxud Ter-Stepanov): Bakı İstiqrazi-Mütəqabilə Cəmiyyətinin idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 75

Tereşenko, Mixail İvanoviç [1886-1956]: Rusiyada Müvəqqəti Hökumət dövründə (1917-ci ildə) Maliyyə və Xarici İşlər naziri olmuşdur. 1918-ci ildə mühacirətə getmişdir. 214

Teymur: XIV əsrdə yaşamış görkəmli türk sərkədəsi; Teymurilər dövlətinin banisi. 8, 154, 436

Teymurxan Abbas: Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlament İdarəsində məktub xidmətçisi olmuşdur. 57

Təkinski, Məhəmməd xan (1880-1938): Azərbaycanın siyasi xadimi və diplomati. Azərbaycan Cümhuriyyətinin Ermənistan-dakı siyasi nümayəndəsi (səfiri), həmçinin Azərbaycan Xarici İşlər nazirinin müavini olmuşdur. 247, 248

Tərhan Əbdüləli oğlu: Cavad qəzasının Ərəbbalaoğlan kəndinin sakini. 502

Tiqranyan, Sirakan Tatesoviç (1875-1947): Ermənistanın siyasi xadimi. Daşnaksutyun partiyasının üzvü. Rusiya imperiyası II Dövlət Dumasının deputatı olmuşdur. 1918-ci ilin noyabrından 1919-cu ilin aprelinə qədər Ermənistan Respublikasının Xarici İşlər naziri vəzifəsini tutmuşdur. Sonrakı dövrdə Maarif naziri, Maarif və Mədəniyyət naziri olmuşdur. 1938-ci ildə həbs edilmiş, sürgündə ölmüşdür. 136, 249, 572

Timanovski, Nikolay Stepanoviç (1885-1919): Rusiyanın hərbi xadimi; general. Cənubi Rusiyada Ağqvardiyaçılar hərəkatının aktiv iştirakçısı olmuşdur. 325

Tişçova, Mariya Adarovna 498

Tolstoy, Lev Nikolayeviç (1828-1910): Rus yazıçısı və mütəfəkkiri. Rus ədəbiyyatının ən

görkəmli nümayəndələrindən hesab olunur. 242

Tolstoy, P. 134

Tolstov, Vladimir Sergeyeviç (1884-1956): Rusiyanın hərbi xadimi; general-leytenant. Ağqvardiyaçılar hərəkatının iştirakçısı, Ural kazaklarının atamanı olmuşdur. 576

Tomas, Albert [Albert Thomas; 1878-1932]: Fransanın siyasi xadimi, sosialist. 1916-cı ildə Fransanın Silahlanma naziri təyin edilmişdi. 324

Tomson, Vilyam Montqomeri [William Montgomerie Thomson; 1877-1963]: Britaniya generalı. Bakının general-qubernatoru olmuşdur. 36, 124, 125, 152, 167, 199, 272, 286, 339, 340, 518, 520, 521, 560

Topçubaşov, Əlimərdan bəy (1863-1934): Azərbaycanın siyasi xadimi; Azərbaycan Cümhuriyyətinin banilərindən biri. Tiflisdə anadan olmuş, Peterburq Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Rusiya müsəlmanlarının təşkilatlanmasında və siyasi həyatında müstəsna xidmətləri olmuşdur. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü, Dumada Müsəlman fraksiyasının sədri, “Kaspi” qəzetinin redaktoru olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin sədri, Azərbaycan Hökumətində portfelsiz nazir və Xarici İşlər naziri vəzifələrini tutmuş, Azərbaycan Cümhuriyyətinin Fövqəladə elçisi və səlahiyyətli naziri kimi İstanbula ezam edilmişdir. Paris Sülh konfransına göndərilən Azərbaycan nümayəndə heyətinin sədri idi. Cümhuriyyətin süqutundan sonra mühacirətdə qalmış, siyasi fəaliyyətini davam etdirmişdir. Parisdə vəfat etmişdir. 148, 547

Toptani, Əsad paşa (1863-1920): Osmanlı zabiti; Albaniyanın siyasi və hərbi xadimi. 1914-1916-cı illərdə Albaniyanın Baş naziri olmuşdur. 110, 509

Torosyan, Saak (1885-1940): Ermənistanın ictimai-siyasi xadimi; Daşnaksutyun partiyasının üzvü. Ermənistan Parlamentinin

üzvü, Daxili İşlər nazirinin müavini, Sosial Təminat və Əmək naziri, Ərzaq naziri olmuşdur. 51, 54

Toşyan, Tadevos (? - 1937): İrəvan Bələdiyyəsinin sədri olmuşdur. 51

Trotsky, Lev Davidoviç (1879-1930): Rus inqilabçı, dövlət xadimi. Petroqrad Fəhlə və Əsgər Deputatları Soveti icraiyyə komitəsinin sədri, Sovet Rusiya-sının Xarici İşlər naziri, Rusiya və SSRİ-nin Hərbi İnqilab Sovetinin sədri və Hərbi Komissarı olmuşdur. 7, 134, 243

Tsaxakaya, Qriqori İvanoviç: Gürcü Milli Şurasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmişdir. 38, 148

Tsalikov, Əhməd Tembulatoviç (1882-1928): osetin əsilli ictimai-siyasi xadim. 374

Tumanyans: Şəki Erməni Milli Komitəsinin sədri olmuşdur. 251

Türkkan, Ömər Fəxrəddin (1868-1948): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. Bir sıra müharibələrdə iştirak etmiş, Birinci Dünya müharibəsində Mədinəni müdafiə edən Türk əsgərlərinin komandiri kimi məşhur olmuşdur. 1921-ci ildə Türkiyə Cümhuriyyətinin Kabildəki səfiri vəzifəsinə təyin edilmişdir. 297, 298, 317

Ümidvar: “Azərbaycan” qəzetində Ömər Faiq Nemanzadəyə məxsus imza; bax. Nemanzadə, Ömər Faiq.

Vahidov, Məcid: Ağdaş sakini. 198

Vaqif, Molla Pənah (1717-1797): Azərbaycan şairi; eyni zamanda Qarabağ xanlığının baş vəziri olmuşdur. 12

Valton: Azərbaycandakı Müttəfiq qoşunlar zabiti. 35, 36, 37, 38

Vanseviç, Stanislav: bax. Vonsoviç, Stanislav.

Vansoviç: bax. Vonsoviç, Stanislav.

Vazeh, Mirzə Şəfi (1794-1852): Azərbaycan şairi. Eyni zamanda müəllimlik də etmişdir. Azərbaycan və fars dillərində yazmışdır. “Vazeh” təxəllüsünü işlətməmişdir. 11, 26

Vedjvud, Cozayya Klement [Josiah Clement Wedgwood; 1872-1943]: Britaniyanın liberal və leyborist siyasi xadimi. 212

Venizelos, Elefterios (1864-1936): Yunanistanın siyasi xadimi. 1910-cu ildən 1933-cü ilə qədər dəfələrlə (o cümlədən 1917-1920-ci illərdə) Baş nazir vəzifəsini tutmuşdur. 6, 216

Versanov, Saşa: Bakı sakini. 576

Veselovski: Rus ədəbiyyat tənqidçisi. 10

Veyzman, Haim (1874-1952): Sinozimin liderlərindən, Ümumdünya Sionizm Təşkilatının prezidenti, 1949-1952-ci illərdə İsrailin birinci prezidenti olmuşdur. 400

Vəfa, Mehdiqulu xan (1855-1900): Azərbaycan şairi və hərbi xadimi; Xurşidbanu Natəvanın oğlu. 12

Vəkilli, Cəmilə xanım: Qazax sakini. 201

Vəkilli, Güləndam xanım: Qazax sakini. 200

Vəkilov, Məhəmməd ağa Mustafa ağa oğlu (1862-1941): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamenti İdarəsinin müdiri olmuşdur. 58

Vəkilov, Məhəmmədrza ağa (1864-1944): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi, həkim. 529

Vəkilov, Mustafa bəy Nadir ağa oğlu (1896-1965): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Parlamentin üzvü olmuş, 1920-ci ildə Daxili İşlər naziri vəzifəsini tutmuşdur. 38, 565

Vəkilov, Rəhim bəy (1898-1934): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuşdur. Sovet rejiminin təqibləri üzündən intihar etmişdir. 166, 349

Vəkilzadə, Dürrətünnisə, xanım: Qazax sakini. 201

Vəkilzadə, Xanım: Qazax sakini. 200

Vəkilzadə, Nursidə xanım: Qazax sakini. 200

Vəkilzadə, Rəhim bəy: bax. Vəkilov, Rəhim bəy

Vəkilzadə, Rüdabə xanım: Qazax sakini. 200

Vəkilzadə, Şahnigar xanım: Qazax sakini. 200

Vəli Dadaşbala oğlu: Eynibulaq (Siyəzən) sakini. 127

Vəlibəy Nağı oğlu (Hacı Nağı oğlu): Çadırılı kəndinin (Salyan) sakini. 389

Vəlibəyov: Könüllü ordu rəhbərliyi ilə danışıqlarda iştirak etmək üçün seçilən Dağlılar Respublikası heyətinin katibi olmuşdur. 272

Vəlibəyzadə, Cavad (Hacı Cavad): Xuluq (Qusar) kənd sakini və kənd icmasının nümayəndəsi. 72, 120

Vəlixan İmamverdi oğlu: Əmirhacıyan sakini. 363

Vəliməhəmməd Mirzəməhəmməd oğlu: Cavad qəzasının Ərəbbala oğlan kəndinin sakini. 502

Vəlizadə, Baladadaş: “Müsavat” partiya-sının Keşlə şöbəsinin üzvü olmuşdur. 119

Vənəndi: bax. Qüdsi Vənəndi.

Vəzirov, Bəhlul bəy: Azərbaycan Poçt İdarəsinin baş müdiri olmuşdur. 318, 359

Vəzirov, Bəhram bəy: Bakı Poçt İdarəsinin müdiri olmuşdur. 304, 317, 359, 445.

Vəzirov, Haşım bəy 203

Vilhelm II (Wilhelm II, 1859-1941): Almaniyaya imperatoru, 1888-1918-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 185, 244, 259, 271, 294, 317, 484, 496, 505, 533

Vilson, Vudro (Woodrow Wilson; 1856-1924): ABŞ-ın 28-ci prezidenti (1913-1921). I Dünya müharibəsinə son qoymaq üçün sülh müqaviləsi layihəsini (Vilson prinsiplərini) işləyib hazırlamışdır. 38, 40, 66, 132, 134, 178, 214, 225, 300, 310, 324, 374, 375, 376, 377, 379, 396, 398, 427, 448, 460, 508, 509, 511, 512, 519, 558

Vinaver, Maksim Moiseyeviç (1863-1926): rus hüquqşünası və siyasi xadim. Kadet partiyasının liderlərindən biri. İkinci Krım Regional Hökumətində Xarici İşlər

naziri olmuşdur. 69, 77

Vinoqradov, Mixail: Slavyan-Rus Cəmiyyətindən Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmişdir. 18, 291

Vlasov, Nikolay Savileviç 120

Volkov, Yevgeni Nikolayeviç (1864-1933): Rusiyanın hərbi xadimi; general-leytenant. Rusiyanın müxtəlif yerlərində general-qubernator və bələdiyyə sədri olmuşdur. 326

Volviks: Antanta Komissiyasının sədri olmuşdur. 484

Vonsoviç, Stanislav Aleksandroviç (1888-1937): Polyak Milli Komitəsinə Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmişdir. Sovet dövründə repressiyaya məruz qalmışdır. 211

Vorontsov, Mixail İllarionoviç (1714-1767): Rusiyanın dövlət xadimi və diplomati. 413

Vorontsov-Daşkov, İllarion İvanoviç (1837-1916): Rusiyanın dövlət xadimi. 1905-1915-ci illərdə Qafqaz canişini olmuşdur. Ermənilərə xüsusi rəğbəti ilə seçilmişdir. 90

Voskresenski, Vasili Qriqoryeviç (1888-1951): Rusiyanın hərbi xadimi, Rusiya-Yaponiya və Birinci Dünya müharibələrinin iştirakçısı. Qafqaz cəbhəsində döyüşmüş, Rusiyanın İrana göndərdiyi korpusun tərkibinə daxil olmuşdur. 1918-ci ildə Bakıda Hərbi Dəniz Qüvvələri baş komissarı idi. Daha sonra Fransaya köçmüş, Rus balet truppasına rəhbərlik etmişdir. 473, 555, 575

Vüsuqüddövlə, Mirzə Həsən xan Mirzə İbrahim xan oğlu (1868-1951): İran dövlət xadimi. 1916-1917 və 1918-1920-ci illərdə Baş nazir olmuşdur. 516, 572, 573

Y. Ç. zadə: “Azərbaycan” qəzetində imza. 143

Yaqubzadə, Əbdülxaliq Yusif (1853-1924): Azərbaycan şairi. 12

Yarəli Məhəmmədbağır oğlu: Quba qəzasında yüzbaşı olmuşdur. 151

Yejevski, S. A.: Bakıda diş həkimi kimi fəaliyyət göstərmişdir. 24, 52, 75, 99

Yekaterina I (1684-1727): Rusiya imperatriçası. İmperator I Pyotrun arvadı idi. 1725-1727-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 413, 421

Yekaterina II (1729-1796): Rusiya imperatriçası; 1762-1796-cı illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 421, 490, 491, 505

Yeqiazarov, Y. Y.: Bakıda, Kolyubakin (indiki Nigar Rəibəyli) və Sisyanov (indiki Təbriz Xəlilbəyli) küçələrin küncündə dükanı olmuşdur. 1, 29, 57

Yeqorov 575

Yelizaveta Alekseyevna (1779-1826): Rusiya imperatriçası; imperator I Aleksandrın arvadı olmuşdur. 26

Yelizaveta Petrovna (1709-1762): Rusiya imperatriçası. 1741-1762-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 413, 421

Yermolayev: Muğandakı Könüllü ordu zabitlərindən. 577

Yoaxim: bax. Prussiyalı Yoaxim

Yudenic, Nikolay Nikolayev (1862-1933): Rusiyanın hərbi xadimi; general. Birinci Dünya müharibəsində Qafqaz ordusunun qərargah rəisi, Rusiyada Vətəndaş müharibəsində Şimal-Qərb ordusunun komandiri olmuşdur. 373

Yurdsevər, Əbdülvahab Məmmədzadə (yaxud Məhəmmədzadə; 1898-1976): publisist və siyasi xadim; Azərbaycan milli istiqlal hərəkatının fəal iştirakçısı. Siyasi və ədəbi fəaliyyətini mühacirətdə davam etdirmişdir. 17, 146, 312, 388

Yusif bəy: Türkiyədə “İttihad və Tərəqqi” partiyasının üzvü olmuşdur. 247

Yusif, Əbdülxalıq: bax. Yaqubzadə, Əbdülxalıq Yusif.

Yusif Hacı: Çeçenlərin ictimai-siyasi xadimi; Dağıllar Respublikası Parlamentinin üzvü olmuşdur. 431, 432

Yusif Qəmbər oğlu (Kərbəlayi Yusif Kərbəlayi Qəmbər oğlu): Əmirhacıyan kəndindəki hərbi komitənin üzvü olmuşdur. 360, 556

Yusif Murad oğlu: Gəncə qəzası sakini. 362

Yusif Yusif oğlu: Cavad qəzasının Ərəbbalaoğlan kəndinin sakini. 502

Yusif Ziya bəy (yüzbaşı) 297

Yusifbəyli, Nəsim bəy (1881-1920): Azərbaycanın dövlət xadimi, Azərbaycan Cümhuriyyətinin qurucularından biri. Odessa Universitetinin Hüquq fakültəsində təhsil almışdır. 1917-ci ildə Gəncədə Türk Ədəmi-Mərkəziyyət Partiyasını qurmuşdur. Zaqafqaziya Seyminin yaradılmasında yaxından iştirak etmiş, Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikası Hökumətində Maarif naziri olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Maliyyə və Xalq Maarifi naziri, Xalq Maarifi və Dini Etihad naziri, Daxili İşlər naziri və Baş Nazir vəzifələrini tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra qətlə yetirilmişdir. 18, 22, 143, 144, 261, 262, 263, 264, 321, 520, 537

Yusifəli Cəlil oğlu: Bakı sakini. 99

Yusifov, Əliheydər: Cavad qəzasının rəisi olmuşdur. 96

Yusifzadə, Əliheydər: bax. Yusifov, Əliheydər.

Yusifzadə, Sürəyya xanım: Qazax sakini. 201

Zakir, Qasım bəy (1784-1857): Azərbaycan şairi. 12

Zakir, Molla Qasım: Azərbaycan şairi; XVIII əsrin sonları – XIX əsrin əvvəllərində Şəkidə yaşamışdır. 12

Zamanov: Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsində işləmişdir. 574

Zeynal Möhbulla oğlu: Cavad qəzasının Ərəbbalaoğlan kəndinin sakini. 502

Zeynal Tanrıqulu oğlu: Xələc kəndinin (Ucar) yüzbaşısı olmuşdur. 578

Zeynalabdin: Şuşa Milli Müdafiə Cəmiyyətinin katibi olmuşdur. 123

Zeynalabdin Nəcəf oğlu: Quba qəzasının Ərşəli kəndinin sakini. 151

Zəbih, Ağa İsmayıl (1781-1868): Azər-

baycan şairi. 11

Ziyadxanlı, Kəlbəli xan: bax. Müsahib, Kəlbəli xan

Ziyadxanov, Adil xan (yaxud Ədil xan; 1877-1957): Azərbaycanın dövlət xadimi. Moskva Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Cümhuriyyət dövründə Xarici İşlər nazirliyində işləmiş, Azərbaycanın İranda diplomatik nümayəndəsi təyin edilmişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra bir müddət İranda, daha sonra Türkiyədə yaşamışdır. 12, 117, 140, 243, 381, 438, 520, 522

Ziyadxanov, İsmayıl xan (1861-1920): Azərbaycanın dövlət xadimi. Moskva Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Dinc əhaliyə qarşı soyqırım törədən erməni quldurlarıyla mübarizə aparmışdır. Cümhuriyyətin süqutundan sonra bolşeviklər tərəfindən güllələnmişdir. 249

Zohrab, Kirkor (yaxud Marsel Lear; 1861-1915): Erməni ictimai-siyasi xadim. İstanbulda anada olmuşdur. Avropada, Erməni məsələsi haqqında kitablar nəşr etdirmişdir. Əsərlərini Marsel Lear imzası ilə yazmışdır. 288

Zoryan, David: Ermənistan Parlamentində Sosialistlər fraksiyası sədrinin müavini olmuşdur. 51, 54

Zurabişvili, İvan İvanoviç: bax. Zurabov, İvan İvanoviç.

Zurabov, İvan İvanoviç (yaxud Zurabişvili; 1872-1940): Gürcüstanın siyasi xadimi; hüquqşünas və ədəbiyyatçı. 126

Zülfüqar Məhəmməd oğlu (Hacı Məhəmməd oğlu): Gərmətük kəndinin (Lənkəran) sakini olmuşdur. 531

Zülfüqar Şirvani: XIII əsrdə yaşamış Azərbaycan şairi və alimi. 12

Korrektor: Azad Ağaoğlu
Kitab üzlüyü və tərtib: Fikrət Məlikov

Nəşriyyat direktoru: Rəhilə Soltanqızı
Mətbəənin direktoru: Zöhrab Vəlibəyli
Texniki redaktor: Ruslan Mahmudov

Çapa imzalanmışdır: 13.06.2023
Formatı 70x100 $\frac{1}{16}$ F.ç.v 30.5
Ofset kağızı, Ofset çapı. Səhifə sayı: 644
Tiraj: 300, Bakı-2023

**Hazır materiallar əsasında
GALAXY PRINTING MMC
mətbəəsində çap edilmişdir.**

ISBN 978-9952-8426-3-0

9 789952 842630